

Sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie
Odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie
Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie, ako ústredný orgán štátnej správy starostlivosti o životné prostredie podľa § 1 ods. 1 písm. a) a § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 54 ods. 2 písm. d) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na základe výsledkov procesu posudzovania vykonaného podľa jednotlivých ustanovení zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **vydáva** v súlade s § 17 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

STANOVISKO

Číslo: 2236/2022-1.1.2/lb
20310/2022

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI

1. Názov

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

2. Identifikačné číslo

50 349 287

3. Adresa sídla

Štefánikova 15, 811 05 Bratislava

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Ing. Lea Malá, poverená riadením sekcie programov cezhraničnej spolupráce
Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
Račianska 153/A
830 03 Bratislava 33
Tel. č.: +421 2 583 17 262
E-mail: lea.mala@mirri.gov.sk

Údaje kontaktnej osoby:

Ing. Eliška Szabo

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky,
sekcia programov cezhraničnej spolupráce

Račianska 153/A
831 53 Bratislava
Tel. č.: +421 2 583 17 119
E-mail: eliska.szabo@mirri.gov.sk

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

1. Názov

„Program cezhraničnej spolupráce Interreg Slovenská republika – Česká republika 2021 – 2027“

2. Charakter

Program cezhraničnej spolupráce Interreg Slovenská republika – Česká republika 2021 – 2027 (ďalej aj „Interreg SR-ČR“ alebo „Program“) je strategický dokument, ktorý podľa § 4 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o posudzovaní vplyvov“) podlieha posudzovaniu vplyvov strategických dokumentov na životné prostredie. Nakoľko sa jedná o strategický dokument s celoštátnym dosahom, jeho posúdenie bolo vykonané v súlade s § 17 zákona o posudzovaní vplyvov.

Interreg SR-ČR predstavuje strednodobý strategický dokument určujúci základné rámce a prioritné oblasti pre podporu cezhraničných aktivít medzi Slovenskou republikou a Českou republikou v programovom období 2021 – 2027. Návrh strategického dokumentu definuje programové územie a jeho charakteristiku, výber hlavných oblastí intervencie, oprávnených priorit a špecifických cieľov, výsledkov a výstupov projektov, cieľové skupiny a potencionálnych žiadateľov a aktivity, ktoré je možné z Interregu SR-ČR financovať z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátneho rozpočtu.

Programové územie (ďalej aj „PÚ“) Programu je tvorené pozdĺž slovensko-českej štátnej hranice. Na slovenskej strane PÚ zahŕňa územie Trenčianskeho samosprávneho kraja, Trnavského samosprávneho kraja a Žilinského samosprávneho kraja a na českej strane PÚ zahŕňa územie Zlínskeho kraja, Moravskoslezského kraja a Jihomoravského kraja.

3. Hlavné ciele

Cieľom Interregu SR-ČR je čeliť najdôležitejším výzvam a prekonať slabé stránky typické pre slovensko-české pohraničie. Prostredníctvom realizácie spoločných cezhraničných projektov budú implementované politické ciele stanovené v príslušných nariadeniach Európskej únie (ďalej len „EÚ“), týkajúcich sa Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

V rámci Interregu SR-ČR bolo vybraných päť kľúčových oblastí podpory:

1. Životné prostredie;
2. Vzdelávanie;
3. Kultúra a cestovný ruch;
4. Inštitucionálna spolupráca;
5. Miestne iniciatívy.

4. Stručný opis obsahu strategického dokumentu

Návrh strategického dokumentu, ktorý bol predmetom posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na životné prostredie, pozostáva z nasledovných častí:

1. Stratégia spoločného programu: hlavné rozvojové výzvy a politické reakcie
- 1.1. Programová oblasť

- 1.2. Stratégia spoločného programu: Zhrnutie hlavných spoločných výziev, pričom sa zohľadnia hospodárske, sociálne a územné rozdiely a nerovnosti, spoločné investičné potreby a komplementárnosť a synergické účinky s ďalšími programami financovania a nástrojmi financovania, poznatky získané z predošlých skúseností a makroregionálne stratégie a stratégie pre morské oblasti, ak sa na programovú oblasť úplne alebo čiastočne vzťahuje jedna alebo viaceré stratégie
- 1.3. Zdôvodnenie výberu cieľov politiky a špecifických cieľov programu Interreg, zodpovedajúcich priorít, špecifických cieľov a foriem podpory, ktorými sa v relevantných prípadoch riešia chýbajúce spojenia v cezhraničnej infraštruktúre
2. Priority (*prioritná os Životné prostredie, Vzdelávanie, Kultúra a cestovný ruch, Inštitucionálna spolupráca, Miestne iniciatívy*)
 - 2.1. Názov priority (*rovnako sú nazvané aj celky 2.2., 2.3., 2.4., 2.5. a 2.6.*)
 - 2.1.1. Špecifický cieľ (*rovnako sú nazvané aj podcelky 2.2.1., 2.3.1., 2.4.1., 2.5.1. a 2.6.1.*)
 - 2.1.2. Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti (*rovnako sú nazvané aj podcelky 2.2.2., 2.3.2., 2.4.2., 2.5.2. a 2.6.2.*)
 - 2.1.3. Ukazovatele (*rovnako sú nazvané aj podcelky 2.2.3., 2.3.3., 2.4.3., 2.5.3. a 2.6.3.*)
 - 2.1.4. Hlavné cieľové skupiny (*rovnako sú nazvané aj podcelky 2.2.4., 2.3.4., 2.4.4., 2.5.4. a 2.6.4.*)
 - 2.1.5. Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov (*rovnako sú nazvané aj podcelky 2.2.5., 2.3.5., 2.4.5., 2.5.5. a 2.6.5.*)
 - 2.1.6. Plánované využitie finančných nástrojov (*rovnako sú nazvané aj podcelky 2.2.6., 2.3.6., 2.4.6., 2.5.6. a 2.6.6.*)
 - 2.1.7. Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie (*rovnako sú nazvané aj podcelky 2.2.7., 2.3.7., 2.4.7., 2.5.7. a 2.6.7.*)
 3. Finančný plán
 - 3.1. Finančné rozpočtové prostriedky podľa roku
 - 3.2. Celkové finančné rozpočtové prostriedky podľa fondu a národného spolufinancovania
 4. Akcie uskutočnené na zapojenie príslušných programových partnerov do prípravy programu Interreg a úloha týchto programových partnerov pri vykonávaní, monitorovaní a hodnotení
 5. Prístup k informovaniu o programe Interreg a jeho zviditeľňovaniu (ciele, cieľové skupiny, komunikačné kanály vrátane prípadného dosahu v sociálnych médiách, plánovaný rozpočet a príslušné ukazovatele pre monitorovanie a hodnotenie)
 6. Údaje o podpore malých projektov vrátane malých projektov v rámci fondov malých projektov
 7. Vykonávacie ustanovenia
 - 7.1. Orgány zodpovedné za programy
 - 7.2. Postup na zriadenie spoločného sekretariátu
 - 7.3. Rozdelenie zodpovednosti medzi zúčastnené členské štáty a v náležitom prípade tretie alebo partnerské krajiny a zámorské krajiny a územia (ZKÚ) v prípade finančných opráv požadovaných riadiacim orgánom alebo Komisiou
 8. Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi.

Socioekonomická analýza programového územia poukázala na široké spektrum potrieb územia, ktoré môžu byť riešené prostredníctvom cezhraničnej spolupráce. Nižšie uvedené oblasti boli identifikované ako kľúčové, na ktoré sa Program zameriava.

Životné prostredie

- manažment katastrof;
- prispôsobenie ekosystémov na klimatické zmeny;
- zachovanie a obnova biodiverzity;
- znižovanie znečistenia.

Vzdelávanie

- výmena vedomostí, skúseností, odborných poznatkov a dobrej praxe medzi vzdelávacími inštitúciami na všetkých stupňoch vzdelávania od predprimárneho až po vysoké školstvo.

Kultúra a cestovný ruch

- zachovanie a obnova kultúrneho a prírodného dedičstva;
- produkty cestovného ruchu a ich propagácia.

Inštitucionálna spolupráca

- spolupráca verejnej správy a spolupracujúcich subjektov na oboch stranách prihraničného územia.

Miestne iniciatívy – Fond malých projektov

- vytváranie nových a upevňovanie existujúcich partnerstiev, sietí a cezhraničných štruktúr vrátane činností zameraných na voľnočasové a záujmové aktivity

5. Vzťah k iným strategickým dokumentom

Interreg SR-ČR je svojím zameraním a obsahom prepojený a zosúladený s nasledovnými základnými legislatívnymi a strategickými rámcami:

Základné legislatívne a strategické rámce EÚ:

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku;
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde;
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1296/2013;
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1059 z 24. júna 2021 o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Európska územná spolupráca (Interreg) podporovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a vonkajších finančných nástrojov;
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu;
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o mechanizme riešenia právnych a administratívnych prekážok v cezhraničnom kontexte (Návrh) COM (2018) 373 final;
- Interreg CENTRAL EUROPE 2021 – 2027;
- EURÓPA 2020: Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu;
- Border Orientation Paper Slovakia – Czech republic;
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj;
- Biela kniha o budúcnosti Európy. Úvahy a scenáre pre EÚ-27 k vývoju do roku 2025;

- Európska zelená dohoda;
- Balík opatrení v oblasti energetiky a klímy (vrátane Rámca politík v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030).

Slovenské strategické dokumenty:

- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja;
- Národný program reforiem Slovenskej republiky 2020;
- Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania;
- Východiská implementácie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj;
- Stratégia hospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2030;
- Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030);
- Nízkouhlíková stratégia rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050;
- Strategický plán rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2030 – Fáza II;
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030;
- Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky 2021 – 2027 (SK RIS3 2021+);
- Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030;
- Akčný plán inteligentného priemyslu SR;
- Národný investičný plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030;
- Predpoklady partnerskej dohody.

České strategické dokumenty:

- Dohoda o partnerství České republiky pro programové období 2021 – 2027;
- Národní program reform České republiky 2021+;
- Krizový akční plán cestovního ruchu v České republice 2020 – 2021;
- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+;
- Strategický rámec Česká republika 2030.

III. OPIS PRIEBEHU PRÍPRAVY A POSUDZOVANIA

1. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania

V zmysle zákona o posudzovaní vplyvov je Interreg SR-ČR strategickým dokumentom s celoštátnym dosahom. Postup posudzovania vplyvov návrhov strategických dokumentov upravuje druhá časť zákona o posudzovaní vplyvov. V zmysle § 3 písm. b) zákona o posudzovaní vplyvov tento postup zahŕňa vypracovanie oznámenia o vypracovaní strategického dokumentu, vypracovanie rozsahu hodnotenia strategického dokumentu, správy o hodnotení vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a stanovisko z posúdenia strategického dokumentu, pričom pri všetkých fázach postupu je zabezpečený prístup verejnosti a konzultovanie strategického dokumentu s verejnosťou. Posudzovanie vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na životné prostredie (ďalej len „posudzovanie vplyvov strategického dokumentu“) bolo vykonané podľa zákona o posudzovaní vplyvov, zohľadňujúc požiadavky smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie.

Cieľom procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu bolo zahrnúť výsledky posudzovania dopadov strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie ľudí do rozhodovacieho procesu na úrovni štátu, so zohľadnením stanovísk dotknutých orgánov, organizácií a verejnosti.

Proces posudzovania vplyvov strategického dokumentu prebiehal podľa § 17 zákona o posudzovaní vplyvov, pričom v zmysle § 17 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov boli primerane aplikované ustanovenia § 5 až 16 zákona o posudzovaní vplyvov.

Proces posudzovania vplyvov strategického dokumentu zabezpečil, v súlade s § 17 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov, rezortný orgán – Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, sekcia programov cezhraničnej spolupráce, odbor riadenia a implementácie programov cezhraničnej spolupráce (ďalej len „rezortný orgán“ alebo „obstarávateľ“) v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, sekciou posudzovania vplyvov na životné prostredie, odborom posudzovania vplyvov na životné prostredie (ďalej len „MŽP SR“).

Vypracovanie oznámenia o strategickom dokumente s celoštátnym dosahom (ďalej len „oznámenie o SD“) zabezpečil, v súlade s § 60 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov, obstarávateľ. Oznámenie o SD bolo vypracované, podľa § 5 ods. 5 a prílohy č. 2 zákona o posudzovaní vplyvov, Ing. Eliškou Szabo v júli 2021. Oznámenie o SD bolo, podľa § 17 ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov, doručené rezortným orgánom na MŽP SR a v súlade s § 6 ods. 1 a § 17 ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov bolo dňa 29. 07. 2021 zverejnené formou informácie o oznámení v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom (v denníku Pravda) a súčasne na webovom sídle Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, na adrese: www.mirri.gov.sk. Podľa § 6 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov bolo oznámenie o SD zverejnené na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, na adrese: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/program-cezhranicnej-spoluprace-interreg-slovenska-republika-ceska-rep> dňa 29. 07. 2021. Stanoviská k oznámeniu o SD bolo možné, v súlade s § 6 ods. 6 zákona o posudzovaní vplyvov, doručiť do 15 dní odo dňa jeho doručenia, resp. zverejnenia. K oznámeniu o SD bolo doručených 37 stanovísk (Úrad vlády Slovenskej republiky; Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia zmeny klímy a ochrany ovzdušia, odbor ochrany ovzdušia; Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, odbor projektového riadenia a dotácií; Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, odbor bilaterálnej obchodnej spolupráce; Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, sekcia rozpočtu a financovania, odbor stratégie, politik, vedy a výskumu; Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, odbor stratégie dopravy; Ministerstvo financií Slovenskej republiky, sekcia rozpočtovej politiky; Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky; Okresný úrad Bánovce nad Bebravou, odbor starostlivosti o životné prostredie; Okresný úrad Dunajská Streda, odbor starostlivosti o životné prostredie; Okresný úrad Galanta, odbor starostlivosti o životné prostredie; Okresný úrad Ružomberok, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy odpadového hospodárstva; Okresný úrad Skalica, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy odpadového hospodárstva; Okresný úrad Námestovo, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany ovzdušia; Okresný úrad Námestovo, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy odpadového hospodárstva; Okresný úrad Piešťany, odbor starostlivosti o životné prostredie; Okresný úrad Prievidza, odbor starostlivosti o životné prostredie; Okresný úrad Martin, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany ovzdušia; Okresný úrad Martin, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej vodnej správy; Okresný úrad Martin, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy odpadového hospodárstva; Okresný úrad Púchov, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany ovzdušia; Okresný úrad Púchov, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy odpadového hospodárstva; Okresný úrad Tvrdošín, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej vodnej správy; Okresný úrad Partizánske, odbor starostlivosti o životné prostredie; Okresný úrad Bytča, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany prírody a krajiny; Okresný úrad Bytča, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy

odpadového hospodárstva; Okresný úrad Bytča, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej vodnej správy; Okresný úrad Kysucké Nové Mesto, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy odpadového hospodárstva; Okresný úrad Kysucké Nové Mesto, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany ovzdušia; Okresný úrad Kysucké Nové Mesto, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany prírody a krajiny; Trnavský samosprávny kraj, odbor stratégií a projektov; Ministerstvo životného prostredia, odbor posudzovania vlivů na životní prostředí a integrované prevence; Česká inspekce životního prostředí; Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí; Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství; Krajský úřad Zlínského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství; Ministerstvo kultury). Stanoviská doručené k oznámeniu o SD mali byť, v súlade s bodom 2.2.6. rozsahu hodnotenia strategického dokumentu s celoštátnym dosahom č. 013061/2021/OMKPCS; 060168/2021 zo dňa 29. 09. 2021 (ďalej len „rozsah hodnotenia“) určeného rezortným orgánom v spolupráci s MŽP SR, vyhodnotenú v správe o hodnotení vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na životné prostredie (ďalej len „správa o hodnotení strategického dokumentu“).

Rozsah hodnotenia určil, v súlade s § 17 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov, rezortný orgán v spolupráci s MŽP SR. Pri určovaní rozsahu hodnotenia sa, podľa § 8 ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov, vychádzalo z obsahu a štruktúry správy o hodnotení strategického dokumentu a prihliadalo sa na stanoviská doručené k oznámeniu o SD. V rozsahu hodnotenia bolo, pre ďalšie, podrobnejšie hodnotenie vplyvov strategického dokumentu, určené dôkladné zhodnotenie nulového variantu (stav, ktorý by nastal, ak by sa strategický dokument neprijal) a variantu uvedeného v oznámení o SD. Ďalej boli v rozsahu hodnotenia určené tri všeobecné podmienky a sedem špecifických požiadaviek. Rozsah hodnotenia, v súlade s § 17 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov, zverejnil rezortný orgán bezodkladne, dňa 30. 09. 2021, v plnom rozsahu na webovom sídle Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, na adrese: www.mirri.gov.sk a súčasne zverejnil informáciu o určenom rozsahu hodnotenia v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom (v denníku Pravda). MŽP SR zverejnilo rozsah hodnotenia, v súlade s § 8 ods. 6 zákona o posudzovaní vplyvov, bezodkladne po jeho určení na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, na adrese: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/program-cezhranicnej-spoluprace-interreg-slovenska-republika-ceska-rep> dňa 30. 09. 2021. Pripomienky k rozsahu hodnotenia bolo možné, v súlade s § 8 ods. 8 zákona o posudzovaní vplyvov, doručiť do 10 dní odo dňa jeho zverejnenia. K rozsahu hodnotenia nebolo doručené žiadne stanovisko.

Hodnotenie vplyvu návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom (ďalej len „návrh strategického dokumentu“) podľa § 9 zákona o posudzovaní vplyvov zabezpečil, v súlade s § 17 ods. 6 zákona o posudzovaní vplyvov, rezortný orgán a výsledok hodnotenia je uvedený v správe o hodnotení strategického dokumentu.

Vypracovanie správy o hodnotení strategického dokumentu zabezpečil, v súlade s § 60 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov, obstarávateľ. Správa o hodnotení strategického dokumentu bola vypracovaná v decembri 2021 a na jej príprave sa podieľali: Dr.h.c. mult. prof. Ing. Miroslav Badida, PhD., prof. Ing. Dušan Šebo, CSc., prof.h.c. prof. Ing. Milan Majerník, PhD., doc. Ing. Juraj Šebo, PhD., Ing. Tibor Dzuro, PhD., prof. Ing. Vladimír Lapčík, CSc. a spoločnosti SEBEX Slovakia s. r. o., Severné nábregie 41, 040 01 Košice, IČO 36 766 348 a SLOVPROFIT spol. s r. o., Detvianska 16, 040 01 Košice, IČO 36 213 985. Správa o hodnotení strategického dokumentu spolu s návrhom strategického dokumentu bola, podľa § 17 ods. 8 zákona o posudzovaní vplyvov, predložená rezortným orgánom na MŽP SR a v súlade s § 17 ods. 7 zákona o posudzovaní vplyvov bolo úplné znenie návrhu strategického dokumentu a správa o hodnotení strategického dokumentu zverejnená na webovom sídle Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej

republiky, na adrese: www.mirri.gov.sk dňa 15. 12. 2021 a súčasne bola zverejnená informácia o ich vypracovaní v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom (v denníku Pravda). Podľa § 10 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov bola správa o hodnotení strategického dokumentu a návrh strategického dokumentu zverejnená na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, na adrese: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/program-cezhranicnej-spoluprace-interreg-slovenska-republika-ceska-rep> dňa 16. 12. 2021. Správa o hodnotení strategického dokumentu a návrh strategického dokumentu boli, v súlade s § 11 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov, prístupné verejnosti najmenej 21 dní. Stanoviská k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu bolo možné, v súlade s § 12 ods. 1 a 2 zákona o posudzovaní vplyvov, doručiť najneskôr do 21 dní odo dňa ich doručenia, resp. zverejnenia. K správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu bolo doručených 25 stanovísk (Úrad vlády Slovenskej republiky; Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, druhý teritoriálny európsky odbor; Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, odbor stratégie dopravy; Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, odbor bilaterálnej obchodnej spolupráce; Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, kancelária generálneho tajomníka služobného úradu; Ministerstvo financií Slovenskej republiky; Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky; Trnavský samosprávny kraj, odbor stratégií a projektov; Okresný úrad Púchov, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany ovzdušia; Okresný úrad Martin, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej vodnej správy; Okresný úrad Martin, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany ovzdušia; Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie štátnej správy vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja; Okresný úrad Ilava, odbor starostlivosti o životné prostredie; Okresný úrad Prievidza, odbor starostlivosti o životné prostredie; Okresný úrad Bytča, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy odpadového hospodárstva; Okresný úrad Dunajská Streda, odbor starostlivosti o životné prostredie; Juraj Lipka; Ministerstvo zdravotníctví České republiky; Krajský úrad Moravskoslezského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství; Krajský úrad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí; Jihomoravský kraj, Lukáš Dubec, náměstek hejtmana; Krajský úrad Jihomoravského kraje, odbor územního plánování a stavebního řádu; Ministerstvo životního prostředí, odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence 2x; Česká inspekce životního prostředí).

Konzultácie, podľa § 63 zákona o posudzovaní vplyvov, bolo možné, v súlade s § 65g ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov, uskutočniť počas celého procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu písomne, formou pripomienkovania vyššie uvedených dokumentov. O konzultácie počas procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu neprejavil záujem žiaden subjekt.

Verejné prerokovanie správy o hodnotení strategického dokumentu a návrhu strategického dokumentu (ďalej len „verejné prerokovanie“) sa uskutočnilo dňa 04. 01. 2022 o 11.00 hod. v priestoroch zasadacej miestnosti na 1. poschodí, v budove Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, Reding Tower, Račianska 153/A, 831 03 Bratislava. Verejné prerokovanie zabezpečil, v súlade s § 17 ods. 9 zákona o posudzovaní vplyvov, rezortný orgán v spolupráci s MŽP SR. Termín a miesto verejného prerokovania oznámil rezortný orgán MŽP SR, v súlade s § 17 ods. 10 zákona o posudzovaní vplyvov, najmenej 10 dní pred jeho konaním. Termín a miesto verejného prerokovania zverejnil rezortný orgán, v súlade s § 17 ods. 10 zákona o posudzovaní vplyvov, na webovom sídle Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, na adrese: www.mirri.gov.sk a v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom (v denníku Pravda) dňa 15. 12. 2021. MŽP SR zverejnilo informáciu o termíne a mieste konania verejného prerokovania na webovom sídle Ministerstva životného

prostredia Slovenskej republiky, na adrese: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/program-cezhranicnej-spoluprace-interreg-slovenska-republika-ceska-rep> dňa 16. 12. 2021. Z verejného prerokovania bol, v súlade s § 11 ods. 7 zákona o posudzovaní vplyvov, vyhotovený záznam.

Vypracovanie odborného posudku zabezpečilo MŽP SR, v súlade s § 17 ods. 11 a § 13 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov, pričom za spracovateľku odborného posudku určilo Ing. Oľgu Szabóovú, Púpavova 77, 841 04 Bratislava 4, zapísanú v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov na životné prostredie pod číslom 335/2002-OPV.

Výsledky posudzovania vplyvov strategického dokumentu a zohľadnenie vyhodnotenia predložených stanovísk spolu s ich vyhodnotením uvedie, v zmysle § 17 ods. 14 zákona o posudzovaní vplyvov, rezortný orgán v doložke vplyvov na životné prostredie, ktorej obsah je uvedený v prílohe č. 7 zákona o posudzovaní vplyvov. V zmysle § 15 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov schvaľujúci orgán nemôže bez doložky vplyvov na životné prostredie podľa § 17 ods. 14 zákona o posudzovaní vplyvov schváliť strategický dokument, ktorý je predmetom posudzovania. Schvaľujúci orgán je povinný vziať do úvahy výsledky účasti verejnosti, a to najmä stanoviská verejnosti, výsledky konzultácií a verejného prerokovania s verejnosťou, vznesené pripomienky verejnosti. Ak obstarávateľ nezohľadní pripomienky vyplývajúce zo stanoviska z posúdenia strategického dokumentu, je v zmysle § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov povinný svoj postup zdôvodniť a také odôvodnenie zverejniť a doložiť ho spolu so stanoviskom z posúdenia strategického dokumentu schvaľujúcemu orgánu k návrhu strategického dokumentu. Ak schvaľujúci orgán, v zmysle § 15 ods. 6 zákona o posudzovaní vplyvov, schváli strategický dokument v inom znení, aké bolo predložené, v spolupráci s obstarávateľom vypracuje informácie podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov.

Schválený strategický dokument, ktorému predchádzalo posudzovanie podľa zákona o posudzovaní vplyvov, spolu s informáciami podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov doručí obstarávateľ v zmysle § 15 ods. 7 zákona o posudzovaní vplyvov MŽP SR a zároveň ho zverejní na svojom webovom sídle alebo iným vhodným spôsobom. MŽP SR následne, v zmysle § 15 ods. 8 zákona o posudzovaní vplyvov zverejní schválený strategický dokument spolu s informáciami podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

2. Orgán kompetentný na jeho prijatie

Vláda Slovenskej republiky
Európska komisia

3. Druh prijatia, rozhodnutia

Uznesenie vlády Slovenskej republiky
Rozhodnutie Európskej komisie

4. Vypracovanie správy o hodnotení strategického dokumentu

Správu o hodnotení strategického dokumentu vypracovali Dr.h.c mult. prof. Ing. Miroslav Badida, PhD., prof. Ing. Dušan Šebo, CSc., prof.h.c. prof. Ing. Milan Majerník, PhD., doc. Ing. Juraj Šebo, PhD., Ing. Tibor Dzuro, PhD., prof. Ing. Vladimír Lapčík, CSc. a spoločnosti SEBEX Slovakia s. r. o., Severné nábrežie 41, 040 01 Košice, IČO 36 766 348 a SLOVPROFIT spol. s r. o., Detvianska 16, 040 01 Košice, IČO 36 213 985 v decembri 2021. Správa o hodnotení strategického dokumentu bola vyhotovená podľa § 9 a prílohy č. 4 zákona o posudzovaní vplyvov s rešpektovaním všeobecných a špecifických požiadaviek určených v rozsahu hodnotenia.

5. Posúdenie správy o hodnotení strategického dokumentu

Odborný posudok k strategickému dokumentu, na základe určenia MŽP SR listom č. 2236/2022-11.1.2/lb; 3248/2022 zo dňa 17. 01. 2022, v zmysle § 17 ods. 11 zákona o posudzovaní vplyvov, primerane aplikujúc ustanovenie § 13 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov, vypracovala Ing. Oľga Szabóová, Púpavova 77, 841 04 Bratislava 4, zapísaná v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov na životné prostredie pod číslom 335/2002-OPV (ďalej len „spracovateľka odborného posudku“). O určení spracovateľky odborného posudku MŽP SR informovalo, listom č. 2236/2022-11.1.2/lb; 3237/2022 zo dňa 17. 01. 2022, v súlade s § 13 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov, obstarávateľ.

Spracovateľka odborného posudku vypracovala odborný posudok v súlade s § 13 zákona o posudzovaní vplyvov na základe oznámenia o SD, predloženej správy o hodnotení strategického dokumentu, doručených písomných stanovísk od zainteresovaných subjektov, všeobecne záväzných právnych predpisov, vlastných skúseností a odborných poznatkov a záznamu z verejného prerokovania.

Odborný posudok obsahuje všetky náležitosti stanovené zákonom o posudzovaní vplyvov. V odbornom posudku boli v zmysle § 13 ods. 8 zákona o posudzovaní vplyvov vyhodnotené najmä: úplnosť správy o hodnotení strategického dokumentu; stanoviská podľa § 12 zákona o posudzovaní vplyvov; úplnosť zistenia kladných a záporných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie vrátane ich vzájomného pôsobenia; použité metódy hodnotenia a úplnosť vstupných informácií; varianty riešenia strategického dokumentu a návrh opatrení a podmienok na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov strategického dokumentu.

V odbornom posudku spracovateľka odborného posudku konštatovala, že v správe o hodnotení strategického dokumentu sú spracované všetky kapitoly a podkapitoly ustanovené v prílohe č. 6 k zákonu o posudzovaní vplyvov, rovnako správa o hodnotení strategického dokumentu spĺňa požiadavky určené v rozsahu hodnotenia. Spracovateľka odborného posudku ďalej konštatovala, že úplnosť správy o hodnotení strategického dokumentu zodpovedá súčasnému stavu poznania a umožňuje formulovať závery hodnotenia vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie. Spracovateľka odborného posudku taktiež uviedla, že samotný strategický dokument má len nepriamy vplyv na životné prostredie. Priamy vplyv budú mať jednotlivé projekty ním podporované. Z toho, že tieto projekty možno opísať len typovo, vyplývajú značné obmedzenia pokiaľ ide o úplnosť zistenia kladných a záporných vplyvov na životné prostredie. Správa o hodnotení strategického dokumentu sa zamerala predovšetkým na pozitívne vplyvy strategického dokumentu na životné prostredie, čo je pochopiteľné, keďže tieto boli z veľkej časti účelom strategického dokumentu. Upozornenia na možné negatívne vplyvy bolo možno nájsť skôr v stanoviskách k správe o hodnotení.

V závere odborného posudku spracovateľka odborného posudku **odporučila schválenie** strategického dokumentu.

Súčasťou odborného posudku bol aj, v súlade s § 13 ods. 9 zákona o posudzovaní vplyvov, návrh stanoviska z posúdenia strategického dokumentu v obsahu a štruktúre podľa prílohy č. 6 zákona o posudzovaní vplyvov.

Odborný posudok spolu s návrhom stanoviska z posúdenia strategického dokumentu boli na MŽP SR doručené dňa 25. 02. 2022.

6. Stanoviská predložené k správe o hodnotení strategického dokumentu a ich vyhodnotenie

Podľa § 12 ods. 1 a 2 zákona o posudzovaní vplyvov boli rezortnému orgánu k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu doručené nasledovné písomné stanoviská (stanoviská sú uvádzané v skrátenom znení):

- **Úrad vlády Slovenskej republiky** (list č. 7563/2021/ZP zo dňa 27. 12. 2021) – v stanovisku uvádza, že k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu nemá pripomienky.
Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Úradu vlády Slovenskej republiky na vedomie.
- **Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, druhý teritoriálny európsky odbor** (list č. 043696/2021-2TEO-16 zo dňa 22. 12. 2021) – v stanovisku uvádza, že k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu nemá z hľadiska svojej vecnej pôsobnosti pripomienky.
Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, druhého teritoriálneho európskeho odboru na vedomie.
- **Ministerstvo financií Slovenskej republiky** (list č. MF/004613/2022-523; 000039/2022 zo dňa 04. 01. 2022) – v stanovisku uvádza, že správu o hodnotení strategického dokumentu a návrh strategického dokumentu berie na vedomie a do návrhu strategického dokumentu žiada doplniť Ministerstvo financií Slovenskej republiky ako orgán, ktorému má Komisia poukazovať platby (str.46, podkapitola 7.1 Orgány zodpovedné za programy).
Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR považuje predmetnú pripomienku za opodstatnenú a reflektovalo ju v návrhu opatrení tohto stanoviska, v kapitole VI.3. Nakoľko sa jedná o pripomienku smerovanú priamo k návrhu strategického dokumentu, MŽP SR má za to, že je potrebné, aby obstarávateľ, pred schválením strategického dokumentu, predmetnú pripomienku dôkladne zvážil spolu s možnosťou jej využitia na zapracovanie do revidovanej verzie strategického dokumentu, ktorá bude predmetom schvaľovania. MŽP SR dodáva, že v zmysle § 17 ods. 14 zákona o posudzovaní vplyvov, je povinnosťou rezortného orgánu v doložke vplyvov na životné prostredie uviesť okrem výsledku posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom aj zohľadnenie vyhodnotenia predložených stanovísk spolu s ich vyhodnotením.
- **Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, odbor stratégie dopravy** (list č. 1162/2022/OSD/01093 zo dňa 05. 01. 2022) – v stanovisku uvádza, že k správe o hodnotení strategického dokumentu má nasledovné pripomienky:
 - Na str. 27 chyba uvedenie železničnej trate č. 116 Kúty – Trnava.
 - Na str. 28 sa uvádza, že Trnavským krajom prechádzajú nasledujúce diaľnice:
 - D61 Bratislava – Trnava – Žilina, správne má byť D1 Bratislava – Trnava – Žilina,
 - diaľnica D51 Nitra – Sereď – Trnava – Senica – Holíč – Hodonín (ČR), v tejto trase úseku Nitra – Trnava je vedená rýchlostná cesta R1, v úseku Trnava – Senica – Holíč – Hodonín (ČR) je to cesta I. triedy č.51, nie diaľnica.
 - Uvádzané diaľnice I/63, I/61 a I/75 nie sú diaľnicami, ale sú to cesty I. triedy.Vyjadrenie MŽP SR: Obsahom vyššie uvedených pripomienok sú upozornenia na nesprávne alebo chýbajúce údaje v správe o hodnotení strategického dokumentu. V predmetnej veci MŽP SR uvádza, že text správy o hodnotení strategického dokumentu nie je možné v tomto štádiu procesu aktualizovať, prepisovať, dopĺňať ani žiadnym iným spôsobom editovať. Správu o hodnotení strategického dokumentu je možné podľa

zákona o posudzovaní vplyvov, v zmysle § 9 ods. 7 zákona o posudzovaní vplyvov, dopĺňať len v prípade jej vrátenia MŽP SR obstarávateľovi na doplnenie, pričom MŽP SR by tak muselo učiniť do piatich pracovných dní od jej doručenia. Zákon o posudzovaní vplyvov neumožňuje korekciu správy o hodnotení strategického dokumentu v čase jej pripomienkovania, ani po uplatnení pripomienok k nej. Textové úpravy je možné realizovať len v rámci návrhu strategického dokumentu, ktorého finálna verzia bude predmetom schvaľovania. MŽP SR má v rámci stanoviska z posúdenia strategického dokumentu určiť, v kapitole VI.3., odporúčania na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu. V tomto prípade korekciu strategického dokumentu nie je potrebné vykonať, pretože tento typ údajov sa v strategickom dokumente neuvádza. Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, odbor stratégie dopravy len upozorňuje na nesprávne alebo chýbajúce údaje v správe o hodnotení strategického dokumentu, neuvádza však, ako táto skutočnosť ovplyvňuje samotné hodnotenie vplyvov Programu na životné prostredie a tento vplyv na základe analýzy správy o hodnotení strategického dokumentu, vo svetle uvedených pripomienok, MŽP SR nezistilo.

- V kapitole 3 (III.) Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia, v bode 3.1.1 Stav životného prostredia Žilinského kraja, v časti Technická infraštruktúra kraja, v odseku Vodná doprava je uvedený nasledujúci text: „Za účelom prepojenia severu a juhu Európy vodnou cestou sa zvažovalo so splavnením Váhu po Žilinu a jeho prepojením s tokom Odry cez Kysuce a Sliezske. V súčasnosti sa preferuje alternatíva vybudovania Vážskej vodnej cesty po Žilinu, kde by sa s využitím terminálu intermodálnej prepravy v Žiline tovar preložil na železnicu a dopravil by sa k plánovanému terminálu v Bohumíne, odkiaľ by ďalej na sever mohol pokračovať po Oderskej vodnej ceste.“ Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky predpokladá, že uvedené konštatovanie preferovanej alternatívy pochádza z pohľadu českej strany. Slovensko stále háji územie od Žiliny po štátnu hranicu SK-CZ a SK-PL pre vybudovanie Vážskej vodnej cesty s prepojením na rieku Odru. V tejto otázke nebolo na Slovensku prijaté konečné rozhodnutie. Aby mohlo byť prijaté jednotné riešenie je potrebné vypracovať posúdenie prepojenia prístavu Žiliny a Bohumína formou štúdie realizovateľnosti. Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky v Programovom vyhlásení vlády na 2021 - 2024 konštatuje potrebu vypracovania komplexnej štúdie realizovateľnosti splavnenia Vážskej vodnej cesty z Komárna až po Žilinu. Osobitne je potrebné riešiť úsek zo Žiliny po štátnu hranicu SK – CZ.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR v stanovisku z posúdenia strategického dokumentu neurčuje opatrenia, ale odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu, ktoré sú uvedené v kapitole VI.3. Ani Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, odbor stratégie dopravy nešpecifikuje na ktorom mieste a akým spôsobom by mal byť text návrhu strategického dokumentu korigovaný. Program má nasledovné priority - životné prostredie, vzdelávanie, kultúra a cestovný ruch, inštitucionálna spolupráca, miestne iniciatívy - Fond malých projektov, a každá priorita má svoje špecifické ciele. Vypracovanie komplexnej štúdie realizovateľnosti splavnenia Vážskej vodnej cesty z Komárna až po Žilinu a riešenie úseku zo Žiliny po štátnu hranicu SK – CZ svojim charakterom nezodpovedá ani jednej z nich. Doplnenie ďalšej priority by znamenalo prepracovanie Programu od samého základu. MŽP SR sa domnieva, že toto nebolo zmyslom upozornenia Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, odbor stratégie dopravy na nepresný opis súčasného stavu týkajúceho sa splavnenia Váhu a jeho dopravného prepojenia s Odrou.

- V kapitole 3 (III.) Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia, v bode 3.1.2 Stav životného prostredia Trnavského kraja, v časti Voda, v odseku Čiastkové povodie Dunaj žiadame vypustiť vetu „Možnosti nadlepšenia prietokov vodnými nádržami z hydrologického hľadiska sú na Dunaji len teoretickou záležitosťou, pretože na našom území nie sú vhodné hlavne morfológické podmienky na realizáciu primeranej zásobnej nádrže.“ Takto formulovaným vyjadrením sa deklaruje, že nie je možné, ani len prakticky skúmať alternatívy zlepšenia prietokov vodnými nádržami. V prípade, že je uvedené konštatovanie preskúmané na základe nejakej vedeckej práce, žiadame o uvedenie zdroja. Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky pripravuje štúdiu realizovateľnosti s názvom „Návrh opatrení na zabezpečenie plnosplavnosti vodnej cesty Dunaj v r.km 1880,26 – r.km 1853,10“. Táto štúdia bude plne v súlade s environmentálnymi cieľmi RSV a má za cieľ objasniť a určiť aj najoptimálnejšie riešenie dosiahnutia požadovaných parametrov plavebnej dráhy.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR konštatuje, že jedinou „finálnou verziou“ správy o hodnotení strategického dokumentu je tá verzia, ku ktorej bola táto pripomienka doručená. Ako už bolo vyššie uvedené, korigovať možno len návrh strategického dokumentu, ktorého finálna verzia bude predmetom schvaľovania.

- V kapitole 3 (III.) Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia, v bode 3.1.2 Stav životného prostredia Trnavského kraja, v časti Technická infraštruktúra kraja, v odseku Vodná doprava je uvedená nasledovná veta: Dunajská vodná cesta predpokladá umiestnenie prístupu v Trnavskom kraji v Gabčíkove (nákladný a osobný prístav). Takýto cieľ neobsahuje žiaden koncepčný materiál realizovaný štátom, ako napríklad „Stratégia rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2030“, nie je ani v koncepcii sociálno-ekonomického rozvoja VÚC TT, preto žiadame uviesť zdroj, predpokladaného prístupu na Dunaj v Trnavskom kraji v Gabčíkove. Ide o strategickú investíciu, ktorá musí byť predmetom odsúhlasenia Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky v rámci kompetencií ústredného orgánu štátnej správy pre vodnú dopravu a infraštruktúru.

Vyjadrenie MŽP SR: Ako už bolo vyššie uvedené, korigovať možno len návrh strategického dokumentu, ktorého finálna verzia bude predmetom schvaľovania.

- V kapitole 7 (VII.) Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie, v časti Všeobecné kritéria monitorovania, v odseku Plánovacie a strategické kritéria, v bode (3): v prípade projektov spojených s využívaním vôd a tých, ktoré môžu ovplyvniť stav vôd: zhoda s plánmi manažmentu povodia navrhujeme doplniť a Koncepciou vodnej politiky SR (ktorá je v procese hodnotenia vplyvov na životné prostredie).

Vyjadrenie MŽP SR: Pripomienka je zohľadnená v kapitole VI.5. tohto stanoviska.

- **Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, kancelária generálneho tajomníka služobného úradu** (list č. S11458-2022-KGTSÚ-2 zo dňa 04. 01. 2022) – v stanovisku uvádza, že k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu nepredkladá žiadne pripomienky.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, kancelárie generálneho tajomníka služobného úradu na vedomie.

- **Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, odbor bilaterálnej obchodnej spolupráce** (list č. 26738/2021-3120-233606 zo dňa 22. 12. 2021) – v stanovisku

uvádza, že k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu neuplatňuje žiadne pripomienky.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, odboru bilaterálnej obchodnej spolupráce na vedomie.

- **Trnavský samosprávny kraj, odbor stratégií a projektov** (list č. 09629/2022/OÚPŽP-2 zo dňa 05. 01. 2022) – v stanovisku uvádza, že predloženú správu o hodnotení strategického dokumentu a návrh strategického dokumentu akceptuje, upozorňuje však, že Trnavský samosprávny kraj dňa 17. 12. 2014 uznesením Zastupiteľstva Trnavského samosprávneho kraja č. 149/2014/08 schválil Územný plán regiónu Trnavského samosprávneho kraja (ÚPN R TTSK), ktorý nadobudol právoplatnosť v zmysle ustanovenia § 27 ods. 2a zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov dňa 19. 01. 2015. V Správe o hodnotení strategického dokumentu teda mali byť použité informácie z vyššie uvedenej regionálnej územnoplánovacej dokumentácie (ako napr. počet obcí v Trnavskom kraji).
Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Trnavského samosprávneho kraja, odboru stratégií a projektov na vedomie.

- **Okresný úrad Dunajská Streda, odbor starostlivosti o životné prostredie** (list č. OU-DS-OSZP-2022/004289-002 zo dňa 07. 01. 2022) – v stanovisku uvádza nasledovné požiadavky:

- požaduje dodržiavanie kompletnej environmentálnej legislatívy, ako aj realizáciu navrhovaných opatrení;
- upozorňuje, že nakladanie s odpadmi musí byť v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- upozorňuje, že v chránenej vodohospodárskej oblasti možno plánovať a vykonávať činnosť, len ak sa zabezpečí účinnejšia ochrana povrchových a podzemných vôd, ochrana podmienok ich tvorby, výskytu, prirodzenej akumulácie a obnovy zásob povrchových a podzemných vôd v súlade s § 3 zákona č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Okresného úradu Dunajská Streda, odboru starostlivosti o životné prostredie na vedomie a dodáva, že MŽP SR má v rámci stanoviska z posúdenia strategického dokumentu určiť, v kapitole VI.3., odporúčania na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu. Požiadavky charakteru dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov nie je potrebné osobitne zapracovávať, nakoľko dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov je štandardnou povinnosťou.

- **Okresný úrad Bytča, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy odpadového hospodárstva** (list č. OU-BY-OSZP-2022/000004-002 zo dňa 10. 01. 2022) – v stanovisku uvádza, že k návrhu strategického dokumentu nemá pripomienky.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Okresného úradu Bytča, odboru starostlivosti o životné prostredie, úseku štátnej správy odpadového hospodárstva na vedomie.

- **Okresný úrad Púchov, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany ovzdušia** (list č. OU-PU-OSZP-2021/001979-002 zo dňa 29. 12. 2021) – v stanovisku uvádza, že k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu nemá pripomienky.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Okresného úradu Púchov, odboru starostlivosti o životné prostredie, úseku štátnej správy ochrany ovzdušia na vedomie.

- **Okresný úrad Martin, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej vodnej správy** (list č. OU-MT-OSZP-2021/015500-Rj zo dňa 17. 12. 2021) – v stanovisku uvádza, že správu o hodnotení strategického dokumentu a návrh strategického dokumentu berie na vedomie bez pripomienok.
Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Okresného úradu Martin, odboru starostlivosti o životné prostredie, úseku štátnej vodnej správy na vedomie.
- **Okresný úrad Martin, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany ovzdušia** (list č. OU-MT-OSZP-2022/002097-002-Ha zo dňa 14. 01. 2022) – v stanovisku uvádza, že správu o hodnotení strategického dokumentu a návrh strategického dokumentu berie na vedomie bez pripomienok.
Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Okresného úradu Martin, odboru starostlivosti o životné prostredie, úseku štátnej správy ochrany ovzdušia na vedomie.
- **Okresný úrad Ilava, odbor starostlivosti o životné prostredie** (list č. OU-IL-OSZP-2022/000025-002 zo dňa 05. 01. 2022) – v stanovisku uvádza, že k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu nemá pripomienky.
Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Okresného úradu Ilava, odboru starostlivosti o životné prostredie na vedomie.
- **Okresný úrad Prievidza, odbor starostlivosti o životné prostredie** (list č. OU-PD-OSZP-2022/010529-007 zo dňa 10. 01. 2022) – v stanovisku uvádza vyjadrenia za jednotlivé úseky štátnej správy:
 - **úsek štátnej správy odpadového hospodárstva** – s návrhom strategického dokumentu súhlasí bez pripomienok;
 - **úsek štátnej vodnej správy** – s návrhom strategického dokumentu súhlasí bez pripomienok;
 - **úsek štátnej správy ochrany ovzdušia** – s návrhom strategického dokumentu súhlasí bez pripomienok;
 - **úsek štátnej správy ochrany prírody a krajiny** – s návrhom strategického dokumentu súhlasí bez pripomienok.Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Okresného úradu Prievidza, odboru starostlivosti o životné prostredie, ako aj vyjadrenia jednotlivých úsekov štátnej správy na vedomie.
- **Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie štátnej správy vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja** (list č. OU-ZA-OSZP2-2022/007674/Gr zo dňa 05. 01. 2022) – v stanovisku uvádza, že k predloženej správe o hodnotení strategického dokumentu nemá pripomienky.
Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Okresného úradu Žilina, odboru starostlivosti o životné prostredie, oddelenia štátnej správy vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja na vedomie.
- **Juraj Lipka** (list zo dňa 07. 01. 2022) – v úvode svojho stanoviska právne odôvodňuje, prečo je piatok 07. 01. 2022 (deň, keď zasiela svoje stanovisko elektronicky a súčasne ho odosiela poštou tak, aby bolo doručené do troch pracovných dní) posledným dňom lehoty na predkladanie stanovísk verejnosti a žiada o prihliadnutie k jeho stanovisku. Zároveň navrhuje, aby v budúcnosti boli správy o hodnotení tohto a iných programov zverejňované a ich verejné prerokovanie zorganizované tak, aby sa zvýšila pravdepodobnosť účasti širokej i odbornej verejnosti (mimo predvianočnej a koncoročnej doby).
Vyjadrenie MŽP SR: V predmetnej súvislosti MŽP SR konštatuje, že stanovisko bolo doručené v lehote podľa § 12 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov a dodáva, že MŽP SR má značne obmedzenú možnosť ovplyvniť, kedy mu obstarávateľ predloží

správu o hodnotení strategického dokumentu. Tým sú potom zákonom časovo determinované aj ďalšie kroky procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie.

K samotnému návrhu Programu uvádza (doslovný prepis): Dovoľujem si kladne hodnotiť zahrnutie priority 1.1 „životné prostredie“, vybraného špecifického cieľa (vii) „posilnenie ochrany a zachovanie prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia“ do Programu. Podľa tabuľky uvedenej na str. 13 sa dotknuté územie príslušných slovenských krajov vyznačuje narušenou kvalitou životného prostredia, ktorá sa prejavuje najmä v nízkej kvalite ovzdušia a vody. Príčiny súčasného stavu je možné hľadať v intenzite priemyselnej činnosti, dopravy a poľnohospodárstva, a to predovšetkým v urbanizačnom pásme podporovaného územia. Úplne sa stotožňujem s „...dlhodobým záujmom obyvateľov regiónu, ale aj širokej verejnosti oboch štátov, je ochrana biodiverzity v týchto územiach a zlepšenie súčasného stavu životného prostredia“. Vzhľadom na: (iv) vyššie konštatovaný záujem verejnosti na materiálnu ochranu biodiverzity a zlepšenie súčasného stavu životného prostredia, (v) princíp územného systému ekologickej stability (ďalej „RUSES“) ako jedného z nosných pilierov ochrany životného prostredia (vyjadreného tiež v § 3 ods. 1 v spojení s § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej „ZoPaK“) s tým súvisiacim Generelom nadregionálneho územného systému ekologickej stability pre Slovenskú republiku a RUSES pre jednotlivé dotknuté slovenské kraje a okresy; (vi) vedecké poznatky týkajúce sa stavu životného prostredia na Slovensku, by mal byť Program oveľa ambicióznejší. A aby mohol byť ambicióznejší, musí byť predovšetkým konkrétnejší pri určovaní aktivít na dosiahnutie tohto cieľa. Platí to aj v prípade tohto Programu. Jeho „všeobecnosť“ by nemala poslúžiť ako ospravedlnenie absencie skutočnej stratégie – ako dlhodobého plánu dosiahnuť príslušný cieľ konkrétnymi aktivitami. Stratégie chrániť naše životné prostredie, ktorá má potenciál Slovensko reálne posunúť ďalej. Okrem a nad rámec navrhnutých aktivít na splnenie tohto cieľa spočívajúcich (i) v zbere a výmene dát, informácií a skúseností a (ii) v príliš všeobecnej aktivite zahŕňajúcej „realizáciu spoločných opatrení smerujúcich k zlepšeniu stavu druhov a biotopov, realizáciu spoločných stratégií a akčných plánov podporujúcich budovanie a využívanie zelenej infraštruktúry“, by bolo nanajvýš vhodné identifikovať oveľa konkrétnejšie aktivity a s tým súvisiace opatrenia smerujúce k zlepšeniu stavu druhov a biotopov, na ochranu biodiverzity. Tieto opatrenia by mohli byť identifikované práve podľa RUSES príslušných krajov a okresov. V nejakom čase totiž bude aj tak potrebné v jednotlivých výzvach zdefinovať tieto konkrétnejšie aktivity. Tým, že ich neuvádza Program už teraz, len odsúva túto otázku do budúcnosti. Ako daňový poplatník i ako človek, ktorému nie je ľahostajná ochrana životného prostredia, očakávam, že budú podporované projekty, ktoré reálne riešia skutočné problémy pri ochrane životného prostredia a prinášajú pridanú a dlhodobú hodnotu predovšetkým pre miestnych ľudí a sú dlhodobo ekonomicky udržateľné. Súčasne by podporené projekty v iných prioritných oblastiach, predovšetkým 2.2 „Kultúra a cestovný ruch“, aktivita (vi) „Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie“ nemali byť v rozpore s prioritou 1.1 „životné prostredie“. Viem, o čom píšem. Veď práve z eurofondov (IROP) má byť podporená výstavba 3 m širokej asfaltovej cyklostrasy Strečno – Vrútky v dĺžke 14,7 km. Táto cyklotrasa by mala pritom prechádzať (okrem iných chránených území) cez lokalitu NATURA 2000, SKUEV0665 Strečnianske meandre Váhu so 4. stupňom ochrany a v jeho ochrannom pásme so 3. stupňom ochrany podľa ZoPaK, ktorý pritom nie je určený k zástavbe (tzv. územnému rozvoju). Kvôli nej má pritom padnúť obrovské množstvo stromov a krovín v inundačnom území v celkovej hodnote viac ako

780.000 EUR (určenú podľa dendrologického prieskumu). Tým bude natrvalo zmenený ráz krajiny. Takéto územia sú pritom prioritne určené práve pre ochranu biotopov európskeho významu a ochranu biodiverzity. Ak sa takéto projekty neodfiltrujú už v strategickom dokumente, dostatočne skoro, v rámci schvaľovacích procesov týkajúcich sa strategických dokumentov, hrozí vysoké riziko, že postúpia do ďalšieho schvaľovacieho kola. Pri posudzovaní konkrétneho projektu podľa tretej časti EIA zákona totiž reálne hrozí, že miestne a regionálne samosprávy nebudú dostatočne ekologicky uvedomelé a príslušné povoľujúce orgány nebudú dostatočne pripravené čeliť tlaku miestnych a regionálnych politikov, záujmových skupín a podnikateľov, aby takéto projekty zastavili. Budú totiž argumentovať, že takéto aktivity sú v súlade s príslušným strategickým dokumentom. A to je argumentácia v kruhu ! Na Slovensku sa totiž 99 % všetkých posudzovaných jednotlivých projektov podľa tretej časti EIA zákona odsúhlasuje – síce s podmienkami – ale odsúhlasuje. A nie je to preto, že sú tieto projekty také úžasné a súladné so zásadami ochrany prírody a krajiny, ale preto, že naše inštitúcie a povoľovacie orgány majú nastavený až príliš nízko prah toho, čo je pre nich ekologicky akceptovateľné. V tejto súvislosti mi dovoľte ponúknuť aj inú, alternatívnu víziu, „zatraktívnenia“ nášho kultúrneho a prírodného dedičstva a s tým spojenú ochranu životného prostredia. Našu prírodu a krajinu neurobíme atraktívnejšou tým, že ju oplotíme a obkružime hustou sieťou asfaltových a betónových cyklotrás, vybudujeme adrenalínové a iné centrá instantnej zábavy pre široké masy a všade, kde je to možné, postavíme vyhlídkové veže. Týmto vytvoríme akurát ďalšie prekážky pre regionálne a nadregionálne biokoridory, prispejeme k ďalšej izolácii jednotlivých chránených území a k vytvoreniu ostrovov namiesto území vzájomne prepojených práve týmito biokoridormi. V mnohých prípadoch sa tiež podporuje koncentrácia veľkého počtu ľudí na jednom území – v turistických centrách, na úkor miestnych komunit (napr. Strečno/Nezбудská Lúčka, Beňová atd.). V prípade nevhodne umiestnených vyhlídkových veží/rozhľadní hrozí tiež zničenie genius loci daného miesta. Takými sú len v Turci bohužiaľ (i) rozhľadňa Na Brotnici, umiestnená medzi obcami Folkušová a Necpaly (obzvlášť táto rozhľadňa zničila neopakovateľnú atmosféru tohto miesta), (ii) rozhľadňa na Kalníku (umiestnená medzi obcami Belá-Dulice a Turčianske Jaseno) (iii) rozhľadňa Na Trní, (umiestnená medzi obcami Turčianske Jaseno a Horný Kalník). Išlo o úplne zbytočne minuté, doslova vyplytvané, peniaze daňových poplatníkov z eurofondov, ktoré zničilo tieto úžasné miesta a neposunuli ani o kúsok „zatraktívnenie“ nášho kultúrneho a prírodného dedičstva. A pritom nijako nepomohli miestnym komunitám. Krása a atraktívnosť prírody a krajiny spočíva totiž práve v tom, že ju dôsledne a reálne chránime, rešpektujeme a pomáhame znovuobnoveniu prírodných procesov tam, kde boli činnosťou človeka v minulosti narušené. Ak by som mohol v tomto smere ponúknuť len jeden návrh, veľmi by som sa prihovárал, aby Program obsahoval túto konkrétnu aktivitu: „Podpora vyhlásenia, vzniku a dlhodobého prevádzkovania mestských a obecných lesoparkov, mestských a obecných chránených území a oddychových zón za účelom ochrany biodiverzity v týchto územiach zlepšenie životného prostredia“ Jednotlivé mestá alebo obce v Žilinskom kraji, Trenčianskom i Trnavskom kraji jednotlivito a predovšetkým spoločne, by rámci tejto aktivity mohli vyvinúť úsilie vyhlásovať obecné chránené územia podľa § 25a ZoPaK. Za tým účelom by sa dohodli s vlastníkmi príslušných pozemkov a uzavreli s nimi dohody o finančnej náhrade za obmedzenie bežného hospodárenia (analogicky k § 61e ZoPaK). Práve v tomto by ich mohol podporiť aj ŽSK. Rovnako tak, aj bez vyhlásenia týchto obecných chránených území, len vyhlásením „oddychových zón“ alebo „mestských/obecných lesoparkov“ by mohli obce a mestá uzavrieť v záujme ochrany životného prostredia dohody o obmedzení ťažby v štátnych aj v súkromných lesoch v ich katastrálnych územiach tak, ako to bola schopná dňa 8. apríla 2021 dosiahnuť Bratislava (viz. www.Bratislava.sk). Informácie o uzavretí tejto dohody boli široko medializované a preto

určite nebude problém ich vyhľadať. Text dohody je verejne dostupný. Nemal by byť ani problém obrátiť sa priamo na pána primátora Bratislavy, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Lesy SR i Ministerstvo životného prostredia. Dovoľujem si v tejto súvislosti tiež zmieniť (a) „Memorandum o spolupráci a spoločnom postupe pri ochrane lesov na území Bratislavského samosprávneho kraja“ prijaté zastupiteľstvom Bratislavského samosprávneho kraja dňa 24. apríla 2018, ku ktorému pristúpili mnohí primátori miest, starostovia mestských častí Bratislavy, starostovia obcí kraja a tiež mimovládne organizácie pôsobiace v Bratislavskom kraji a (b) „Akčný plán na presadzovanie ochrany lesov na území Bratislavského samosprávneho kraja v zmysle Memoranda o spolupráci a spoločnom postupe pri ochrane lesov –analytická časť“, ktorý v roku 2020 vypracoval tím odborníkov z Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene. Tento Akčný plán slúžil ako podklad pre uzavretie dohody o obmedzení ťažby dreva. Memorandum aj akčný plán môžu predstavovať inšpiráciu aj pre obce a mestá v Žilinskom kraji i pre samotný ŽSK. Práve Program by ako jednu z aktivít v rámci priority 1.1 „Životné prostredie“ mohol podporovať (i) vznik a dlhodobú existenciu mestských alebo obecných lesoparkov, ktoré by mali cezhraničný česko-slovenský presah a s tým spojené (ii) dohody o obmedzení ťažby dreva v týchto lesoparkoch a finančnú kompenzáciu pri obmedzení tejto ťažby. V takýchto lesoparkoch/chránených územiach by sa mohli uskutočňovať ďalšie aktivity patriace do iných priorít 3.1 „Inštitucionálna podpora“ a 3.2 „Miestne iniciatívy“ (vzdelávanie, povedomie o ekologických otázkach, budovanie dôvery a stability inštitúcií). Ako obyvateľ Turca by som totiž chcel dožiť zmeny svojho regionálneho samosprávneho orgánu - (i) zo „Žilinského cyklistického kraja“, keď je veľká časť energie, ľudských, materiálnych aj finančných zdrojov venovaná príprave a výstavbe cyklotrás, a s tým súvisiacej podpore stavebného priemyslu, (ii) na „Žilinský ekologický kraj“ tak, aby tu bol ŽSK, i projekty podporované z eurofondov, skutočne pre nás všetkých, nielen pre cyklistov, ale aj pre necyklistov, chodcov, turistov, bežných ľudí, aby nám pomáhal riešiť naše skutočné problémy a aby začal podnikáť reálne kroky na ochranu prírody a krajiny, životného prostredia v Žilinskom kraji. Program by v tomto mohol veľmi pomôcť.

Vyjadrenie MŽP SR: Podľa § 15 ods. 1 zákona sa pri schvaľovaní strategického dokumentu musí prihliadať na existenciu aj obsah stanoviska z posúdenia strategického dokumentu. Podľa § 15 ods. 2 zákona schvaľujúci orgán je povinný vziať do úvahy výsledky účasti verejnosti, a to najmä stanoviská verejnosti, výsledky konzultácií a verejného prerokovania s verejnosťou, vznesené pripomienky verejnosti. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu sú uvedené v kapitole VI.3. tohto stanoviska. Podľa predloženého stanoviska „by bolo nanajvyš vhodné identifikovať oveľa konkrétnejšie aktivity a s tým súvisiace opatrenia smerujúce k zlepšeniu stavu druhov a biotopov, na ochranu biodiverzity“. Konkrétne aktivity majú byť predmetom jednotlivých projektov. V návrhu Programu sú pri jednotlivých špecifických cieľoch uvedené a opísané (aj formou príkladov) tzv. „typy akcií“. Tie môžu byť predmetom korekcie, avšak ich konkretizácia, ktorá by príliš obmedzovala možnosti predkladať zmysluplné projekty by mohla byť kontraproduktívna. V prípade špecifického cieľa „Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie“ sa v rámci typu akcií „Zachovanie a obnova kultúrneho a prírodného dedičstva“ uvádzajú aj rozhladne. Okrem toho, že novo budované rozhladne nepatria medzi kultúrne a prírodné dedičstvo, ich vplyv ako technických diel budovaných na exponovaných miestach býva z hľadiska krajiny a krajinnej scenérie veľmi kontroverzný. Vzhľadom na to ich MŽP SR odporučilo, v kapitole VI.3. tohto stanoviska, vypustiť z Programu. V rámci typu akcií „Realizácia spoločných stratégií a akčných plánov“, ktorými sa má dosiahnuť špecifický cieľ „Posilnenie ochrany a zachovanie prírody, biodiverzity a

zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia“ sú príklady aktivít uvedené príliš všeobecne, preto možno akceptovať návrh na konkrétnu aktivitu „Podpora vyhlásenia, vzniku a dlhodobého prevádzkovania mestských a obecných lesoparkov, mestských a obecných chránených území a oddychových zón za účelom ochrany biodiverzity v týchto územiach zlepšenie životného prostredia“. Po preformulovaní je zahrnutý medzi odporúčania kapitoly VI.3. tohto stanoviska. Nakoľko sa jedná o pripomienky smerované priamo k návrhu strategického dokumentu, MŽP SR má za to, že je potrebné, aby obstarávateľ, pred schválením strategického dokumentu, predmetné pripomienky dôkladne zväzil spolu s možnosťou ich využitia na zapracovanie do revidovanej verzie strategického dokumentu, ktorá bude predmetom schvaľovania. MŽP SR dodáva, že v zmysle § 17 ods. 14 zákona o posudzovaní vplyvov, je povinnosťou rezortného orgánu v doložke vplyvov na životné prostredie uviesť okrem výsledku posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom aj zohľadnenie vyhodnotenia predložených stanovísk spolu s ich vyhodnotením.

K správe o hodnotení strategického dokumentu uvádza (doslovný prepis): Správa o hodnotení strategického dokumentu – Programu (ďalej „správa“) môže byť len taká presná a konkrétna, aký presný a konkrétny je príslušný strategický dokument. Popis možných vplyvov navrhovanej činnosti alebo jej variantov a odhad ich závažnosti je tak možný len v rozsahu, v akom sú tieto aktivity lokalizované alebo nie. Toto napokon konštatujú aj autori správy o hodnotení Programu 115, 127. Podobne to platí aj pre konkrétnosť alebo nekonkrétnosť zmierňujúcich opatrení. a) Doplnenie stupňov ochrany aj pre lokality NATURA 2000 Navrhujem, aby boli v tabuľkách s prehľadom jednotlivých území európskeho významu uvedené aj stupne ich ochrany podľa ZoPaK. Územia európskeho významu NATURA 2000 sú totiž postavené na rovnakú úroveň ako výhradne slovenské národné chránené územia. Pre tieto územia platí základný princíp ekvivalencie/rovnej právnej ochrany, pričom platí stupeň ochrany v národnom zozname, a to podľa § 27 ods. 7 prvej vety ZoPaK. Po dokončení zonácie národného parku podľa § 30 ZoPaK bude základom bezzásahových zón v národných parkoch územia s 5. a so 4. stupňom ochrany (§ 30 ods. 4 písm. a) a b). Analogicky tomu treba rovnako dôsledne a prísne chrániť aj lokality NATURA 2000 s 5. a so 4. stupňom ochrany. Aj tie majú zostať bez zásahu človeka. Súčasne by mal Program i správa konštatovať, že nielen aktivity v samotných územiach NATURA 2000 s 5. a so 4. stupňom ochrany, ale aj v ich zákonných ochranných pásmach sú podľa ZoPaK vylúčené. Na ochranné pásma území s 5. a so 4. stupňom ochrany sa často zabúda. Pritom ani v nich nie sú rozvojové aktivity, predovšetkým stavby, vrátane líniových stavieb možné. Tento zákaz vyplýva zo znenia § 17 ods. 3 druhá veta ZoPaK, podľa ktorého „súčasťou ochranného pásma národného parku môže byť aj zastavané územie obce, územie určené na zastavanie alebo územie určené k územnému rozvoju.“ Z tohto ustanovenia teda vyplýva pravidlo, podľa ktorého ochranné pásmo iných chránených území ako národného parku, vrátane prírodnej pamiatky a prírodnej rezervácie, nie sú určené ani na zastavanie ani k územnému rozvoju. Príslušné štátne orgány sú tak limitované vo svojej správnej úvahe a nesmú v ochrannom pásme prírodnej pamiatky alebo prírodnej rezervácie povoliť žiadne činnosti, ktoré by znamenali zastavanie alebo územný rozvoj, ak tieto činnosti už nie sú zakázané v 4. stupni alebo 5. stupni ochrany podľa ZoPaK. Ak naviac nie je možné v ochrannom pásme prírodnej pamiatky ani prírodnej rezervácie stavať ani toto ochranné pásmo akokoľvek územne rozvíjať, použitím (i) argumentu a minori ad maius a tiež (ii) argumentu a fortiori, nemôže byť výstavba ani územný rozvoj možný ani v samotnom príslušnom chránenom území, t.j. na území prírodnej pamiatky alebo prírodnej rezervácie, na ktorom platí 4. stupeň ochrany (a už vonkoncom nie na území s 5. stupňom ochrany). Pri uplatnení pravidla „rovnej právnej ochrany“/ekvivalencie platí v prípade lokalít (i) s charakterom

prírodných rezervácií zákonné ochranné pásmo, ktorým je územie do vzdialenosti 100 m smerom von od jej hranice podľa § 17 ods. 7 ZoPaK a (ii) s charakterom prírodných pamiatok územie do vzdialenosti 60 m smerom von od jej hranice podľa § 17 ods. 8 ZoPaK. ZoPaK síce explicitne vo svojich ustanoveniach neuvádza ochranné pásmo lokalít NATURA 2000 (napríklad v § 2 ods. 2 písm. o) alebo v § 17 ZoPaK). Princíp ekvivalencie právnej ochrany vyjadrený v § 27 ods. 7 prvá veta ZoPaK ako základný princíp, určujúci účel, cieľ i prostriedky ochrany území NATURA 2000 však ukazuje na opačný smer a podporuje záver o uplatnení týchto zákonných ochranných pásem. Bolo by totiž jednoznačne v rozpore s týmto princípom a jeho úplným popretím, ak by explicitná absencia konkrétnych ustanovení upravujúcich ochranné pásmo území európskeho významu patriacich NATURA 2000 mala snáď viesť k záveru, že (i) národné chránené územia ochranné pásma majú a (ii) územia európskeho významu NATURA 2000 ochranné pásma nemajú. b) Pravidlá pre posudzovanie strategického dokumentu podľa EIA zákona v spojení s ZoPaK Pre posudzovanie vplyvu Programu ako strategického dokumentu na životné prostredie sa uplatnia tieto pravidlá: (i) podľa § 27 ods. 7 druhej vety ZoPaK pri posudzovaní vplyvov akejkoľvek činnosti na životné prostredie podľa EIA zákona, pri povoľovaní tejto činnosti, ako aj inej činnosti podľa ZoPaK sa postupuje v súlade so stupňom ochrany územia európskeho významu, tak ako vo vyhlásenom národnom chránenom území; (ii) zásadné pravidlo uvedené v § 103 ods. 4 ZoPaK, podľa ktorého sa na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa EIA zákona sa ochranné pásmo chráneného územia (§ 17 ods. 3, 7 a 8) považuje za chránené územie. Toto druhé pravidlo je kľúčové, pretože z neho vyplýva jedno zásadné pravidlo, ktoré možno nie je na prvý pohľad hneď viditeľné. Vyplýva z neho totiž to, že na účely EIA konania treba k ochrannému pásmu lokality NATURA 2000 s 5. alebo so 4. stupňom pristupovať ako k súčasťi tohto chráneného územia a považovať ho preto za územie, na ktorom platí 5. stupeň, resp. 4. stupeň ochrany. Takýto výklad právnej normy uvedenej v § 103 ods. 4 ZoPaK podporujú nasledujúce argumenty: (i) tento výklad dáva zmysel z hľadiska účelu a cieľu ochrany samotných chránených území, pretože ochranné pásmo má podľa ustanovení § 2 ods. 2 písm. o), § 17 ods. 3 ZoPaK (viz. “Ak to vyžaduje záujem ochrany ...prírodnej pamiatky, možno vyhlásiť ich ochranné pásmo“) a § 17 ods. 8 ZoPaK skutočne chrániť príslušné chránené územie. Práve navrhované rozsiahle aktivity v tomto ochrannom pásme môžu v konečnom dôsledku negatívne ovplyvniť aj samotné príslušné chránené územie; (ii) tento výklad je plne v súlade so základnou zásadou ochrany území NATURA 2000, a to, že využívanie území európskej sústavy chránených území je podľa § 28 ods. 3 ZoPaK podriadené zachovaniu alebo zlepšeniu stavu druhov a biotopov, na ochranu ktorých boli tieto územia zaradené do národného zoznamu alebo vyhlásené za chránené územia; (iii) ustanovenie § 103 ods. 4 ZoPaK nerozlišuje medzi jednotlivými ustanoveniami EIA zákona a z toho vyplývajúcimi rôznymi účelmi aplikácie § 103 ods. 4 ZoPaK na ochranné pásmo podľa jednotlivých ustanovení EIA zákona. ZoPaK teda pristupuje k ochrannému pásmu ako k chránenému územiu na všetky účely EIA zákona, vrátane (i) samotného posúdenia vplyvu strategického dokumentu podľa ustanovení § 8 až § 16 EIA zákona alebo (ii) posúdenia vplyvu navrhovanej činnosti na životné prostredie podľa § 18 a nasl. EIA zákona; (iv) samotná právna konštrukcia ekvivalencie ochranného pásma s chráneným územím pre všetky účely EIA zákona, obsiahnutá v súčasnosti účinnom § 103 ods. 4 ZoPaK (pôvodne v § 103 ods. 5 ZoPaK), zostala nezmenená od samotného prijatia a nadobudnutia účinnosti ZoPaK od 1.1.2003. Je založená na jednoduchom slovnom vyjadrení, podľa ktorého sa ochranné pásmo chráneného územia (§ 17 ods. 3, 7 a 8) považuje za chránené územie. Táto právna konštrukcia zostala nezmenená aj po prijatí EIA zákona, ktorý nahradil predchádzajúci zákon č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov. Zostala tiež nezmenená po prijatí početných noviel EIA zákona, vrátane

zákona č. 314/2014 Z.z, ktorý významne novelizoval nielen ustanovenia EIA zákona, ale aj samotného ZoPaK. ZoPaK tak neformuluje/neurčuje, že podľa EIA zákona sa „posudzujú nielen samotné chránené územia, ale aj ich ochranné pásma“. Nepoužíva tak napríklad odkaz na „chránené územia a ich ochranné pásma podľa osobitného predpisu“ ani odkaz na „osobitne chránenú časť prírody a krajiny“ podľa § 2 ods. 2 písm. o) ZoPaK; (v) Podľa § 3 písm. c) a § 4 ods. 3 EIA zákona v znení účinnom do 31.12.2014 pritom strategický dokument zahŕňal aj také strategické dokumenty, na ktorých financovaní sa podieľa Európska únia, ktoré by mohli mať vplyv na životné prostredie, vrátane tých, ktoré môžu mať vplyv na územia chránené podľa osobitných predpisov (t.j. podľa ZoPaK). Samotný ZoPaK vo svojom ustanovení § 2 ods. 2 písm. o) pritom medzi „osobitne chránenú časť prírody a krajiny“ zahŕňal časť prírody a krajiny, ktorou sú... chránené územia a ich ochranné pásma (§ 17 a § 24)“. Rozhodujúce teda je, že aj podľa definície samotného ZoPaK je aj ochranné pásmo chránené podľa ZoPaK. Aj bez ustanovenia § 103 ods. 4 ZoPaK by sa tak prostredníctvom § 3 písm. c) a § 4 ods. 3 EIA zákona posudzoval vplyv strategického dokumentu aj na ochranné pásmo chráneného územia. Ustanovenie § 103 ods. 4 ZoPaK tak neodstraňuje nijakú právnu neistotu spočívajúcu v tom, či sa podľa EIA bude posudzovať aj vplyv strategického dokumentu alebo navrhovanej činnosti zákona na ochranné pásma. Ako som ukázal, táto otázka je jasne a pozitívne vyriešená od samotného počiatku EIA zákona. Existenciu a zmysel ustanovenia § 103 ods. 4 ZoPaK tak na základe gramatického, logického, systematického i teleologického výkladu možno vysvetliť jedine tak, že (i) chránené pásmo chráneného územia a (ii) príslušné chránené územie tvoria pre účely EIA zákona jeden funkčný celok a vplyv strategického dokumentu (a napokon aj navrhovanej činnosti) sa musí posúdiť dohromady na celý tento prepojený funkčný celok. (vi) ako som preukázal vyššie, ochranné pásmo prírodnej pamiatky i prírodnej rezervácie nie je určené k územnému rozvoju a preto aj Program strategický dokument, resp. správa by túto skutočnosť mali reflektovať. c) Relevantné právne predpisy EÚ týkajúce sa posúdenia strategického dokumentu spolufinancovaného Európskou úniou, vrátane jeho zmeny, podľa § 4 ods. 4 EIA zákona Podľa § 4 ods. 4 EIA zákona sa strategický dokument spolufinancovaný Európskou úniou, vrátane jeho zmeny, posúdi podľa EIA zákona v súlade s ustanoveniami osobitných predpisov, ktorými sú relevantné právne predpisy EÚ upravujúce použitie finančných prostriedkov EÚ. Takýmito relevantnými predpismi je predovšetkým čl. 9 ods. 4 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku platí nasledujúce pravidlo (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2020, s. 186): Ciele fondov sa dosahujú v súlade s cieľom podpory udržateľného rozvoja podľa článku 11 ZFEÚ, pričom sa zohľadňujú ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja, Parížska dohoda a zásada „nespôsobovať významnú škodu“. Ciele fondov sa dosahujú v plnom súlade s aquis Únie v oblasti životného prostredia Bod (6) preambule Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde znie nasledovne: Oba fondy by mali podporovať činnosti, ktoré rešpektujú normy a priority Únie v oblasti klímy a životného prostredia a výrazne nenarušujú plnenie environmentálnych cieľov v zmysle článku 17 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 z 18. júna 2020 o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/2088 (Ú. v. EÚ L 198, 22.6.2020, s. 61). Zásada, že strategický dokument spolufinancovaný Európskou úniou, nesmie podľa § 4 ods. 4 EIA zákona „spôsobovať významnú škodu“ (no significant harm principle), patrí k základným zásadám, na ktorých je postavené

vyhodnotenie strategického dokumentu spolufinancovaného Európskou úniou. Svojím stanoviskom nesledujem poskytnúť vyčerpávajúcu právnu analýzu pravidiel na hodnotenie strategických dokumentov. Vzhľadom na všeobecnosť aktivít naplňujúcich príslušné priority podľa Programu totiž nie je jednoduché posúdiť vplyv Programu na životné prostredie a teda ani navrhnúť zmierňujúce (kompenzačné) opatrenia. V tomto zmysle by práve uvedenie základných zásad ochrany lokalít NATURA 2000, s dôrazom na lokality s 5. a so 4. stupňom ochrany, malo definovať aj východiská pre jednotlivé výzvy. Samotná správa na str. 113 uvádza: „Výstavba a prevádzka týchto objektov môže vyvolať početné komplikácie vo fungovaní ekosystémov, čo sa spája predovšetkým so vznikom komunikačných bariér a so zásahmi do vodných vzťahov. To môže byť zvlášť dôležité v prípade ciest a parkovísk lokalizovaných v oblastiach Natura 2000, kde môžu predstavovať nebezpečenstvo pre chránené druhy v týchto územiach.“ Správa tiež na str. 139 prevzala mapu s navrhnutými cyklotrasami z Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike (ďalej „Národná stratégia“) a uvádza: „Z uvedeného vyplýva, že hlavné cyklotrasy mňajú najvzácnejšie kultúrne a prírodné oblasti SR, prechod hlavných cyklotrás je plánovaný aj na cezhraničné prechody SR - ČR. Lokálne cyklotrasy budú zvlášť posudzované v rámci jednotlivých výziev Aktivít Programu. 2.2.3. Vyjadrenia k „cykloturistika a chránené územia“: Vplyv cykloturistiky a chránené územia môže byť závažný v prípade, že cyklotrasy pôjdu cez, alebo v blízkosti chránených území. To platí predovšetkým pre vtáčie chránené územia, ale tiež pri dnešnej oblúbe adrenalínových športov aj pre vysokohorské oblasti s populáciou vzácnych živočíchov či endemitických rastlín. Z uvedeného vyplýva, že dotknutého územia krajov SR a ČR je pravdepodobnosť negatívnych vplyvov cykloturistiky na chránené územia minimálna. Schvaľovanie cyklotrás je potrebné citlivo riešiť v spolupráci s ochranármi a určením časového termínu ich využívania (zima - leto, noc, ruja a pod.).“ S posledným citovaným odsekom nemôžem súhlasiť. Na základe osobnej skúsenosti ako chatára a zástupcu petície chatárov z chatovej osady Jánošíkovo v Strečnianskom priesmyku totiž musím konštatovať, že: (v) cyklotrasa Strečno – Vrútky mimo cestného telesa štátnej cesty I/18 v dĺžke 14,7 km (ďalej „Cyklotrasa Strečno – Vrútky“) navrhnutá Žilinským cyklistickým krajom (čítaj „Žilinský samosprávny kraj“) v SKUEV0665 Strečnianske meandre Váhu so 4. stupňom ochrany nie je uvedená v Národnej stratégii a napriek tomu ju Žilinský samosprávny kraj navrhol postaviť; (vi) výstavba a prevádzka Cyklotrasy Strečno – Vrútky by porušovala všetky predstaviteľné pravidlá ochrany lokality NATURA 2000, mala by devastačný vplyv na SKUEV0665 Strečnianske meandre Váhu a bola by tak v priamom rozpore s aktivitou „ochrany biodiverzity“ v prioritě 1.1 „životné prostredie“ v Programe, ak by bola financovaná z tohto Programu, i v rozpore s touto prioritou uvedenou v iných strategických dokumentoch; (vii) posudzovanie Cyklotrasy Strečno - Vrútky slovenskými štátnymi orgánmi, konkrétne Okresným úradom Žilina, odborom starostlivosti o životné prostredie, bohužiaľ aj v súčinnosti s Ministerstvom životného prostredia a so štátnou ochranou prírody, je žiarovým príkladom systémového zlyhania posudzovania navrhovanej činnosti podľa tretej časti EIA zákona; (viii) posudzovanie Regionálnej územnej stratégie Žilinského kraja ako strategického dokumentu, ktorý obsahuje investíciu do Cyklotrasy Strečno – Vrútky, je bohužiaľ takisto systémovým zlyhaním ochrany prírody a krajiny na Slovensku, pretože už na začiatku nestopla investíciu do tejto cyklotrasy v rámci SEA posudzovania. Práve „všeobecnosť“ strategických dokumentov, tvrdená inštitúciami pripravujúcimi tieto strategické dokumenty, spôsobuje, že už v počiatkovej fáze nie sú odfiltrované, t.j. zastavené také projekty, ktoré by jednoznačne nemali byť z eurofondov podporované, pretože porušujú zásadu „no significant harm principle“. Toto je systémová chyba posudzovania strategických dokumentov na Slovensku. Tento problém je tak len odsúvaný v čase – do výziev vypisovaných pod týmto Programom a

o iných výziev vypisovaných pod inými strategickými dokumentami. Dovoľujem si preto na záver: a) apelovať na Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, aby prehodnotilo všeobecnosť aktivít pod špecifickým cieľom (vii) „posilnenie ochrany a zachovanie prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia“ a zahrnulo medzi aktivity pod týmto cieľom aspoň aktivitu „Podpora vyhlásenia, vzniku a dlhodobého prevádzkovania mestských a obecných lesoparkov, mestských a obecných chránených území a oddychových zón za účelom ochrany biodiverzity v týchto územiach zlepšenie životného prostredia“ a navrhnúť Ministerstvu životného prostredia, aby v záverečnom stanovisku uviedol aj možné negatívne vplyvy budovania cyklotrás a infraštruktúry na lokality NATURA 2000 a zdôraznil, že v lokalitách s 5. stupňom ochrany a so 4. stupňom ochrany nemajú takéto líniové stavby alebo iné infraštruktúrne projekty miesto.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie pripomienky na vedomie. Korekciu správy o hodnotení v dobe po uplatnení uvedených pripomienok zákon o posudzovaní neumožňuje. Právne predpisy sa majú dodržiavať, nie je nutné túto povinnosť v strategickom dokumente osobitne deklarovať. Ako už bolo uvedené, v rámci typu akcií „Realizácia spoločných stratégií a akčných plánov“, ktorými sa má dosiahnuť špecifický cieľ „Posilnenie ochrany a zachovanie prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia“ sú príklady aktivít uvedené príliš všeobecne, preto možno akceptovať návrh na konkrétnu aktivitu „Podpora vyhlásenia, vzniku a dlhodobého prevádzkovania mestských a obecných lesoparkov, mestských a obecných chránených území a oddychových zón za účelom ochrany biodiverzity v týchto územiach zlepšenie životného prostredia“. Návrh je preformulovaný tak, aby bola akceptovaná aj pripomienka spracovateľa správy o hodnotení (je nad rámec možností obstarávateľa dlhodobo prevádzkovať budúce projekty vzhľadom na obdobie realizácie „Programu“ v r. 2021 – 2027) a zahrnutý medzi odporúčania kapitoly VI.3. tohto stanoviska. Problematika týkajúca sa možných negatívnych vplyvov budovania cyklotrás a infraštruktúry na lokality Natura 2000 je primeraným spôsobom vyhodnotená v kapitole V. tohto stanoviska.

- **Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky** (list č. OHŽP/103/458/2022 zo dňa 05. 01. 2022) – v stanovisku uvádza, že so správou o hodnotení strategického dokumentu a s návrhom strategického dokumentu súhlasí. Zároveň však požaduje vziať na vedomie nasledujúcu pripomienku:

- Rozvoj cestovného ruchu môže mať negatívny vplyv na kvalitu životného prostredia (nárast návštevníkov a s tým súvisiace emisie, hluk, odpad a podobne). V súvislosti s investíciami do rozvoja turistickej infraštruktúry je preto potrebné myslieť aj na súbežné investície do ochrany životného prostredia a zdravia obyvateľov v prihraničných oblastiach. vytvoriť register hlavných charakteristík environmentálne relevantných rozvojových aktivít, ktorý umožní jednoduchšie priradenie údajov registrovaných v národných databázach k rozvojovým aktivitám Programu;

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky na vedomie a uvádza, že v rámci návrhu monitoringu, v kapitole VI.5. tohto stanoviska sú uvedené kritéria, ktoré sa odporúčajú zohľadniť pri určovaní rozsahu poprojektovej analýzy, ale aj pri hodnotení a výbere jednotlivých projektov. V zozname týchto kritérií sú aj také, ktorých účel sa zhoduje s účelom uvedenej pripomienky.

- **Ministerstvo životného prostredia, odbor posudzovania vlivů na životní prostředí a integrované prevence** (list č. MZP/2021/710/6121 zo dňa 27. 01. 2022) – v stanovisku konštatuje, že v stanovenej lehote dostalo k strategickému dokumentu vyjadrenia

celkovo od 16 subjektov, z toho 5 vyjadrení obsahovalo pripomienky k Programu, k správe o hodnotení strategického dokumentu a pripomienky týkajúce sa následných etáp realizácie Programu. 11 vyjadrení bolo bez pripomienok. Kópie vyjadrení priložilo v prílohe svojho stanoviska a uviedlo nasledujúce vybrané pripomienky (doslovný prepis):

Jihomoravský kraj mimo jiné upozorňuje na skutočnosť, že vyhodnocení SEA v kapitole 3 (III.) Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia vychází z již zastaralých dat, a požaduje proto text kapitoly v tomto ohledu přepracovat a aktualizovat.

Vyjadrenie MŽP SR: V podstate ide o všeobecné konštatovanie určitej skutočnosti bez vysvetlenia, aké dôsledky má táto skutočnosť pre posúdenie vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie a ako by sa zmenil (mohol zmeniť) výsledok tohto posúdenia, ak by sa použili aktuálne údaje. V závere pripomienky je požiadavka na prepracovanie textu správy o hodnotení strategického dokumentu. Splnenie uvedenej požiadavky, v tejto fáze procesu, neumožňuje žiadne ustanovenie zákona o posudzovaní vplyvov. Korigovať možno len samotný strategický dokument, ktorého finálna verzia bude predmetom schvaľovania. Takúto požiadavku pripomienka neobsahuje.

Na další problematické pasáže kapitoly 3 (III.) vyhodnocení SEA musí poukázat i MŽP, a to zejména z hlediska problematiky ochrany ovzduší. MŽP upozorňuje, že analýzy znečištění ovzduší provedené v podkapitolách o Moravskoslezském kraji, Zlínském kraji a Jihomoravském kraji kapitoly 3 (III.) vyhodnocení SEA jsou vzájemně nevyvážené a obsahují řadu neúplných či diskutabilních informací. V případě Jihomoravského a Zlínského kraje doporučuje se stejně Odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence jako v případě Moravskoslezského kraje odkázat na Aktualizovaný program zlepšování kvality ovzduší 2020+, který byl vydán také pro tyto regiony (dostupné například na webových stránkách https://www.mzp.cz/cz/aktualizace_programu_zlepsovani_kvality_ovzdu_si_2020).

Obecně nelze souhlasit s tvrzením, že „Jihomoravský kraj nepatří v rámci České republiky mezi kraje významně zatížené emisemi hlavních znečišťujících látek“ ani s výčtem hlavních zdrojů znečišťování ovzduší. Rovněž v případě Zlínského kraje je situace v ovzduší poměrně bagatelizována a relativizována odkazem na „průměrnou“ hodnotu emisí. Je třeba poznamenat, že všechny tři kraje jsou problematické z hlediska částic PM_{2,5} a benzo(a)pyrenu, Moravskoslezský kraj je nadto zasažen nadlimitními koncentracemi částic PM₁₀. Také je velmi nesourodé, že pro všechny tři kraje jsou údaje o kvalitě ovzduší, ze kterých vyhodnocení SEA vychází, čerpány z různých kalendářních let.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie uvedené skutočnosti na vedomie a uvádza, že v podstate sa jedná o konštatovania bez uvedenia dôsledkov pre celkové hodnotenie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a z toho vyplývajúcich návrhov na korekciu návrhu strategického dokumentu.

Za oblast druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků již v rámci oznámení koncepce ve svém vyjádření ze dne 8. září 2021 s č. j. MZP/2021/710/4603 (dále jen „vyjádření MŽP k oznámení koncepce“) MŽP poukazovalo na nutnost aplikace zákonných postupů v případě možného vlivu podporovaných aktivit na lokality soustavy Natura 2000, resp. upozornilo, že nesmí být podpořeny žádné záměry, u kterých hodnocení prokáže významný negativní vliv na tyto lokality, přičemž měl být tento požadavek přímo součástí samotného návrhu programu a být implementován prostřednictvím zmírňujícího opatření navrženého ve vyhodnocení SEA. K vyjádření MŽP k oznámení koncepce, tedy i k výše zmíněné připomínce, je v dokumentu Příloha č. 1 vyhodnocení SEA (str. 12) uveden komentář zpracovatele vyhodnocení SEA: „Většinou pozitivní ohlas, navrhuje zmiernujúce opatrenia pri zohľadňovaní rozdielov

v legislatíve SR a ČR, celkovo bez zásadných pripomienok“. Z komentáre není zřejmé, jak byla připomínka MŽP v návrhu koncepcce zohledněna. V předloženém vyhodnocení SEA je nastíněn výše uvedený požadovaný postup (stejně tomu bylo i v oznámení koncepcce), v samotném návrhu koncepcce však reflektován není. Z principu předběžné opatrnosti proto opět požadujeme do samotného návrhu programu ukotvit budoucí povinnosti žadatelů u jednotlivých podporovaných aktivit (např. různé turistické trasy, cyklotrasy, obnovy lesních porostů, zadržování vody v krajině, výstavba obnovitelných zdrojů energie apod.) lokalizovaných v blízkosti či uvnitř evropsky významných lokalit či ptačích oblastí soustavy Natura 2000. Pro naplnění tohoto požadavku MŽP navrhuje, aby byla do návrhu programu např. do kapitoly 4 Akcie uskutočnené na zapojenie príslušných programových partnerov do prípravy programu Interreg a úloha týchto partnerov pri vykonávaní, monitorovaní a hodnotení, ktorá sa týká principu partnerství, nebo do kapitoly 1 Stratégia spoločného programu: hlavné rozvojové výzvy a politické reakcie v rámci popisu horizontálnych princípů, který programy přeshraniční spolupráce obvykle obsahují, zapracována alespoň informace, že všechna minimalizační opatření navržená ve vyhodnocení SEA budou zakomponována do navazujících programových dokumentů, tj. do pokynů pro žadatele a do výzev.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR považuje požiadavku, ktoré je súčasťou predmetnej pripomienky za opodstatnenú a zohľadnilo ju v návrhu opatrení tohto stanoviska, v kapitole VI.3. Nakoľko sa jedná o pripomienku smerovanú priamo k návrhu strategického dokumentu, MŽP SR má za to, že je potrebné, aby obstarávateľ, pred schválením strategického dokumentu, predmetnú pripomienku dôkladne zväzil spolu s možnosťou jej využitia na zapracovanie do revidovanej verzie strategického dokumentu, ktorá bude predmetom schvaľovania. MŽP SR dodáva, že v zmysle § 17 ods. 14 zákona o posudzovaní vplyvov, je povinnosťou rezortného orgánu v doložke vplyvov na životné prostredie uviesť okrem výsledku posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom aj zohľadnenie vyhodnotenia predložených stanovísk spolu s ich vyhodnotením.

MŽP dále upozorňuje na matoucí text uvedený v kapitole 6 (VI.) Důvody výběru zvažovaných alternativ zohľadňujúcich ciele a geografický rozmer strategického dokumentu a opis toho, ako bolo vykonané vyhodnotenie vrátane ťažkostí s poskytovaním potrebných informácií, ako napr. technické nedostatky alebo neurčitosti, který zní: „V prenesenom význame možno údaje v kapitole 3 (III.) 3.1. tejto Správy považovať za "nultý variant" a Kap. III. 3. "ako variant, ak sa Program uskutoční" po jeho prijatí ako strategického dokumentu a realizácií jeho Priorít.“ Kapitola III. 3. však není ve vyhodnocení SEA obsažena. Není tedy jasné, kde je „varianta, pokud se program uskuteční“ popsána. MŽP žádá, aby byl citovaný text smysluplně upraven. Vzhledem k obecné povaze předloženého návrhu programu MŽP připomíná, že při implementaci v programu navrhovaných cílů a opatření, zejména před zahájením realizace záměrů, které budou z podporovaných opatření vycházet, je třeba dále striktně postupovat v souladu se směrnici Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (dále jen „směrnice SEA“) a se směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (dále jen „směrnice EIA“), resp. směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/52/EU, kterou se mění směrnice EIA, potažmo s národními právními předpisy, ve kterých jsou tyto směrnice transponovány, a to tak, aby byly eliminovány či minimalizovány případné dopady na životní prostředí a veřejné zdraví a rovněž na předměty ochrany a celistvost evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy Natura 2000, a to i na území České republiky.

Vyjadrenie MŽP SR: V zmysle § 8 ods. 3 písm. a) zákona o posudzovaní, strategické dokumenty možno vypracovať aj variantne. V tomto prípade správa o hodnotení

strategického dokumentu má podľa určeného rozsahu hodnotenia obsahovať nulový variant (stav, ktorý by nastal, ak by sa strategický dokument neprijal) a jeden variant strategického dokumentu (variant uvedený v oznámení o SD). MŽP SR sa stotožňuje s konštatovaním, že text uvedený v kapitole 6 (VI.) je naozaj zmätočný. Pravdepodobne sa jedná o chybu a namiesto slov „a Kap. III. 3. ako variant, ak sa Program uskutoční“ malo byť uvedené „a Kap. 4(IV.) ako variant, ak sa Program uskutoční“. V predmetnej veci MŽP SR dodáva, že text správy o hodnotení strategického dokumentu nie je možné v tomto štádiu procesu aktualizovať, prepisovať, dopĺňať ani žiadnym iným spôsobom editovať. Správu o hodnotení strategického dokumentu je možné podľa zákona o posudzovaní vplyvov, v zmysle § 9 ods. 7 zákona o posudzovaní vplyvov, dopĺňať len v prípade jej vrátenia MŽP SR obstarávateľovi na doplnenie, pričom MŽP SR by tak muselo urobiť do piatich pracovných dní od jej doručenia. Zákon o posudzovaní vplyvov neumožňuje korekciu správy o hodnotení strategického dokumentu v čase jej pripomienkovania, ani po uplatnení pripomienok k nej. Textové úpravy je možné realizovať len v rámci návrhu strategického dokumentu, ktorého finálna verzia bude predmetom schvaľovania. Požiadavku na korekciu samotného návrhu strategického dokumentu však pripomienka neobsahuje. S deklarovanou potrebou postupovať v súlade so smernicami Európskeho parlamentu a Rady ako aj s národnými právnymi predpismi MŽP SR samozrejme súhlasí.

Na základe vyššie uvedeného Ministerstvo životného prostredia, odbor posudzovania vlivů na životní prostředí a integrované prevence oznamuje, že aj keď po dôkladnom preštudovaní doručených dokumentov a na základe doručených vyjadrení uplatňuje k Programu vrátane správy o hodnotení strategického dokumentu pripomienky a požiadavky, nevyžaduje k Programu účasť na ústnych medzištátnych konzultáciách podľa ustanovení článku 7 smernice SEA a podľa ustanovení článku 10 Protokolu o strategickom posudzovaní vplyvov na životné prostredie k Dohovoru o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice. Ministerstvo životného prostredia, odbor posudzovania vlivů na životní prostředí a integrované prevence však požaduje zohľadnenie a písomné vysporiadanie vyššie uplatnených pripomienok a požiadaviek, ako aj jednotlivých vyjadrení českých subjektov priložených k stanovisku Ministerstvo životného prostredia, odbor posudzovania vlivů na životní prostředí a integrované prevence a predloženie tohto vysporiadania ešte pred samotným prijatím návrhu Programu. Ministerstvo životného prostredia, odbor posudzovania vlivů na životní prostředí a integrované prevence tiež uvitá následné zasielanie ďalších informácií v procese schvaľovania Programu vrátane zaslania jeho konečnej a schválenej podoby ďalších údajov podľa článku 9 smernice SEA, rovnako ako informovanie o prípadných zámeroch povoloňovaných na základe schváleného Programu, ktoré by mohli mať významný vplyv na územie Českej republiky.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie vyššie uvedené pripomienky na vedomie a uvádza, že relevantné požiadavky, týkajúce sa informovania Ministerstvo životného prostredia, odbor posudzovania vlivů na životní prostředí a integrované prevence, sú zohľadnené v kapitole VI.3. tohto stanoviska. MŽP SR dodáva, že v zmysle § 17 ods. 14 zákona o posudzovaní vplyvov, je povinnosťou rezortného orgánu v doložke vplyvov na životné prostredie uviesť okrem výsledku posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom aj zohľadnenie vyhodnotenia predložených stanovísk spolu s ich vyhodnotením.

- **Česká inspekce životního prostředí** (list č. ČIŽP/OTOIP/2021/3282; ZN/ČIŽP/OTOIP/606/2021 zo dňa 17. 01. 2022) – v stanovisku uvádza, že z hľadiska svojej pôsobnosti neuplatňuje k návrhu strategického dokumentu žiadne zásadné pripomienky a uvádza vyjadrenia nasledujúcich subjektov:

- OI Ostrava – z hľadiska svojej pôsobnosti neuplatňuje žiadne zásadné pripomienky. Na úrovni konkrétnych projektov je nutné preukázanie skutočných pozitívnych prínosov pre životné prostredie.
- OI Brno - z hľadiska svojej pôsobnosti neuplatňuje žiadne zásadné pripomienky.
- Oddělení ochrany vod - z hľadiska svojej pôsobnosti neuplatňuje žiadne zásadné pripomienky. Rozhodujúce bude až samotné posúdenie vplyvov konkrétnych projektov, opatrení a aplikácií.
- Oddělení ochrany ovzduší - z hľadiska svojej pôsobnosti neuplatňuje žiadne pripomienky. Na úrovni konkrétnych projektov sa vyžaduje preukázanie pozitívnych prínosov pre životné prostredie.
- Oddělení odpadového hospodárství - z hľadiska svojej pôsobnosti neuplatňuje žiadne zásadné pripomienky.
- Oddělení ochrany přírody - Nemá žiadne zásadné pripomienky. Vo vzťahu k ochrane prírody považuje za dôležité predovšetkým vyváženie prínosov a prípadných negatívnych dopadov pri napĺňaní priorít a cieľov Programu, najmä pri príprave a realizácii nadväzujúcich zámerov. Zvláštna pozornosť by mala byť venovaná vedľajším vplyvom pri napĺňaní priorít Programu a súvisiacich cieľov, najmä snahe o elimináciu nežiaducich dopadov na záujmy opísané špecifickým cieľom vii – posilňovanie ochrany a zachovanie prírody, biologickej rozmanitosti a zelenej infraštruktúry. Prinajmenšom posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu (SC vi) tradične patrí medzi potenciálne rizikové oblasti vo vzťahu k prirodzenej rozmanitosti a príslušné zámery by mali byť predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie. Priložená správa o hodnotení pôsobí z niektorých hľadísk neprehľadne. Napríklad samotné hodnotenie vplyvov jednotlivých cieľov a priorít je dosť stručne zmienené iba v súvislosti s textom namiesto predpokladaného rozboru jednotlivých intervencií a ich prípadných vplyvov vrátane vzájomných vzťahov alebo prípadných konfliktov aj v rámci jedinej priority (niektoré intervencie v oblasti adaptácie na zmenu klímy vs. podpora biodiverzity). Konkrétne špecifickým cieľom vii sa hodnotenie vplyvov príliš podrobne nezoberá, aj keď v texte je zmienená aspoň potreba zaoberať sa prípadnými dopadmi v prípade intervencií zameraných na podporu kultúry a cestovného ruchu.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie predmetné vyjadrenia na vedomie a konštatuje, že v uvedených vyjadreniach nebola vznesená požiadavka na úpravu textu návrhu strategického dokumentu.

- Oddělení ochrany lesa – z hľadiska svojej pôsobnosti neuplatňuje žiadne pripomienky za predpokladu, že projekty realizované v súvislosti s Programom nebudú mať požiadavky na záber lesných pozemkov.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie predmetné vyjadrenie na vedomie a konštatuje, že jednotlivé projekty by mali byť hodnotené komplexne, pričom pri tomto hodnotení je vhodné zohľadniť aj prípadný záber lesných pozemkov, avšak nie je vhodné, aby na základe požiadavky na záber lesných pozemkov boli už dopredu diskvalifikované.

- **Ministerstvo zdravotníctví České republiky** (list č. MZDR 46274/2021-2/OVZ zo dňa 28. 12. 2021) – v stanovisku konštatuje, že Program nemá v celkovom kontexte jeho realizácie významný negatívny vplyv, preto ho možno prijať bez zásadných výhrad.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Ministerstva zdravotníctví České republiky na vedomie.

- **Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí** (list č. JMK 8427/2022; S-JMK 117355/2021 OŽP/Sal zo dňa 17. 01. 2022) – v stanovisku uvádza, že nemá k predloženému návrhu strategického dokumentu zásadné pripomienky a

neuplatňuje žiadne špecifické požiadavky. Z hľadiska zákona č. 201/2012 Sb. o ochrane ovzdušia ve znění pozdějších předpisů upozorňuje na nutnosť nadväzujúce dokumenty a zámery podrobiť posudzovaniu ich vplyvov na životné prostredie, tiež na nutnosť uprednostniť riešenia, ktoré kolíziu zo záujmami ochrany ovzdušia minimalizujú.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Krajského úradz Jihomoravského kraje, odboru životního prostředí na vedomie a konštatuje, že jednotlivé projekty by mali byť povoloňované a prípadne posudzované podľa právnych predpisov štátu, na území ktorého sa navrhujú a v súlade s účinnými medzinárodnými dohovormi.

– **Jihomoravský kraj, Lukáš Dubec, náměstek hejtmana** (list č. JMK 9347/2022 zo dňa 19. 01. 2022) – v stanovisku uvádza nasledujúce pripomienky (doslovný prepis):

1. Jihomoravský kraj považuje za pochybení, že na str. 5 v bodě 2.4 „Dotknuté orgány“ není mezi orgány centrální státní správy České republiky uvedeno Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky (dále také „MMR“) a požaduje jej doplnit do předmětného výčtu dotčených orgánů, neboť problematika cestovního ruchu, regionálního a územního rozvoje České republiky (včetně jejich financování ve vztahu k EU) patří zejména do působnosti MMR.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR uvádza, že bod 2.4. „Dotknuté orgány“ nie je uvedený v návrhu strategického dokumentu a dodáva, že správu o hodnotení strategického dokumentu je možné podľa zákona o posudzovaní vplyvov, v zmysle § 9 ods. 7 zákona o posudzovaní vplyvov, dopĺňať len v prípade jej vrátenia MŽP SR obstarávateľovi na doplnenie, pričom MŽP SR by tak muselo učiniť do piatich pracovných dní od jej doručenia. Zákon o posudzovaní vplyvov neumožňuje korekciu správy o hodnotení strategického dokumentu v čase jej pripomienkovania, ani po uplatnení pripomienok k nej. Textové úpravy je možné realizovať len v rámci návrhu strategického dokumentu, ktorého finálna verzia bude predmetom schvaľovania. Požiadavku na korekciu samotného návrhu strategického dokumentu však pripomienka neobsahuje.

2. Jihomoravský kraj požaduje zásadní přepracování kapitoly 3.1.6 „Stav životného prostredia Juhomoravského kraja“, pretože kapitola pracuje se zastaralými údaji a relevantní informace téměř neobsahuje. Je třeba uvést konkrétní informace o stavu životního prostředí na území Jihomoravského kraje.

Vyjadrenie MŽP SR: Správu o hodnotení strategického dokumentu je možné podľa zákona o posudzovaní vplyvov, v zmysle § 9 ods. 7 zákona o posudzovaní vplyvov, dopĺňať len v prípade jej vrátenia MŽP SR obstarávateľovi na doplnenie, pričom MŽP SR by tak muselo učiniť do piatich pracovných dní od jej doručenia. Zákon o posudzovaní vplyvov neumožňuje korekciu správy o hodnotení strategického dokumentu v čase jej pripomienkovania, ani po uplatnení pripomienok k nej. Správa o hodnotení strategického dokumentu má obsahovať údaje relevantné z hľadiska posúdenia vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie. Pripomienka nekonkretizuje, ktoré relevantné údaje v správe o hodnotení strategického dokumentu chýbajú a v čom spočíva ich relevancia. Nekonkretizuje ani to, ktoré údaje sú zastaralé. MŽP SR zároveň uvádza, že v správe o hodnotení strategického dokumentu by mala byť zachovaná proporčnosť medzi jednotlivými kraji v rozsahu a štruktúre údajov.

3. Jihomoravský kraj požaduje zásadní přepracování kapitoly 3.2.6 „Juhomoravský kraj a NATURA 2000“. Kapitola 3.2.6 neobsahuje konkrétní informace o evropsky významných lokalitách (dále také „EVL“) a ptačích oblastech (dále také „PO“), které tvoří soustavu NATURA 2000 na území Jihomoravského kraje.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR uvádza, že pripomienka sa týka správy ohodnotení strategického dokumentu a dodáva, že žiadne ustanovenie zákona o posudzovaní vplyvov úpravu textu správy o hodnotení strategického dokumentu, v tomto štádiu

procesu, neumožňuje. MŽP SR zároveň konštatuje, že správa o hodnotení strategického dokumentu má obsahovať údaje relevantné z hľadiska posúdenia vplyvov strategického dokumentu na územia Natura 2000. Pripomienka nekonkretizuje, ktoré relevantné údaje v správe o hodnotení strategického dokumentu chýbajú a v čom spočíva ich relevancia. V správe o hodnotení strategického dokumentu by zároveň mala byť zachovaná proporčnosť medzi jednotlivými kraji v rozsahu a štruktúre údajov.

4. V kapitole 7 (VII.) „Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie“ požaduje Jihomoravský kraj prepracovať druhé plánovací a strategické kritérium uvedené na str. 128 následovne (požadované doplnění Jihomoravským krajem je označeno kurzívou a podtržením): Zhoda s existujúcimi územnými plánmi dotknutých obcí a územnými plánmi veľkých územných celkov dotknutých slovenských samosprávnych krajov/zásadami územného rozvoja dotknutých českých samosprávnych krajov (v čase hodnotenia Akce – projektu). Požadovať soulad pouze s územními plány je v případě českých příhraničních regionů nedostatečné. Dle platného českého stavebního zákona totiž kraje od roku 2007 nepořizují „územní plán velkého územního celku“. V případě českých krajů se dokument nazývá „zásady územního rozvoje“. Územní plány pořizují „pouze“ obce České republiky.

Vyjadrenie MŽP SR: *Prepracovať správu o hodnotení strategického dokumentu zákon o posudzovaní vplyvov, v tomto štádiu procesu, neumožňuje, no pripomienka je zohľadnená v kapitole VI.5. tohto stanoviska.*

5. V kapitole 9 (IX) „Netechnické zhrnutie poskytnutých informácií“ je na str. 135 uvedeno, že „Hodnocený strategický dokument je, co se týká informací, přímo navázán na cíle udržitelného rozvoje Agendy 2030 pro Slovensko...“. Jihomoravský kraj požaduje kapitolu doplnit o obdobné zhodnocení ve vztahu k České republice.

Vyjadrenie MŽP SR: *MŽP SR uvádza, že vypracovanie ďalšej (upravenej) verzie správy o hodnotení strategického dokumentu nemá oporu v zákone o posudzovaní vplyvov a dodáva, že požiadavku bude možné zohľadniť pri realizácii programov v nadväzujúcich programových dokumentáciách.*

6. V časti „Použití zdroje“, str. 143-144 je uveden nedostatečný výčet strategických dokumentů za českou stranu. Jihomoravský kraj požaduje kapitolu doplnit o relevantní strategie/koncepce, a to jak na národní tak na regionální (krajské) úrovni.

Vyjadrenie MŽP SR: *MŽP SR uvádza, že vypracovanie ďalšej (upravenej) verzie správy o hodnotení strategického dokumentu nemá oporu v zákone o posudzovaní vplyvov a dodáva, že požiadavku bude možné zohľadniť pri realizácii programov v nadväzujúcich programových dokumentáciách.*

Juhomoravský kraj ďalej upozorňuje, že v celom dokumente sa používa pojem „Čechy“ namiesto „Česká republika“. Juhomoravský kraj, Moravskosliezský kraj a Zlínský kraj sa nenachádza v Čechách ale na Morave, a preto odporúča používať presný názov štátu „Česká republika“.

Vyjadrenie MŽP SR: *V správe o hodnotení strategického dokumentu sa používajú obidva pojmy – aj „Čechy“ aj „Česká republika“. MŽP SR považuje predmetnú pripomienku za opodstatnenú, avšak dodáva, že text správy o hodnotení strategického dokumentu nie je možné v tomto štádiu procesu aktualizovať, prepisovať, dopĺňať ani žiadnym iným spôsobom editovať.*

- **Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor územního plánování a stavebního řádu** (list č. S-JMK 117355/2021 OŽP/Sal zo dňa 21. 12. 2021) – ide o interný dokument Krajského úřadu Jihomoravského kraje priložený k vyššie uvedenému listu (Jihomoravský kraj, Lukáš Dubec, náměstek hejtmána – list č. JMK 9347/2022 zo dňa

19. 01. 2022). Obsahuje podrobné odôvodnenie v ňom uvedených pripomienok a nasledujúce informácie týkajúce sa životného prostredia a NATURY 2000 na území Juhomoravského kraja vrátane prehľadu vybraných koncepčných, strategických a programových dokumentov Juhomoravského kraja a odkazov na ne (doslovný prepis): Informace za Jihomoravský kraj k využití pro kap. 3.1.6: Územne-správní členění kraje Jihomoravský kraj leží v jihovýchodní části České republiky. Na západě sousedí s Jihočeským krajem a Krajem Vysočina (se kterým tvoří jeden z osmi regionů soudržnosti NUTS 2), na severu s Pardubickým krajem, na východě s Olomouckým a Zlínským krajem. Na jihu pak sousedí s Trenčianskym a Trnavským krajem - dvěma z osmi samosprávných krajů Slovenské republiky (dále také „Slovensko“) a s „Dolním Rakouskem“, jednou z devíti spolkových zemí Rakouské republiky (dále také „Rakousko“). Jihomoravský kraj je čtvrtým největším krajem co do rozlohy a také co do počtu obyvatel ze 14 vyšších územně samosprávných celků České republiky. V roce 2017 zde žilo cca 1,188 miliónu obyvatel. Krajským městem a druhým největším městem České republiky je Statutární město Brno (dále „Brno“), které je významným střediskem justice, ekonomickým a správním centrem, městem univerzit a veletržním centrem střední Evropy s dlouholetou tradicí pořádání veletrhů www.bvv.cz. Území Jihomoravského kraje se skládá ze 7 okresů (Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo), dále členěných na 21 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Celkově je území kraje tvořeno 673 obcemi včetně vojenského újezdu Březina. Dominantním populačním jádrem je Brno a jeho metropolitní region, tvořený územím Brna a obcí v jeho zázemí, vnitřně propojeným intenzivními funkčními vztahy (zejména pracovní i nepracovní dojížděnkou, migračními vazbami a dopravní dostupností). Brněnský metropolitní region je vymezen Zásadami územního rozvoje Jihomoravského kraje jako Metropolitní rozvojová oblast Brno OB3, které rovněž zohledňují potřebu vymezení metropolitního regionu pro užití nástrojů Integrated Teritorial Investments jako Brněnské metropolitní oblasti ITI. Jihomoravský kraj patří k regionům s výrazným ekonomickým potenciálem, je regionem s bohatými kulturně-historickými kořeny a cennými architektonickými památkami a jeho výhodou je (v neposlední řadě) vynikající dopravní dostupnost a strategická poloha na křižovatce transevropských silničních a železničních dálkových tras, které jsou důležitými tepnami spojujícími západní Evropu s východní a severní s jižní.

Složky ŽP (ovzduší, voda půda, fauna a flóra)

Na území Jihomoravského kraje se stýkají dvě regionálně geologické jednotky prvního řádu: Český masiv a Karpatská soustava, jejichž rozhraní prochází zhruba po linii Znojmo-Brno-Vyškov. Z hlediska geomorfologie se pak na území Jihomoravského kraje setkávají tři ortografické provincie: Česká vysočina, Západní Karpaty a Panonská provincie, přičemž pro modelaci reliéfu je charakteristický směr jihozápad-severovýchod, ve kterém jsou řazena pásma vysočin a pahorkatin oddělená pásmy nížin. Českou vysočinu tvoří Českomoravská vrchovina (Hornosvratecká vrchovina, Křižanovská vrchovina a Jevišovská pahorkatina) zabírající jihozápadní část a celý západní okraj Jihomoravského kraje a Brněnská vrchovina (Boskovická brázda, Bobranská vrchovina a Dražanská vrchovina) přerušovaná příčnými údolními řek Bobrava, Jihlava a Svratka. Na západě je do Brněnské vrchoviny vklíněn Moravský kras, tvořený pásem devónských vápenců s bohatstvím krasových jevů (jeskyní, závrťů, krasových údolí a žlebů) se známou propastí „Macoča“. Západní Karpaty tvoří Vněkarpatské sníženiny a Vnější Západní Karpaty, přičemž Vněkarpatské sníženiny (Vyškovská brána a Dyjsko-svratecký úval) tvořené pásmem úrodných nížin s plochým terénem a mírnými vlnami (z nichž v oblouku řeky Dyje nápadně vystupují Pavlovské vrchy) oddělují Českou vysočinu od vrchovin a pahorkatin Západních Karpat, tvořených Jihomoravskými Karpaty (Mikulovská vrchovina) a Středomoravskými Karpaty (Žďánický les, Litevčická pahorkatina, Chříby, Kyjovská pahorkatina a Bílé

Karpaty). Panonská provincie zabírá jihovýchodní část území a představují ji Dolnomoravský úval (jako nejsevernější výběžek Vídeňské pánve), rovina Dyjsko-moravské nivy která k severu přechází do mírně zvlňené Dyjsko-moravské pahorkatiny. Na modelaci terénu této části jihomoravského kraje se výrazně podílí Váté písky, které mezi Brnem a Hodonínem vytvářejí přesypové valy až 13 m vysoké.

Ovzduší

Kvalita ovzduší na území Jihomoravského kraje je dlouhodobě ovlivňována dálkovým přenosem znečištění, lokálními topeništi a také silniční dopravou, přičemž významný vliv na koncentraci škodlivin mají rovněž aktuální meteorologické a rozptylové podmínky. V rámci dálkového transportu je částečným přispěvovatelem ke stavu ovzduší v Jihomoravském kraji Polsko a Moravskoslezský kraj, a to díky vlivu proudění a topografie v Hornomoravském a Dolnomoravském úvalu. V produkci emisí se Jihomoravský kraj řadí pod celorepublikový průměr, a to jak v absolutních, tak i v relativních číslech. Dochází k plošnému překračování denních imisních limitů prachových částic PM₁₀, a to zejména v hustě zalidněných oblastech a kolem intenzivně využívaných dopravních komunikací (dálnice D1, D2 apod.). Z průměrných ročních koncentrací PM₁₀ za rok 2016 je patrný u stanic automatického imisního monitoringu Jihomoravského kraje poměrně významný pokles hodnot oproti roku 2010, přičemž k překročení imisního limitu pro průměrnou roční koncentraci došlo pouze jednou v r. 2010 v lokalitě Brno-Svatoplukova. Rovněž u hodnot u PM_{2,5} sledovaných od roku 2016 je identifikován (obdobně jako je tomu u PM₁₀) klesající trend jejich hodnot. Kromě prachových částic je v Jihomoravském kraji problémem benzo(a)pyren, a to v obcích, kde je pro vytápění užíváno spalování pevných paliv a dále kolem výše zmiňovaných dopravních komunikací. Dle Integrovaného programu ke zlepšení kvality ovzduší Jihomoravského kraje mají největší podíl na imisním zatížení znečišťující látkou benzo(a)pyren malé stacionární zdroje - lokální topeniště a mobilní zdroje - doprava, jejichž podíl na zatížení se pohybuje na úrovni od 8 do 96 %, respektive od 3 do 79 %. Právě tyto typy zdrojů jsou na území kraje hlavními producenty emisí, zejména u dopravy se jedná o dlouhodobý problém v oblasti města Brna a jeho okolí. Řešením může být rozložení automobilové dopravy do větší plochy v kombinaci s omezením osobní automobilové dopravy a také pomocí opatření zaměřených na zkvalitnění a obměnu vozového parku a podporu ekologicky šetrných vozidel. Z dlouhodobého hlediska se problémovým může zdát množství emitovaných oxidů dusíku. Oxidy dusíku jsou v Jihomoravském kraji, obdobně jako v celé České republice, emitovány zejména z dopravy (mobilních zdrojů REZZO 4,75 %). Dalším relevantním zdrojem emisí jsou rovněž zvláště velké a velké zdroje (REZZO 1,19 %). Při sledování a hodnocení kvality venkovního ovzduší se pod termínem oxidy dusíku NO_x rozumí směs oxidu dusnatého NO a oxidu dusičitého NO₂. Imisní limit pro ochranu zdraví lidí je stanoven pro NO₂, limit pro ochranu ekosystémů a vegetace je stanoven pro NO_x. Z hlediska průměrných ročních koncentrací NO₂ za období 2011-2015 vyplývá, že téměř veškeré území Jihomoravského kraje (99,2%) leží pod dolní mezí pro posuzování (26 μg.m⁻³), přičemž většina koncentrací 88,6% leží i pod polovinou dolní meze pro posuzování (13 μg.m⁻³). Meze pro posuzování vychází z legislativy a určují, zda je nutné v daném regionu škodlivinu měřit, nebo postačuje modelování. Imisní limit pro průměrnou roční koncentraci NO₂ je překročen na zhruba 0,04 % území Jihomoravského kraje.

Voda (vodní režim)

Vodní toky – vodní toky na území Jihomoravského kraje patří do úmoří Černého moře. Hustota říční sítě zde činí 0,81 km/km² a přibližně odpovídá průměru ČR. Nejvýznamnějším recipientem kraje je řeka Dyje s levostrannými přítoky Svatkou a Jihlavou. Téměř celý Jihomoravský kraj spadá do povodí Dyje, přičemž území kraje představuje 45 % celého povodí Dyje (včetně části povodí mimo ČR). Do povodí řeky

Moravy patří východní okrajové části kraje, především část jižně od Veselí nad Moravou, kde Morava přijímá na státní hranici pravostranný přítok Dyji.

Vodní nádrže – retenční prostory ve vodních nádržích v povodí Dyje představují cca 5% z průměrného ročního odtoku z povodí, v povodí Moravy to jsou 0,3% ročního odtoku. Vedle své ochranné protipovodňové funkce nádrže zajišťují dodávky pitné vody pro obyvatelstvo (nádrže Vír, Vranov, Znojmo, Opatovice a Boskovice), užitkovou vodu pro průmysl, energetiku a dostatečné průtoky v tocích pod nádržemi, pokrývající potřeby vodní fauny.

Lokality pro akumulaci povrchových vod (LAPV) – lokality morfologicky, geologicky a hydrogeologicky vhodné pro akumulaci povrchových vod jsou sledovány v politice územního rozvoje s využitím „Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základní zásady využití těchto území“ ve smyslu § 28a zákona č. 254/2001 Sb., zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). Na území Jihomoravského kraje je chráněno 10 lokalit: Čučice, Horní Kounice, Kuřimské Jestřábí, Otaslavice, Plaveč, Rychtářov, Terezin, Úsobrno, Vysočany a Želešice, které jsou vhodné pro rozvoj vodních zdrojů, akumulaci povrchových vod a jsou jedním z možných adaptačních opatření pro řešení případné klimatické změny (zajištění pitné vody, snížení nepříznivých dopadů povodní).

Chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV), pitná voda – chráněné oblasti přirozené akumulace vod jsou oblasti s příznivými přírodními podmínkami pro nahromadění významných zásob podzemních nebo povrchových vod. Je v nich zakázáno významně zmenšovat rozsah lesních pozemků, odvodňovat a provádět zemní práce, těžit radioaktivní suroviny a ukládat odpady. Jedinou chráněnou oblastí přirozené akumulace vod (CHOPAV) v Jihomoravském kraji je Kwartér řeky Moravy, vyhlášený nařízením vlády č.85/1981 Sb., jež je vhodným zdrojem pro pitnou vodu i jako území s vhodnými podmínkami pro obnovu cenných částí přírody a krajiny. Dle Aktualizace strategické vize Strategie Jihomoravského kraje 2020 je jedním z problémových míst nedostatek zdrojů pitné vody. V některých oblastech kraje, dochází k ohrožování obcí suchem, což může mít za následek nedostatek pitné vody či vody pro zemědělství. Nejvýznamnějšími povrchovými zdroji pro zásobování pitnou vodou JMK jsou vodárenská nádrž Vír (kraj Vysočina), vodárenské nádrže Vranov, Znojmo a podzemními zdroji jsou JÚ Březová (Pardubický kraj), JÚ Bzenec - komplex. Základním cílem plánů oblasti povodí Moravy a Dyje bylo nezhoršovat současný stav vod a postupně dosáhnout dobrého stavu vod ve všech vodních útvarech v oblasti povodí Moravy a Dyje, postupně eliminovat prioritní nebezpečné látky, pokud by se ve vodním prostředí vyskytly a dosáhnout snížení obsahu živin ve vodách, a tak přispět ke snížení koncentrací těchto látek ve vodních tocích tak, aby byly blízké hodnotám jejich přirozeného výskytu. Plány dílčích povodí obsahují cíle a opatření pro ochranu a zlepšování stavu povrchových a podzemních vod a vodních ekosystémů, ke snížení nepříznivých účinků povodní a sucha, pro hospodaření s povrchovými a podzemními vodami a udržitelné užívání těchto vod pro zajištění vodohospodářských služeb a pro zlepšování vodních poměrů a pro ochranu ekologické stability krajiny. V jakosti vod je v kraji dosahováno postupného zlepšení, k čemuž přispívají realizované projekty řešící problém eutrofizace vodních nádrží nebo realizované projekty směřující ke zlepšení povodí řek (především výstavba kanalizací a čištění odpadních vod).

Záplavová území – záplavová území představují zásadní územní limit, který je nutno při umísťování všech aktivit v území respektovat. Uvnitř záplavového území je vymežována jeho aktivní zóna, místo soustředění průtoku s velkou rychlostí a unášecí silou. Omezení staveb a činností v záplavových územích z hlediska aktivit, které by zhoršovaly odtokové poměry stanovuje zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). V návaznosti na extrémní povodně v posledních letech byla vypracována Strategie ochrany před povodněmi v České republice, která mimo jiné

udává nutnost zlepšovat všechny možnosti prevence předpovodněmi. Na základě této strategie byly zpracovány a aktualizovány Plány oblastí povodí, z nichž se území Jihomoravského kraje tyká povodí Dyje a povodí Moravy. Na základě výše uvedených vodohospodářských koncepčních dokumentů jsou v Jihomoravském kraji vymezována a aktualizována záplavová území a jejich aktivní zóny a zejména protipovodňová opatření, přispívající k lepšímu a účelnějšímu zvládnání povodní a omezení ztrát na zdraví a majetku. Dále má Jihomoravský kraj zpracovaný vlastní povodňový plán, který je základním dokumentem pro řízení povodňové ochrany v dílčí oblasti vymezené Povodňovým plánem ČR a je podkladem pro rozhodování Povodňové komise Jihomoravského kraje pro případ povodní ohrožujících větší územní celky. Riziko povodní v Jihomoravském kraji je výrazně závislé na územích ležících mimo samotný kraj. Vznik povodní je zde totiž ovlivněn především kritickými srážkami v oblastech Jeseníků, Beskyd a Vysočiny. Důležité je rovněž zabezpečení prevence závažných havárií ohrožujících vodní zdroje, například v souvislosti s chemickými látkami, kterou v kraji zabezpečuje Havarijní plán Jihomoravského kraje.

Extrémní jevy - Sucho a povodně – negativní dopady změny klimatu, zejména pak extrémní jevy dopadu změny klimatu, tj. sucho a lokální přivalové srážky jsou na základě dosavadních klimatických dat a očekávaných scénářů považovány za nejvíce ovlivňující, území Jihomoravského kraje. V důsledku změny klimatu lze očekávat snížení přirozené produkční schopnosti půd a následně výnosů zemědělských plodin nebo přírůstu lesních dřevin. Vzhledem k uvedeným skutečnostem je nutno připravit a realizovat adaptační opatření v nejvíce postižených oblastech, jako např. podpurná opatření k zadržení vod v krajině, posílení opatření k omezení odparu z půd, apod. z tohoto důvodu byl vypsán dotační program „Podpora boje proti suchu a na zadržení vody v krajině na území Jihomoravského kraje v roce 2017“.

Půda

Jihomoravský kraj se vyznačuje rozmanitým povrchem od rovin a pahorkatin, přes vrchoviny (východní část Českomoravské vrchoviny - Dražanská a Bobravská vrchovina, Hornosvratecká vrchovina a jižněji Jevišovická pahorkatina) až k vnějšímu flyšovému pásmu Západních Karpat (Mikulovská vrchovina na jihu, Ždánický les a Bílé Karpaty na východě). Severní a jižní části území se od sebe podstatně liší geologicky (odlišným horninovým podložím) i geomorfologickým vývojem. Tyto rozdíly měly a mají vliv na ráz půdního pokryvu. Území kraje je z těchto důvodů pedologicky velmi různorodé.

Zemědělský půdní fond – Jihomoravský kraj má značný podíl zemědělské půdy z celkové výměry území, a to cca 58,2 % (průměr ČR 54,6 %) i zastoupení zemědělsky využívané půdy je vlivem přírodních podmínek v republikovém srovnání nadprůměrné. Z hlediska půdního fondu je Jihomoravský kraj v rámci ČR krajem s nejvyšší mírou zornění (celková výměra orné půdy činí cca 351 427 ha a odpovídá podílu orné půdy z celkového zemědělského půdního fondu kraje ve výši 82 % (ČR 67 %), což má zásadní význam pro hospodářskou orientaci velké části venkovského prostoru kraje. Rozložení zemědělské půdy v rámci kraje je nerovnoměrné, obce s nejvyšším podílem zemědělské půdy se nacházejí převážně v okresech Hodonín, Znojmo a Břeclav, naopak obce s velkým zastoupením trvalých travních porostů se nacházejí v severní části kraje. Pro možnost a způsob využití zemědělské půdy pro zemědělství, vinařství, ovocnářství a jiné aktivity (např. lesní hospodářství) jsou důležitými faktory - kvalita půdy (podíl půdy nejvyšší kvality, tedy I. a II. třídy ochrany zemědělského půdního fondu, činí cca 33 % zemědělské půdy JMK) a potřeba relativně teplého a suchého klimatu na velké části území (což je v případě JMK splněno). Z těchto podmínek vyplývá mj. vysoké procento zornění zemědělské půdy (výrazně nad celostátním průměrem) a v rámci republiky mimořádné zastoupení vinic, což tvoří krajevou specialitu.

Lesy – rozšíření lesů je dáno historicky, ve spojitosti s přírodními podmínkami a rozšířením zemědělství. S nadprůměrným zastoupením zemědělské půdy tedy logicky souvisí (i v kontextu celé České republiky) mírně podprůměrné zastoupení lesů - podíl lesních pozemků na výměře kraje dosahuje 28,1 % (celostátní průměr je 33,6 %). Rozložení lesů v kraji je značně nerovnoměrné a pohybuje se v rozmezí 5,9 - 52,4 %. Největší zalesněnost vykazuje území Dražanské vrchoviny (východní část okresu Blansko a západní okraj Vyškovska). Velmi nízkou lesnatostí se vyznačují především rozsáhlé oblasti na území úvalů, kde jde o oblasti s intenzívně zemědělsky využívanou krajinou, kdy lesní porosty tvoří pouze na 1 - 5 % plochy území (v menších celcích v nivách vodních toků, na strmých svazích teras a v síti větrolamů). Lesy na území Jihomoravského kraje jsou relativně málo imisně ohrožené, z velké části díky přírodě blízké druhové skladbě. S ohledem na své rozložení v krajině mají značný rekreační význam. Kraj podporuje zvyšování podílu lesů v oblastech s nízkou lesnatostí, pokud je to v těchto oblastech žádoucí (např. s ohledem na potřeby protierozní či protipovodňové ochrany). Mezi další opatření patří zlepšování kvality lesů jak z pohledu druhové skladby (preferenze geograficky původních dřevin), tak i z pohledu vnitřní struktury porostů (např. věkové rozrůznění), a s tím související posílení mimoprodukčních funkcí lesa (ekologické, půdoochranné, vodohospodářské, rekreační atd.). Dle Programu rozvoje lesního hospodářství Jihomoravského kraje, je jedním z problémů v kraji četnost lesních požárů, a to, jak z důvodů sucha, které je způsobeno jednou z nejvyšších průměrných ročních teplot v ČR, tak z důvodu nedodržování stanovených zákazů při obecném užívání lesů jeho návštěvníky.

Eroze – kromě činitelů přírodních (matečná hornina, povrch, podnebí, vodní režim, vegetace aj.) je půda utvářena a modifikována působením přímých lidských zásahů a imisní zátěží. V důsledku těžební činnosti a aktivit s ní souvisejících vzniklý na významné části území kraje půdy antropogenního původu, s přimísenými půdními horizonty (kultizemě). Acidifikace kyselými dešti změnila chemismus půd. Půda, zemědělská i lesní, je poškozována také mechanicky, především erozí vodní (odnos půdy povrchovým odtokem a smyvem), pro Jihomoravský kraj i specifickou erozí větrnou (odnos půdy působením větru). Míra ohrožení území vodní erozí je primárně dána sklonitostí území a půdními vlastnostmi. Konkrétní negativní projevy jsou pak ovlivněny rozložením srážek, zejména přívalových dešťů, charakterem a způsobem využití území. U zemědělských půd pak ke zvýšenému odnosu půdy a živin (humusu) dochází také často nevhodným způsobem obhospodařování, zejména v důsledku užívání těžké zemědělské techniky a zvolením nevhodných agrotechnických postupů. Tyto destruktivní jevy se projevují zvláště výrazně v době mimořádných hydrometeorologických situací, mnohdy jsou spojeny s gravitačními procesy na svazích (sesuvy). Eroze půdy, zejména pak zemědělské, ohrožuje jak produkční, tak mimoprodukční funkce půdy.

Biodiverzita a ekosystémy

Na území Jihomoravského kraje se nachází území s relativně vysokou biodiverzitou, která je dána stykem tří biogeografických oblastí (Panonská, Hercynská a Karpatská). V Jihozápadní a západní části území se na styku Panonské a Hercynské oblasti prolínají ekosystémy typické pro obě oblasti a vytvářejí specifická přírodní území s charakteristickou skladbou přírodních společenstev. Mezi typická území s vysokým potenciálem druhové rozmanitosti ekosystémů patří např. území Národního parku Podyjí. Pro východní část Jihomoravského kraje je pestrost společenstev (biodiverzita) dána zastoupením ekosystémů panonské a karpatské oblasti (např. CHKO Bílé Karpaty). Pro oblast Panonskou jsou charakteristické mozaiky xerothermních ekosystémů, které jsou vázány na specifické území Pálavy (CHKO Pálava). Biodiverzita a ochrana ojedinělých ekosystémů je zajištěna na evropské úrovni

soustavou Natura 2000 (stanoviště a ptačí oblasti) a na národní úrovni systémem zvláště chráněných území přírody.

Fauna a flóra

Ochrana druhů rostlin a živočichů je zajištěna v obecné poloze § 5 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v aktuálním znění. Na území Jihomoravského kraje se navíc ve zvýšené míře, a to díky pestrosti druhů, dané vysokou biodiverzitou území, uplatňuje ochrana některých druhů rostlin a živočichů, které jsou vymezeny zákonem, resp. vyhláškou č. 395/1992 Sb. v aktuálním znění, jako zvláště chráněné. Území Jihomoravského kraje je specifické výrazným zastoupením zvláště chráněných území, které zabírají cca 7 % z celkové rozlohy kraje. Jejich rozložení, zejména velkoplošných chráněných území, na území kraje je, ale značně nerovnoměrné. Velkoplošná zvláště chráněná území (ZCHÚ), mezi které patří národní parky (NP) a chráněné krajinné oblasti (CHKO), jsou zastoupena NP Podyjí, CHKO Bílé Karpaty, CHKO Pálava, CHKO Moravský kras. Na území Jihomoravského kraje se nacházejí dvě biosférické rezervace (BR), z 6 v České republice, které jsou součástí celosvětové sítě UNESCO, konkrétně se jedná o BR Bílé Karpaty a BR Dolní Morava (vzniklé v roce 2003 rozšířením bývalé BR Pálava). Kromě velkoplošných ZCHÚ se na území kraje nachází i velký počet maloplošných ZCHÚ, mezi které se řadí národní přírodní rezervace (NP), národní přírodní památky (NPP), přírodní rezervace (PR) a přírodní památky (PP). Dle databáze Ústředního seznamu ochrany přírody (vytvořené v březnu 2017 Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR) se v Jihomoravském kraji nachází více jak 350 maloplošných chráněných území (kategorie národní přírodní rezervace, národní přírodní památka, přírodní rezervace a přírodní památka). Nejvyšší zastoupení (plošné i početní) ZCHÚ je v území severně od Brna (Tišnovsko, širší prostor Moravského krasu), tzn. v severní části okresu Brno-venkov a v okrese Blansko. Další významná území se nachází v periferních částech kraje; jedná se o širší oblasti s centry v NP Podyjí, CHKO Pálava, CHKO Bílé Karpaty. Naopak nejmenší zastoupení ZCHÚ je v zemědělsky intenzivně využívaném území v centrální oblasti kraje, jižně od Brna. Žádné ZCHÚ není vyhlášeno na území Vojenského újezdu Brezina v severovýchodním cípu kraje (okres Vyškov), ačkoliv se jedná o území relativně přírodovědecky (napr. botanická lokalita Buchtelka) a krajinářsky významné.

NP Podyjí - chráněné území zahrnuje zejména zalesněné území (lesnatost 84%) podél hluboce zaříznutého toku řeky Dyje mezi Vranovem nad Dyjí a Znojmem, na které na rakouské straně navazuje Nationalpark Thayatal.

CHKO Bílé Karpaty - chráněné území zahrnuje zejména unikátní území odlesněných ploch s rozptýlenými dřevinami (bělokarpatské květnaté louky) a přirozených listnatých lesů, na které na slovenské straně navazuje CHKO Biele Karpaty.

CHKO Moravský kras - chráněné území je plošně největší a nejlépe vyvinuté krasové území v Česku, z 55 % je zalesněno porosty různé ekologické kvality, nejcennější jsou nelesní lesostepní a stepní plochy.

CHKO Pálava - chráněné území zahrnuje vápencové bradlo Pavlovských vrchů s cennými stepními, lesostepními a skalními společenstvy a lužní lesy u řeky Dyje, v krátkém úseku se dotýká statní hranice s Rakouskem.

Krajina

Charakter krajiny Jihomoravského kraje je velmi pestrý a rozmanitý. Vyznačuje se vysokou rozdílností ve své identitě, a to v některých případech na relativně velmi malém území. Pestrost krajinných struktur je podmíněna pestrostí geologických a geomorfologických struktur přírodních podmínek území kraje. Na území kraje se nachází krajinné struktury podmíněné geomorfologií Hercynských pohoří, Panonské pánve a Západních Karpat. V základním prostorovém členění Jihomoravského kraje zřetelně vystupuje členění na krajinu sníženin a mírných pahorkatin zemědělských a

vinařských oblastí (s matricí starosídelných otevřených krajín) a na krajinu členitých lesoplných a lesnatých území Českomoravské vrchoviny (s matricí středověkých polootevřených krajín). Krajinnými póly jsou Pálava nepřehlédnutelná terénní dominanta Dyjskosvrateckého i Dolnomoravského úvalu) a dále též drobné, avšak výrazné dominanty Velkého a Malého Chlumu na okraji Boskovické brázdy (dominanty působící v otevřenější části lesnatého segmentu Jihomoravského kraje - Brněnské vrchoviny). Vedlejším krajinným ohraničením je hřeben Dražanské vrchoviny, v severojižním směru oddělující prostorově Hornomoravský úval od západních částí Brněnské vrchoviny a podtržený výraznými lesnatými srázy spadajícími do sníženiny Vyškovské brány (hlavní krajinné ohraničení). Ve východní části kraje dominuje vůči sníženinám úvalů výrazný lesnatý masiv Chřibů, který pouze okrajově zasahuje jako hlavní krajinné ohraničení do Jihomoravského kraje. V lesnaté krajině povodí Svratky působí jako hlavní krajinné ohraničení část Pernštejnské a Sýkořské vrchoviny. Výraznou strukturou v charakteru krajiny je pak prostor, který odděluje západní a východní část území. Jedná se o systém sníženin a typických přechodových prvků, jako např. rozsáhlý Dolnomoravský úval nebo protáhlá sníženina Boskovické brázdy.

Evropská úmluva o krajině – z požadavků Evropské úmluvy o krajině (dále také „Úmluva“) vyplývá potřeba zajistit ochranu jednotlivých typů krajiny, aktivní péči o krajinu v souladu s principy jejího udržitelného využívání a koordinovat plánování činností v krajině. Úmluva vychází z poznání, že krajina je předmětem veřejného zájmu, plní významnou roli v zemědělství, ekologii, kultuře a společnosti a je významnou součástí života obyvatel. Úmluva požaduje, aby péče o krajinu měla charakter udržitelného rozvoje, zahrnujícího pravidelné udržování krajiny a sladění hospodářských, environmentálních a sociálních zájmů a postupů. Ochrana krajiny je pojmána jako ochrana celého komplexu tvořeného jak kulturní tak přírodní krajinou, zahrnující udržování význačných a charakteristických krajinných celků i jako součást kulturního dědictví. I z hlediska Úmluvy je charakter krajiny Jihomoravského kraje výrazně různorodý, kdy severní a západní část kraje tvoří krajina Českomoravské vrchoviny (Dražanská vrchovina - Moravský kras) se všemi svými specifiky (jeskyně, propast Macocha atd.), jižní a jihovýchodní část kraje je výrazně zemědělská s množstvím vinogradů a charakteristickou oblastí Pálavy. Významnou specifickou hodnotou kraje je i tradice pěstování vinné révy a s ní spojené vinařství, které ovlivňuje převážnou jižní a jihovýchodní část kraje, a to jak strukturou krajiny, tak i její identitou a charakterem. Pro tuto část České republiky je specifický i silný vliv dochovaných tradic a etnografických hodnot (typické zvyky, forma zástavby, tradiční způsoby obhospodařování krajiny, nářečí atd.), které měly a stále mají vliv na utváření krajiny. Na území Jihomoravského kraje jsou ve smyslu Úmluvy identifikovány a vymezeny jednotlivé typy krajín jako části území Jihomoravského kraje/krajinné celky, jejichž charakter je výsledkem činností a vzájemného působení přírodních a lidských faktorů, a to „Zásadami územního rozvoje Jihomoravského kraje ve znění Aktualizací č. 1 a č. 2“ (ZÚR JMK 2020), které pro tyto krajinné celky stanovují jejich cílové charakteristiky, tj. cíle týkající se charakteristických rysů krajiny, Tyto cíle se opírají o identifikované krajinné, přírodní a kulturně historické hodnoty krajiny; reagují na zjištěné negativní nebo rušivé jevy v krajině a akceptují činnost člověka v území jako zásadní podmínku pro zachování kulturní krajiny. Na území Jihomoravského kraje se nacházejí 3 krajinné památkové zóny (PZ) - PZ Lednicko-valtický areál, PZ Území bojiště bitvy u Slavkova a PZ Vranovsko-Bítovsko, které představují dochovanou kulturní krajinu, bez výraznějších negativních zásahu člověka.

Technická infrastruktura kraje

Zásobování elektrickou energií – velmi dobrý stav zásobování energiemi Jihomoravského kraje je dán vysokým procentem pokrytí území distribučními sítěmi, které jsou průběžně obnovovány a doplňovány a mají dostatečné možnosti pro zajištění

požadovaných nárůstů spotřeby. Z hlediska zásobování energiemi je územím výrazně dovoзовým. Disponuje pouze omezenými zásobami primárních paliv (ropa, zemní plyn, lignit) a proto není v Jihomoravském kraji ve střednědobém horizontu plánována výstavba systémového zdroje energetické soustavy ČR. Dominantní postavení zemního plynu nedává ani v budoucnosti možnost zásadní diverzifikace palivové základny. Využitelný potenciál bude nutné nalézt především v obnovitelných zdrojích energie v kategoriích sluneční energie (solární ohřev teplé vody), biomasa a bioplyn. Neujasněné systémové řešení však přináší problémy při zavádění nových prvků jak vlastním energetickým systémům tak v jejich negativních dopadech do území.

Zásobování vodou – v Jihomoravském kraji je realizováno zásobování pitnou vodou v rámci 7 významných územních celků, zahrnujících jednotlivé skupinové vodovody. Některé zdroje vody leží i mimo území kraje a naopak pitná voda je dodávána do krajů sousedních. Rozhodující podíl na zásobování obyvatelstva pitnou vodou v Jihomoravském kraji má vodárenská soustava Březová II, Vířský oblastní vodovod a skup. vodovod Březová I, které jsou dominantními vodárenskými soustavami pro územní celky Brno-venkov a Brno-město. Velmi dobrý stav v zásobování pitnou vodou v Jihomoravském kraji je dán využíváním jakostní podzemní vody pro hlavní vodárenské systémy a plošným rozsahem vodárenských soustav a skupinových vodovodů, projevujícím se vysokým podílem obyvatel připojených na vodovod pro veřejnou potřebu. Pozitivně se projevuje koncepční plánování rozvoje oboru vodovodů a kanalizací. Volné kapacity ve zdrojích pitné vody, vzniklé po poklesu potřeb vody, jsou k dispozici k dodávkám vody do sousedních nedostatkových území. Lokální nedostatky v zásobování pitnou vodou jsou způsobovány vesměs zhoršenou kvalitou podzemních zdrojů. Eliminovány jsou zpravidla připojením na nejbližší vodárenskou skupinu. Nutné je zvyšovat procento připojení obyvatel na vodovody pro veřejnou potřebu s kvalitními zdroji. Podstatně nepříznivější je situace v odkanalizování a čištění odpadních vod. Procento napojení obyvatel na kanalizaci pro veřejnou potřebu je podstatně nižší než procento napojení na vodovod; tyto poměry je nutno maximálně k sobě přiblížit. Nedostatky jsou rovněž v množství a účinnosti čistíren odpadních vod. Místní kanalizační a čistírenská zařízení jsou částečně nahrazována kanalizačními systémy s napojením na společné kanalizační systémy či centrální čistírny odpadních vod.

Zásobování zemním plynem – zemní plyn z hlediska spotřeby paliv v Jihomoravském kraji zaujímá zcela dominantní postavení. Toto postavení zemního plynu je dáno vysokým plošným pokrytím území plynovodní distribuční sítí. Jihomoravský kraj má v rámci České republiky nejvyšší procento plynofikovaných obcí, okres Hodonín má jako jediný okres v ČR plynofikovaný všechny obce. Postavení zemního plynu z hlediska spotřeb paliv zůstane dominantním i v dalším časovém horizontu. Převážná soustava provozovaná společností Net4Gas, s. r. o. zajišťuje tranzitní přepravu zemního plynu přes území ČR pro zahraniční obchodní partnery a vnitrostátní přepravu zemního plynu tuzemským partnerům, tj. dodávky zemního plynu regionálním distribučním společnostem a přímým konečným zákazníkům. Dále zajišťuje přepravu zemního plynu skladovaného v podzemních zásobnících plynu (viz obrázek přepravní soustavy na území České republiky). Zásobníky plynu v ČR slouží především k sezónnímu vyrovnávání spotřeby plynu. V letním období, kdy je spotřeba plynu nižší, je plyn do zásobníků vtláčen. V zimním období je naopak těžbou ze zásobníku pokryta vyšší spotřeba plynu. Zásobníky plynu tak umožňují nejen velmi rychlou reakci v případě neočekávaného zvýšení spotřeby plynu, ale zároveň slouží i jako velice významné bezpečnostní zásoby pro případ omezení nebo přerušování dodávek plynu ze zahraničí. Innogy Gas Storage provozuje na území JMK dva podzemní zásobníky plynu a MND Gas Storage, s. r. o. jeden.

Produktovody – provozovatelem a správcem produktovodů v ČR je firma ČEPRO a. s. Produktovodní systém spojuje potrubím sklady a střediska s rafineriemi Litvínov, Kralupy nad Vltavou a Bratislava. Systém umožňuje přímé čerpání a zásobování mezi jeho jednotlivými úseky. Územím Jihomoravského kraje prochází stávající produktovody:

- (Bratislava -) Hodonín - Zálesná Zhoř (odbočka Střelice) - (Kralupy nad Vltavou),
- Klobouky u Brna - Kyjov-(Sedlnice).

Ropovody – provozovatelem a správcem ropovodu je firma MERO, a.s. Územím Jihomoravského kraje je veden ropovod mezinárodního významu Družba:

- řeka Morava - PC 26 Klobouky,
- PC 26 Klobouky - PC 27 Velká Bíteš,
- Raj hrad - PC 27 Velká Bíteš.

Teplovody – Jihomoravským krajem neprocházejí nadřazené trasy teplovodu (horkovodů).

Dopravní infrastruktura kraje

Silniční doprava

Jihomoravský kraj s metropolitní rozvojovou oblastí Brno představuje silně urbanizovaný prostor s koncentrací významných transevropských, mezinárodních a vnitrostátních přepravních vztahů tranzitního, zdrojového i cílového charakteru. Poloha kraje v nadřazených multimodálních dopravních sítích a evropských strukturách, propojujících významné sídelní a ekonomické póly střední a východní Evropy, je základním potenciálem pro jeho dynamický rozvoj a socioekonomickou stabilitu. Jihomoravským krajem prochází dva transevropské multimodální koridory (TMK) v rámci evropské dopravní sítě TEN-T (Trans European Network - Transport): • IV. TMK „Berlín - Praha - Brno - Břeclav - Vídeň/Bratislava - Budapešť - Sofie - Istanbul“ Na území Jihomoravského kraje jsou součástí IV. TMK stávající dálnice D1 (úsek Praha - Brno), navazující dálnice D2 (Brno - hranice ČR/SR) a I. železniční tranzitní koridor (tratě č. 260 a 250). Tento koridor je posílen připravovanou rychlostní komunikací 43 (s návazností na D35 a D11) a výhledově sledovanou vysokorychlostní tratí (VRT) s větví Praha - Brno - Břeclav. • Větev VIb. TMK „Gdaňsk - Katowice - Ostrava - Vídeň“ (s návaznostmi na II., III. a IV. TEMMK) Na území Jihomoravského kraje jsou součástí větve V lb. TMK dálnice D1 (úsek Brno - Ostrava - hranice ČR/PR), navazující silnice 1/52 a II. železniční tranzitní koridor (trať č. 330). Tento koridor je posílen sledovanými dálnicemi D55 a D52, a výhledově vysokorychlostní železnicí. Součástí obou TMK je stávající veřejné mezinárodní letiště Brno-Tuřany, situované do uzlového prostoru nadřazených multimodálních dopravních koridorů. Územím kraje jsou vedeny následující mezinárodní tahy sítě E, které přenášejí vybrané dálnice a silnice: • E50: D1 (Praha) - Brno - Holubice, 1/50 Holubice - Uherské Hradiště - Slovensko), • E59: 1/38 (Jihlava - Hatě - Rakousko), • E65: D1 (Praha)- Brno (MÚK D1 x D2), D2 Brno-Břeclav-Slovensko, • E461: 1/43 (Svitavy, 1/35) - Brno, 11/640 Brno - Brno, 1/42 Brno - Brno, D1 Brno - Brno, 1/52 Brno - Mikulov - Rakousko, 1/46 Vyškov - Olomouc, • E462: D1 Brno - Vyškov, D46 Vyškov - Olomouc. Největší koncentrace přepravních vztahů a z toho vyplývajících nároků na kapacitu a kvalitu dopravní infrastruktury v Jihomoravském kraji je soustředěna do jádrové oblasti Brna, na dálnice D1 a D2, dálnici D46, do příměstských úseků nadřazené silniční sítě, prioritně 1/52 - D52, 1/43 a 1/50. Z hlediska tangenciálních vztahů jsou významné koncentrace silniční dopravy v prostoru Pomoraví - silnice 1/55s vazbou na dálnici D2. Severozápadní, severovýchodní a jihovýchodní části Jihomoravského kraje jsou svými přepravními vztahy a objemy výrazně mírnější. V jižní a jihozápadní části Jihomoravského kraje se v relacích Jihlava - Znojmo (silnice 1/38) a Brno-Znojmo (1/53) zřetelněji projevuje zdrojová a cílová

doprava s vazbou jak k sídelnímu centru Znojmu, tak ke krajskému městu Brnu, v přeshraničních vztazích pak tranzitní doprava na silnicích 1/38 a 1/52 směřující na Vídeň. Železniční doprava Jihomoravský kraj vzhledem ke svému významu a geografické poloze je územím s koncentrací významných transevropských, mezinárodních a vnitrostátních přepravních vztahů tranzitního, zdrojového i cílového charakteru. Existence silně urbanizovaného prostoru a ekonomického pólu středoevropského významu je základním potenciálem pro rozvoj území, ale zároveň vytváří silný tlak na rozvoj dopravní infrastruktury v tomto území. Hlavní přepravní objemy na území kraje jsou realizovány na silniční síti, železniční doprava je však pro kraj rovněž podstatná. Jihomoravský kraj leží na křižovatce IV. a větve VI.b transevropského multimodálního koridoru (TMK) sítě TEN-T a I. a II. tranzitního železničního koridoru (I. a II. TŽK), které jsou spolu s dalšími zařazeny do transevropské železniční sítě nákladní dopravy TERFN, a také podle evropských dohod AGC a AGTC do sítě mezinárodních železničních magistral a nejdůležitějších tras mezinárodní kombinované dopravy s návaznostmi na nadřazené sítě Polska, Slovenska, Rakouska a Německa. Severojižní evropský koridor kolejové dopravy Varšava/Krakov - Ostrava - Přerov - Vídeň/Budapešť (větve VI.b) je na území Jihomoravského kraje zajišťovaný II. TŽK procházejícím prostorem Pomoraví mimo jádrovou aglomeraci Brna; IV. TMK Praha - Česká Třebová - Brno - Břeclav zajišťovaný I. TŽK prochází jádrem Brněnské aglomerace a umožňuje její přímé zapojení do evropských kolejových struktur. Přehled železničních tratí na území Jihomoravského kraje začleněných do transevropské sítě TEN-T: • Železniční trať č. 330 (II. TŽK) Břeclav - Přerov, • Železniční trať č. 250 a 260 (I. TŽK) Česká Třebová - Brno - Břeclav - hranice ČR/Rakousko/SR, • Železniční trať č. 300 Brno - Přerov, • Železniční trať č. 250 Brno - Havlíčkův Brod. Přehled železničních tratí zařazených do transevropské železniční sítě nákladní dopravy - TERFN: • Železniční trať č. 250 (Havlíčkův Brod) - Brno - Břeclav - hranice ČR/Slovensko, • Železniční trať č. 260 (Česká Třebová) - Brno, • Železniční trať č. 300 Brno - Vyškov - (Přerov), • Železniční trať č. 330 (Přerov - Otrokovice) - Břeclav - hranice ČR/Rakousko, • Železniční trať č. 340 úsek Brno - Holubice. Z hlediska stavu a úrovně kolejové infrastruktury je Jihomoravský kraj ve srovnání s ostatními kraji ČR relativně dobře vybaven. Rozsah dvojkolejných tratí na území kraje tvoří cca 39 %, podíl elektrifikovaných tratí 40 %, modernizace obou koridorových tratí je v převažujícím rozsahu dokončená. To v podmínkách ČR řadí Jihomoravský kraj k absolutní špičce. Rozvoj železniční dopravy vychází zejména z principu využití stávajících tratí s trvalým zvyšováním jejich výkonnosti a cestovní rychlosti, přičemž jedním z jeho limitů je dosud nezrealizovaná přestavba železničního uzlu Brno. Nejsilnější mezikrajské kooperační vazby z hlediska přepravy zboží i osob jsou mezi Jihomoravským krajem kraji vysočina, Moravskoslezským, Olomouckým, Pardubickým, Zlínským a hlavním městem Prahou, z hlediska přepravy zboží pak také s kraji Středočeským a Ústeckým, kde se jednoznačně projevuje kvalita sítě ve vazbě na modernizaci tranzitních železničních koridoru. Z hlediska Dopravní politiky ČR, která je v souladu s revidovanou politikou sítě TEN-T, je Jihomoravský kraj křižovatkou tras rychlého spojení RS1 Praha - Brno - Ostrava a RS2 Brno - Břeclav - Vídeň/Bratislava, které jsou součástí provozně-infrastrukturního systému rychlé železnice na území ČR, který je v tomto dokumentu definován. Rovněž ZÚR JMK 2020 respektují stávající síť modernizovaných tratí zařazených do systému TEN-T, pro chybějící adekvátní spojení Brno - Vyškov - Přerov vymezují koridor nové železniční trati, tzv. „Modernizace trati Brno - Přerov“ a umožňují výhledové převedení dálkových relací na síť nových tratí (konvenčních a vysokorychlostních) v rámci koncepce tzv. „rychlých spojení“, zejména pro koridory vysokorychlostních tratí včetně variantního řešení železničního uzlu Brno (ŽUB) a koridoru pro optimalizaci tratě č. 260 Brno - Česká Třebová. Tím vytváří předpoklady pro stabilizaci koridorů po ukončení zpracovávaných studií proveditelnosti

VRT na území ČR. Výhledové přenesení dálkových relací na nové tratě umožní uvolnit kapacity na stávající síti železničních tratí pro místní a nadmístní relace.

Letecká doprava

Významným rozvojovým potenciálem JMK je mezinárodní letiště Brno-Tuřany, které patří mezi čtyři nejvýznamnější mezinárodní letiště v ČR a v posledním období prošlo dynamickým rozvojem. V počtu odbavených cestujících a zboží se dlouhodobě pohybuje na druhém místě mezi letišti v ČR. V letní sezóně se kromě pravidelných celoročních vnitrostátních a mezinárodních pravidelných linek nabídka každoročně rozšiřuje o turistické destinace, které nabízí cestovní kanceláře formou pobytových zájezdů nebo individuálních cest www.airportbrno.cz. Síť ostatních letišť na území kraje má pro leteckou dopravu pouze omezené předpoklady a okrajový význam. Celkově se na území kraje nachází jedno veřejné mezinárodní letiště (Brno/Tuřany), 4 veřejná vnitrostátní letiště (Břeclav, Kyjov, Medlánky, Vyškov), neveřejné vnitrostátní letiště ve Znojmě a 7 ploch SLZ (plochy pro přistání a vzlet sportovních leteckých zařízení a letounů) v Boleradicích, Borovníku, Bořitově, Kotvrdovicích, Letovicích, obci Miroslav a ve Strážnici.

Vodní doprava

Zákon o vnitrozemské plavbě č. 114/1995 Sb. vymezuje na území Jihomoravského kraje dopravně významnou využitelnou vodní cestu, která je daná vodním tokem řeky Moravy od ústí vodního toku Bečvy po soutok s vodním tokem Dyje, včetně průplavu Otrokovice – Rohatec.

Cyklistická doprava

Jihomoravským krajem procházejí tři páteřní trasy evropské sítě cyklistických tras • EuroVelo č. 4 - východozápadní trasa, délka 4,000 km, vede v trase Roscoff (FR) - Praha - Brno - Olomouc - Krakov (PL) - Kyjev (UA) • EuroVelo č. 9 - severojižní trasa Balt - Jadran, délka 1,930 km, vede v trase Gdaňsk (PL) – Vratislav (PL) - Brno - Vídeň (A) - Pula (HR) • EuroVelo č. 13 - stezka železné opony Barentsovo more - Nórsko - Fínsko - Baltské moře - Estonsko - Lotyšsko - Litva - Polsko - Německo - Česko (Znojmo, Mikulov v JMK) - Slovensko - Maďarsko - Slovinsko - Chorvátsko - Srbsko - Rumunsko - Bulharsko - Černé moře, délka 10,400 km. Koridor EV č. 4 využívá trasy současné tzv. Pražské stezky podél řeky Svatky přes Štěpánovice do Brna, dále pokračuje po trase: Brno - Slavkov - Bučovice - Kyjov - Strážnice - Veselí nad Moravou (- Uherské Hradiště - Kroměříž -...). Koridor EV č. 9 navazuje na již vybudovanou infrastrukturu sousedního Rakouska v hraničním prostoru Poštorná - Reintal (u Břeclavi). Stezka povede přes Lednicko-valtický areál do Mikulova a Nového Přerova, kde se napojí na již stávající cyklistickou stezku Brno - Vídeň. Na sever od Brna bude cyklotrasa EV č. 9 využívat trasy současné tzv. Jantarové stezky směrem na Olomouc. Evropské dálkové trasy jsou dále doplněny mezinárodními a krajskými cyklokoridory. Územím Jihomoravského kraje prochází tyto mezinárodní cyklokoridory: • Brno - Židlochovice - Hevlín - (Vídeň), známý jako cyklostezka Brno - Vídeň, • Brno - Blansko - Sloup - Suchý - (Olomouc - Ostrava), známý jako Jantarová stezka, • Brno - Tišnov (Praha), známý jako Pražská stezka, • (Krakov) - Veselí nad Moravou - Hodonín - Lanžhot (Bratislava), známý jako Moravská stezka, stezka podél Bařova kanálu a nebo jako Greenways Odra - Morava - Dunaj, • Praha - Vratětin - Vranov nad Dyjí - Hevlín - Lednice (Vídeň), známý v úseku Praha – Valtice (Vídeň) jako Greenways Praha - Vídeň, • Strážnice - Velká nad Veličkou - Vápenky - (Český Těšín), známý jako Beskydsko – Karpatská magistrála, • Blansko - Rájec-Jestřebí - Doubravice nad Svitavou - Skalice nad Svitavou - Svitávka - Letovice - Stvolová (- Březová - Svitavy - Ústí nad Orlicí), známý jako „Svitavská stezka“.

Průmysl

Ekonomická aktivita obyvatelstva je v území Jihomoravského kraje dlouhodobě utvářena odvětvově pestrou ekonomickou základnou a spojená nejen s průmyslem, ale také se stále zastoupeným zemědělstvím a rozvinutým terciárním sektorem. Průmysl a stavebnictví jsou na celkovém počtu ekonomicky aktivních nejvíce zastoupeny v obcích severní části kraje (především v SO ORP Boskovice, SO ORP Tišnov a SO ORP Blansko) a obcích ve východní a jihovýchodní části kraje (v SO ORP Bučovice, SO ORP Kyjov a SO ORP Veselí nad Moravou). Nízký podíl ekonomicky aktivních v sekundární sféře je, a to vzhledem k charakteru městské ekonomiky, v Brně a v obcích v jeho zázemí, které jsou napojeny na brněnskou ekonomiku intenzivními dojížděkovými vazbami. K posílení relativního zastoupení sekundéry došlo ve vybraných obcích SO ORP Mikulov, Břeclav, Pohořelice, Vyškov či Znojmo. Nárůsty souvisí s relativním dílčím oživením průmyslové výroby na jižní Moravě. Jihomoravský kraj patří k regionům s výrazným ekonomickým potenciálem. Zejména v posledních letech roste počet podnikatelských subjektů v oblasti počítačové technologie, telekomunikací, vývoje softwaru a ostatních hi-tech oborů. Jihomoravský kraj výrazně podporuje rozvoj technologických a biotechnologických inkubátorů určených pro začínající firmy. Na nadprůměrné vzdělanostní úrovni obyvatel v kraji má podíl kvalitní systém vysokého školství.

Zemědělství

V Jihomoravském kraji tvoří zemědělská půda 60 % výměry regionu, z níž 83 % připadá na ornou půdu. Jihomoravské zemědělství je na vysoké úrovni. Specialitou jižní Moravy je především vinohradnictví evropské úrovně (v kraji je přes 90 % plochy vinic v rámci ČR), pro kraj je typické množství malých producentů vína a vinných sklepů. Silnou tradici zde má pěstování ovoce a zeleniny. Severní oblasti kraje jsou významným centrem lesnictví a produkce dřeva (viz také bod „Půda“ výše).

Cestovní ruch

Jihomoravský kraj je regionem s bohatými kulturně-historickými kořeny a cennými architektonickými památkami všech stavebních slohů www.npu.cz. Dvě z nich, brněnská vila Tugendhat a kulturní krajina Lednicko-valtický areál, byly oceněny zápisem na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Pod ochranou UNESCO jsou na území kraje také dvě biosférické rezervace - Dolní Morava (zahrnuje CHKO Pálavu, Lednicko-valtický areál a oblast soutoku řek Dyje a Morava) a Bílé Karpaty. Na území kraje leží rovněž jeden ze čtyř národních parků České republiky - Podyjí. Rozsáhlé komplexy krápníkových jeskyní včetně propasti Macocha nabízí návštěvníkům chráněná krajinná oblast Moravský kras. Světově proslulým pojmem je rovněž Slavkov - Austerlitz, místo bitvy tří císařů. Své stopy zde zanechali na samém úsvitu lidských dějin lovci mamutů (nejznámější archeologické naleziště Dolní Věstonice, odkud pochází světoznámá plastika Věstonické Venuše), archeologické areály (Mikulčice a Pohansko) svědčí o slávě a bohatství Velkomoravské říše. Kromě zmíněných kulturních památek a přírodních krás lákají turisty na jižní Moravu také zdejší živé tradice, srdečnost a pohostinnost obyvatel. Folklor zahrnující hudbu, tanec, jazyk, lidové kroje, užité umění a umělecká řemesla zde není pouhým představením pro turisty, ale skutečnou součástí života. Význam tohoto dědictví dokládá zápis mužského sólového tance - verbuňku, na seznam nemotného dědictví lidstva UNESCO. Stále oblíbenějším způsobem poznávání Jihomoravského kraje jsou cyklotrasy včetně populárních Moravských vinných stezek www.cvkl-jizni-morava.cz. Milovníky silných motorů přitahují automobilové a motocyklové závody na Masarykově okruhu www.automotodrombrno.cz. Jihomoravský kraj má tedy příhodné podmínky pro rozvoj nových forem cestovního ruchu a rekreace, jako jsou například vinařsky cestovní ruch,

agroturistika, cestovní ruch orientovaný na jedinečnou atraktivitu místní krajiny (Lednicko-valtický areál, Slavkovské bojiště) nebo místní tradice (Slovácko a další).

Demografické údaje a údaje o zdraví

Sídelní struktura – sídelní struktura Jihomoravského kraje je monocentrická, její fungování je výrazně ovlivňováno přítomností Brna jako dominantního městského centra. Metropolitní rozvojová oblast Brno představuje klíčovou oblast, ve které se odehrává významná část sídelní dynamiky kraje vyjádřené ukazateli pracovní dojížděky, bytové výstavby či populačního přírůstku. Právě v zázemí Brna je nejzřetelnější nesoulad mezi administrativním (SO ORP) a funkčním uspořádáním území (spádové regiony). Rozvoj sekundárních center v zázemí Brna (Kuřim, Šlapanice, Rosice, Rajhrad) je výrazně ovlivňován přítomností velkoměstské ekonomiky a je odlišný od vývoje srovnatelných sídel v jiných, nemetropolitních územích kraje. Specifickou vlastností kraje je menší rozdrobenost jeho sídelní struktury, kdy je většina obcí tvořena pouze jedním sídlem. Průměrný počet obyvatel jednoho sídla je tak téměř dvojnásobný vůči průměru za celou republiku. Je ovšem nutné brát ohled na velké rozdíly v tomto ukazateli mezi západní, resp. severozápadní částí kraje a částí jižní, resp. jihovýchodní.

Obyvatelstvo – Jihomoravský kraj patří z hlediska počtu obyvatel k nadprůměrně velkým krajům ČR, k 31.12.2016 zde žilo 1 178 812 obyvatel. V období 2011 - 2016 byl Jihomoravský kraj populačně ziskový, a to jak prostřednictvím přirozené, tak i mechanické změny obyvatelstva (migrace). Rozložení obyvatelstva v kraji je nerovnoměrné a koresponduje s monocentrickým charakterem Jihomoravského kraje, kdy přibližně třetinu obyvatelstva kraje zahrnuje správní obvod ORP Brno, který je tvořen pouze krajským městem. Ekonomická pozice Brna vytváří předpoklady pro výraznou imigraci, a to i z obcí mimo území JMK. Posilování pozice krajského města však zároveň představuje největší hrozbu pro rovnoměrný rozvoj kraje ve všech jeho prostorových aspektech. Depopulační trendy ohrožují zejména obce v periferních částech kraje. Území kraje je rovněž diferencováno z hlediska věkové a vzdělanostní struktury obyvatelstva. Věková struktura kraje zaznamenává nepříznivý vývoj, v rámci kterého stále silněji převažují senioři ve věku 65 a více let nad dětmi do 14 let věku. Mezi demograficky staré oblasti lze započítat samotné krajské město a periferní obce. Naopak demograficky velmi mladou věkovou strukturu s vyšším zastoupením dětské složky vykazují obce v širším suburbanizovaném zázemí města Brna. V oblasti vzdělanosti existuje ostrý gradient na přechodu mezi krajským městem, obcemi v jeho zázemí a ostatními obcemi kraje. V tomto parametru rovněž hrozí další prohlubování vnitrokrajských rozdílů.

Lidské zdraví – tuhé znečišťující látky jsou důležitou škodlivinou, vzhledem k měření PM_{10} a $PM_{2,5}$ v ovzduší a návaznosti na legislativu (přílohu č. 1 zákona č. 201/2012 Sb.). Hodnocení škodlivin PM_{10} a $PM_{2,5}$ je jedním ze základních parametrů hodnocení kvality ovzduší v České republice, neboť suspendované částice mají významné zdravotní důsledky, které se projevují již při velmi nízkých koncentracích bez zřejmé spodní hranice bezpečné koncentrace. Zdravotní rizika částic ovlivňuje jejich koncentrace, velikost, tvar a chemické složení. Při akutním působení částic může dojít k podráždění sliznic dýchací soustavy, zvýšené produkci hlenu apod. Tyto změny mohou způsobit snížení imunity a zvýšení náchylnosti k onemocnění dýchací soustavy. Opakující se onemocnění mohou vést ke vzniku chronické bronchitidy a kardiovaskulárním potížím. Při akutním působení částic může dojít k zvýraznění symptomů u astmatiků a navýšení celkové nemocnosti a úmrtnosti populace. Dlouhodobé vystavení působení částic může vést ke vzniku onemocnění respiračního a kardiovaskulárního systému. Míra zdravotních důsledků je ovlivněna řadou faktorů, jako je například aktuální zdravotní stav jedince, alergická dispozice nebo kouření. Citlivou skupinou jsou děti, starší lidé a lidé trpící onemocněním dýchací a oběhové

soustavy. Nejzávažnější zdravotní dopady, tj. kardiovaskulární a respirační účinky a navýšení úmrtnosti, mají jemné a ultra jemné částice s velikostí aerodynamického průměru pod 1 μ m. Z důvodu zejména meteorologické odlišnosti jednotlivých let mohou být naměřené koncentrace škodlivin v jednotlivých letech odlišné. Proto dle zákona o ochraně ovzduší, § 11, odst. 5 a 6 připravuje ČHMÚ každoročně pětileté průměry jednotlivých charakteristik a výsledky zveřejňuje na svém portálu. Z dat pětiletí 2011 - 2015 dostupného na portálu ČHMÚ v roce 2017 pro ČR je patrné, že z hlediska dlouhodobých koncentrací suspendovaných částic nejsou v Jihomoravském kraji závažnější problémy.

Hluk – jedním z významných negativních vlivů na životní prostředí a zdraví obyvatel je hluk, a to zejména způsobený silniční dopravou. Stanovené hygienické limity hladiny hluku jsou překračovány zejména v blízkosti významných dopravních komunikací, přičemž velkým problémem je tato skutečnost v hustě obydlených oblastech. Tyto negativní vlivy jsou nejvíce kumulovány zejména v Brně a v jeho okolí (dálnice D1, dálnice D2, silnice 1/52, 1/42 a brněnský městský okruh). Kromě města Brna a jeho okolí je hladina hluku překračována například v okolí měst Břeclav (silnice 1/55), Bučovice (silnice 1/50) nebo Znojmo (silnice 1/38). Problematiku hlukové zátěže může vyřešit výstavba silničních obchvatů daných sídel nebo protihluková opatření nižšího rozsahu, jako jsou protihlukové stěny, zemní valy nebo bariérové objekty. Překážkou pro výstavbu protihlukových opatření může být, v některých lokalitách, nedostatek prostoru, a to zejména v blízkosti sídelní zástavby. Podpora ochrany před nadlimitním hlukem z dopravy byla jedním z opatření Programu rozvoje Jihomoravského kraje pro období 2014-2017, financovaným dotacemi z EU (OP Doprava, IROP) a částečně krajem (cca 4 mil. Kč/rok). Dalším liniovým zdrojem hluku je železniční doprava. Vzhledem k relativně vyšším rychlostem, větším objemům vozidel a kontaktu kovových kol s kovovou kolejnicí je železniční doprava velmi významným zdrojem hluku, zejména v úsecích tzv. koridorů, kde se velké dopravní zatížení spojuje s rychlostmi vlaků až 160 km/h. Hluk z železniční dopravy je méně vyrovnaný než hluk z dopravy automobilové, průjezdy vlaku mají menší frekvenci, o to však vyšší špičkové hladiny hluku. Kromě hluku působí železniční doprava i významnější vibrace. V oblasti železniční dopravy je podkladem pro hodnocení hluku strategická hluková mapa železniční dopravy, kterou pro MZD ČR vypracoval Zdravotní ústav Ostrava v r. 2007. Toto mapování se ale zabývalo pouze nejvíce zatíženými úseky tratí (nad 60 tisíc vlaků za rok). Na území Jihomoravského kraje se však nenachází tratě s počtem vlaků přesahující uvedenou hranici.

Dopravní nehodovost – významným zdrojem rizik pro zdraví obyvatel jsou dopravní nehody. Dle údajů ČSÚ došlo v roce 2013 na území Jihomoravského kraje k cca 6 700 dopravním nehodám při kterých zemřelo 55 osob a 279 osob bylo těžce zraněno. Počet usmrcených osob postupně klesá, totéž lze v zásadě (byť s mírnými výkyvy) konstatovat i počtech těžce zraněných. Pro vyhodnocení dopravní bezpečnosti byla jako podklad využita tzv. Riziková mapa ČR 2011 - 2013, vytvořená v rámci projektu EuroRAP (European Road Assessment Programme).

Informace za Jihomoravský kraj k využití pro kap. 3.2.6 SEA: Významné zastoupení mají v Jihomoravském kraji kromě velkoplošných a maloplošných zvláště chráněných území i lokality soustavy území chráněných podle směrnic EU - Natura 2000. Tuto soustavu tvoří dvě kategorie chráněných území - ptačí oblasti (PO) a evropsky významné lokality (EVL). Na území Jihomoravského kraje je vyhlášeno 8 ptačích oblastí - PO Bzenecká Doubrava – Strážnické Pomoraví, PO Hovoransko - Čejkovicko, PO Jaroslavické rybníky, PO Lednické rybníky, PO Pálava, PO Podyjí, PO Soutok - Tvrdonicko, PO Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny - a více jak 200 evropsky významných lokalit. V Jihomoravském kraji se nachází následující mokřady

mezinárodního významu - Podzemní Punkva, Mokřady dolního Podyjí (sublokalita Mokřady dolního Podyjí I), Mokřady dolního Podyjí (sublokalita Mokřady dolního Podyjí II), Lednické rybníky.

9. Sdělení k dokumentům koncepční, strategické a programové povahy Jihomoravského kraje: OÚPSŘ, jak je uvedeno výše, je si vědom, že zpracovatel musel pracovat s údaji o území krajů z jiného státu, a proto v rámci dobrých vztahů mezi oběma státy a jejich kraji (a rovněž vzhledem k velkému množství dokumentů) poskytuje k případnému využití přehled vybraných dokumentů Jihomoravského kraje koncepční, strategické a programové povahy-viz níže:

Dokumenty Jihomoravského kraje

Z dokumentů Jihomoravského kraje považujeme za důvodné vzhledem k charakteru projednávané koncepce poskytnout informace o dokumentech koncepční, strategické a programové povahy níže uvedených odborů Krajského úřadu Jihomoravského kraje včetně webových odkazů, kde jsou předmětné dokumenty zveřejněny: 1. výběr z dokumentu odboru životního prostředí zveřejněných na níže uvedených adresách: a) ochrana přírody a krajiny (adresa: <https://www.jmk.cz/content/18955>) • Koncepce ochrany přírody JMK (2005, aktualizace 2010) b) technická ochrana ŽP (odpady, ovzduší, pohřebnictví, prevence závažných havárií), (adresa: <https://www.jmk.cz/content/18956>) • Větrná eroze v Jihomoravském kraji • Rozptylová studie JMK (2016) • Integrovaný program snižování emisí • Program zlepšování kvality ovzduší c) vodní a lesní hospodářství (vody, lesy, myslivost, rybářství), (adresa: <https://www.jmk.cz/content/18958>) • Povodňový plán Jihomoravského kraje • Časový plán a program prací pro zpracování plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik 2. výběr z dokumentů odboru kulturní a památkové péče, zveřejněných na adrese: <https://www.jmk.cz/content/8574> • Koncepce rozvoje kulturních institucí zřizovaných JMK 2020-2025 3. výběr z dokumentu odboru regionálního rozvoje, zveřejněných na adrese: <https://www.jmk.cz/content/8564>: • Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2021+ • Strategie rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje na roky 2021-2027

• Program rozvoje Jihomoravského kraje 2018-2021 • Koncepce rozvoje cyklistiky v Jihomoravském kraji na období 2016-2023 • Přizpůsobení území JMK dopadům klimatických změn - prostorová analýza vhodných lokalit pro přípravu a realizaci malých vodních ploch • Rešerše podkladů k problematice sucha a hospodaření s vodou v Jihomoravském kraji 4. výběr z dokumentů odborů územního plánování a stavebního řádu Krajského úřadu Jihomoravského kraje, uvedených na webové adrese: <https://www.jmk.cz/content/8572> a) Územně plánovací dokumentace: • Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje ve znění Aktualizací č. 1 a 2 (úplné znění), 2020 veřejně dostupné na adrese: <https://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=422880&TypeId=2> • Aktualizace č. 2 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje, 2020 veřejně dostupná na adrese: <https://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=412317&TypeId=2> • Aktualizace č. 1 Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje, 2020 veřejně dostupná na adrese: <https://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=381106&TypeId=2> • Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje, 2016 veřejně dostupné na adrese: <https://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=400821&TypeId=2> b) Územně plánovací podklady: • Územně analytické podklady Jihomoravského kraje - čtvrtá úplná aktualizace, 2017; veřejně dostupné na adrese: <https://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=351377&TypeId=2> [https://www.kr-jihomoravsky.cz/archiv/oupsr/uap_jmk_2017/TEXTOVA CAST/uap_jmk_2017 cast A.pdf](https://www.kr-jihomoravsky.cz/archiv/oupsr/uap_jmk_2017/TEXTOVA_CAST/uap_jmk_2017_cast_A.pdf)

Poznámky: - V české republice se územní plánování a stavební řád řídí zákonem č. 183/2026 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů

(stavební zákon). - U českého kraje „zásadám územního rozvoje“ (ZÚR) odpovídá u slovenského kraje „územní plán veľkého územního celku“ (ÚP VÚC); aktualizaci ZÚR pak věcně odpovídá změna ÚP VÚC. - Úplné znění zásad územního rozvoje se vyhotovuje po vydání každé aktualizace. Odůvodnění zásad územního rozvoje se u úplného znění nevyhotovuje. - „Územně analytické podklady“ (ÚAP) od účinnosti zákona č. 183/2006 Sb. (tj. od 01.01.2007) jako systémový monitoring stavu a vývoje území pro potřeby územního plánování věcně nahradily dříve zpracovávané jednorázové „Průzkumy a rozborů“ (P+R). Zpracování doplňkových P+R je možné.

Vyjadrenie MŽP SR: Ako už bolo uvedené vyššie, vypracovanie ďalšej (upravenej) verzie správy o hodnotení strategického dokumentu nemá oporu v zákone o posudzovaní vplyvov. Požiadavky a informácie bude možné zohľadniť pri realizácii programov v nadväzujúcich programových dokumentáciách.

- **Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství** (list č. MSK 156704/2021; ŽPZ/18230/2021/Jak zo dňa 10. 01. 2022) – v stanovisku uvádza, že k Programu, vrátane vyhodnotenia jeho vplyvov na životné prostredie, nemá z hľadiska záujmov chránených zákonmi v oblasti životného prostredia vo svojej kompetencii pripomienky.

Vyjadrenie MŽP SR: MŽP SR berie stanovisko Krajského úradu Moravskoslezského kraje, odboru životního prostředí a zemědělství na vedomie.

- **Ministerstvo životního prostředí, odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence** (list č. MZP/2022/710/368) – v stanovisku sumarizuje doručené vyjadrenia a uplatňuje nasledujúce pripomienky (doslovný prepis): Za oblasť druhovej ochrany a implementácie mezinárodných záväzků MŽP uplatňuje nasledujúce pripomienky: K predkládané koncepcii ve fázi oznámení odbor 630 poukázal na nutnosť aplikácie zákonných postupů v prípade významného vlivu podporovaných aktivít na lokality soustavy Natura 2000, resp. upozornil, že nesmí být podpořeny žádné záměry, u kterých hodnocení prokáže negativní vliv na lokality. Současně bylo upozorněno na skutečnost, že tento požadavek by měl být součástí vlastního návrhu koncepce, tedy by měl být implementován prostřednictvím zmírňujícího opatření ve vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví. K tomuto je v předložených materiálech napsáno vypořádání zpracovatele zprávy SEA (Příloha č. 1 str. 12): „Většinou pozitivny ohlas, navrhujuj zmiernujúce opatrenia pri zohľadňovaní rozdielov v legislatíve SR a ČR, celkovo bez zásadných pripomienok“. Z komentáře není zřejmé, jak byla tato připomínka v návrhu koncepce zohledněna. V předloženém vyhodnocení (zprávě) SEA je nastíněn výše uvedený požadovaný postup (stejně tomu bylo i v oznámení koncepce), z principu předběžné opatrnosti však považujeme za vhodné již do samotného programu ukotvit budoucí povinnosti žadatelů u jednotlivých podporovaných aktivit lokalizovaných v blízkosti / uvnitř evropsky významných lokalit či ptačích oblastí (např. různé turistické trasy, cyklotrasy, obnovy lesních porostů, zadržování vody v krajině, výstavba obnovitelných zdrojů energie apod.). Závěrem si dovoluujeme upozornit, že v materiálech jsou citovány údaje o lokalitách soustavy Natura 2000 v ČR k roku 2018, jsou tedy citována neaktuální data, vzhledem k charakteru posouzení však nemají zásadní dopady na jeho závěry.

Vyjadrenie MŽP SR: Pozri vyhodnotenie tejto pripomienky uvedenej v stanovisku Ministerstva životního prostředí, odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence č. MZP/2021/710/6121Gr zo dňa 27. 01. 2022.

Za problematiku ochrany ovzduší MŽP upozorňuje, že analýzy znečištění ovzduší provedené v podkapitolách o Moravskoslezském kraji, Zlínském kraji a Jihomoravském kapitoly III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého uzemia kraji vyhodnocení SEA jsou vzájemně nevyvážené a obsahují řadu neúplných či diskutabilních informací. V případě Jihomoravského a Zlínského kraje doporučujeme se

stejně jako v případě Moravskoslezského kraje odkázat na Aktualizovaný program zlepšování kvality ovzduší, který byl vydán také pro tyto regiony (dostupné například na webových stránkách https://www.mzp.cz/cz/aktualizace_programu_zlepsovani_kvality_ovzdu_si_2020). Obecně nelze souhlasit s tvrzením, že „Jihomoravský kraj nepatří v rámci České republiky mezi kraje významně zatížené emisemi hlavních znečišťujících látek" ani s výčtem hlavních zdrojů znečišťování ovzduší. Rovněž v případě Zlínského kraje je situace v ovzduší poměrně bagatelizována a relativizována odkazem na „průměrnou" hodnotu emisí. Je třeba poznamenat, že všechny tři kraje jsou problematické z hlediska částic PM_{2,5} a benzo(a)pyrenu, Moravskoslezský kraj je nadto zasažen nadlimitními koncentracemi částic PM₁₀. Také je velmi nesourodé, že pro všechny tři kraje je hodnocení ovzduší provedeno pro různé kalendářní roky.

Vyjadrenie MŽP SR: Pozri vyhodnotenie tejto pripomienky uvedenej v stanovisku Ministerstvo životného prostredia, odboru posudzovania vlivu na životní prostředí a integrované prevence č. MZP/2021/710/6121Gr zo dňa 27. 01. 2022.

7. Verejné prerokovanie a jeho závery

Verejné prerokovanie sa uskutočnilo dňa 04. 01. 2022 so začiatkom o 11.00 hod. v budove Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, Reding Tower, Račianska 153/A, 831 03 Bratislava, v priestoroch zasadacej miestnosti na 1. poschodí.

Verejného prerokovania sa zúčastnilo desať osôb, z toho dvaja zástupcovia MŽP SR, štyria zástupcovia rezortného orgánu, traja zástupcovia spracovateľa správy o hodnotení strategického dokumentu a jeden zástupca verejnosti.

Verejné prerokovanie otvorila zástupkyňa rezortného orgánu, ktorá privítala zúčastnených a odovzdala slovo vedúcemu tímu spracovateľov správy o hodnotení. Vedúci tímu odprezentoval jednotlivé kapitoly správy o hodnotení strategického dokumentu a oboznámil zúčastnených s priebehom jej prípravy. Následne zástupkyňa MŽP SR uviedla, že správa o hodnotení strategického dokumentu bola vypracovaná v súlade so zákonom o posudzovaní vplyvov.

Zo strany zástupcu verejnosti bola vznesená otázka, ktorá zahŕňala objasnenie zamerania návrhu Programu, v ktorom sa uvádza, že v rámci priority 2.2. Kultúra a cestovný ruch je cieľom vybudovať 41 km cyklotrás. Zástupca verejnosti požiadal o informáciu, kadiaľ presne budú viesť tieto cyklotrasy. Zástupca verejnosti ďalej uviedol, že strategický dokument je veľmi všeobecný a presne nekonkretizuje územie, na ktorých budú projekty realizované a o aké projekty pôjde. Z jeho pohľadu je potrebné reálne zhodnotiť možné dopady investičných zámerov na životné prostredie. Zo strany zástupcu verejnosti bola ďalej vznesená otázka k Priorite 1.1. Životné prostredie a k realizácii aktivít: vypracovanie stratégie, zberu dát. Navrhol zamerať sa viac na budovanie mestských lesoparkov, čím by sa účinnejšie chránilo životné prostredie. Zástupkyňa rezortného orgánu uviedla, že strategický dokument bol vypracovaný v zmysle legislatívy EK a bol vypracovaný v súčinnosti s pracovnou skupinou na prípravu Programu, ktorej členmi sú aj zástupcovia samosprávnych krajov z oprávneného územia. Zároveň uviedla, že na úrovni programového dokumentu sa neuvádza zoznam konkrétnych projektov, ktoré budú realizované (realizované projekty musia byť riadne zhodnotené a vybrané Monitorovacím výberom) preto zameranie cieľov a okruh možných aktivít je v strategickom dokumente určený vo všeobecnej rovine. Ďalej dodala, že všeobecnejší návrh Programu zamedzí vylúčeniu projektov, ktoré by svojim zameraním prispeli k rozvoju programového územia na oboch stranách hranice. Výber ako aj hodnotenie jednotlivých projektov bude prebiehať v ďalších fázach implementácie Programu, po

vyhlásení konkrétnej výzvy. Počas tejto fázy budú predkladané projekty spoločne s príslušnou dokumentáciou, ktorej súčasťou budú dokumenty v zmysle príslušnej legislatívy SR a ČR aj v zmysle vplyvu daného projektu na životné prostredie. Následne prebehne hodnotenie projektov a ich schvaľovanie na úrovni monitorovacieho výboru programu. Zároveň zástupca rezortného orgánu uviedol, že strategický dokument umožňuje určenie tzv. strategických projektov. Konkrétne návrhy však musia vychádzať zo samospráv a musí ísť o projekty väčšieho strategického rozsahu s významným prínosom a dopadom na programovú oblasť. Zároveň uviedol, že merateľný ukazovateľ počtu km bol určený na základe metodiky, pri ktorej sa bralo do úvahy predchádzajúce obdobie, objem alokácie, ako aj záujem zo strany potenciálnych prijímateľov. K realizácii aktivít v oblasti životného prostredia - vypracovanie štúdií, zástupkyňa rezortného orgánu uviedla, že cieľom bude podpora realizácie pilotných akcií vyplývajúcich zo stratégie vypracovanej v rámci Projektu. Konkrétne podmienky budú obsiahnuté vo vyhlásených výzvach na predkladanie žiadosti o NFP.

Vedúci tímu spracovateľa správy o hodnotení strategického dokumentu dodal, že správa o hodnotení strategického dokumentu zmapovala a zhodnotila čo najpodrobnejšie všetky kraje, a to slovenské aj české. Zároveň podotkol, že ide o strategický dokument vypracovaný v súlade s legislatívou EK, a teda na úrovni strategického dokumentu nie je cieľom vymedzenie konkrétnych miest, na ktorých budú realizované projekty. Tie budú určené až po vyhlásení výzvy a následnom procese hodnotenia a výbere projektov. Zo strany zástupcu verejnosti bola na záver vznesená otázka na zástupcov MŽP SR, či z ich pohľadu majú byť do strategického dokumentu zapracované aj konkrétnejšie projekty. Zástupkyňa MŽP SR uviedla, že strategické dokumenty sú vypracované všeobecne na veľké územia a vplyvy konkrétnych navrhovaných činností sa posudzujú v konaní podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov. Zároveň uviedla, že by bolo vhodné, aby boli predmetné pripomienky predložené aj písomne. Tie budú následne zhodnotené v odbornom posudku ako aj v stanovisku MŽP SR.

Záver: Diskutovaná bola najmä miera všeobecnosti/konkrétosti Programu. Bolo vysvetlené, že účelom Programu nie je konkretizovať jednotlivé projekty. Projekty budú predkladané, hodnotené a vyberané až na základe Programu. Zároveň nie je žiaduce, aby sa prílišnou konkretizáciou Programu zbytočne zužovali možnosti na predkladanie projektov, ktoré by mohli prispieť k rozvoju programového územia na oboch stranách hranice. Ďalej bol v stručnosti vysvetlený proces výberu, hodnotenia a schvaľovania projektov.

Na záver zástupkyňa rezortného orgánu poďakovala všetkým zúčastneným a verejné prerokovanie o 13:30 hod. ukončila.

Z priebehu verejného prerokovania bol vyhotovený písomný záznam.

IV. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Predpokladané významné environmentálne vplyvy boli analyzované v rámci Programu v štruktúre jednotlivých prioritných krokov a intervencií realizovaných prostredníctvom jednotlivých aktivít. Táto štruktúra umožňuje poskytnúť základný obraz o očakávaných vplyvoch, zodpovedajúci miere presnosti výpočtov v Programe, ako zastrešujúcej stratégie, ktorá sa následne premietne do stratégií dotknutých krajov a implementačných dokumentov, ktoré budú predmetom individuálneho environmentálneho hodnotenia. Preto kľúčové je posúdenie kumulatívnych a synergických vplyvov v rámci integrovaných rozvojových programov v štruktúre konkrétnych výziev Programu. Tieto samotné budujú na integrácii a

efektoch spolupôsobenia celej škály aktivít naplňajúcich jednotlivé prioritné kroky, ktoré by mali byť zárukou dosiahnutia definovaných cieľov.

Ciele a priority sú odvodené od cieľov a priorít Agendy 2030 a reprezentujú ambíciu Slovenska naplniť ciele tejto Agendy s reflexiou špecifik SR. Ciele sa viažu na priority postavené na základe odborných analytických podkladov a širokého participatívneho procesu. Sú ambiciózne a ich dosiahnutie sa javí ako nevyhnutný predpoklad pre zabezpečenie udržateľnosti vo všetkých troch jej pilieroch - environmentálnom, sociálnom aj ekonomickom vo vzájomných súvislostiach. Za kľúčovo novú kvalitu Dokumentu je možno považovať jeho komplexnosť a integrovaný prístup smerujúci ku komunitnému prístupu a k riešeniu tak environmentálnych, ako aj sociálnych a ekonomických výziev a problémov. Dokument Interreg má ambíciu v tomto smere pôsobiť aj voči rezortným stratégiám. Integrované rozvojové programy prinášajú logický systém tvorený ochranou a tvorbou zdrojov, ich udržateľným využívaním v ekonomike smerujúcej ku kvalite života občanov vo všetkých regiónoch Slovenska a Čiech, pomocou cezhraničnej spolupráce za ich aktívnej účasti na spravovaní vecí verejných a naplňaní vzájomnej dlhodobej až trvalej spolupráce.

Priorita 1.1: Životné prostredie

Táto oblasť realizuje predpoklady druhého cieľa politiky EÚ a to Prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility. Program bude podporovať dva špecifické ciele:

- Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, ako aj odolnosti, a to s prihliadnutím na ekosystémové prístupy,
- Posilnenie ochrany a zachovanie prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia.

Hodnotenie vplyvov priority

Prioritný prvok reaguje na vysoko aktuálnu tematiku, ktorou je ochrana a udržateľnosť využívania prírodných zdrojov s ohľadom na možné dopady klimatickej zmeny. Kľúčovým krokom je primárna intervencia zameraná na zníženie zaťaženia životného prostredia znečisťujúcimi látkami. Dopady zmeny klímy ohrozujú sídla a krajinu, dotýkajú sa ľudských, infraštruktúrnych a prírodných systémov a zároveň ovplyvňujú rozvojové neinvestičné a investičné zámery. Integrácia nadmernej urbanizácie a prejavov zmeny klímy vytvára podmienky pre bezprecedentné ohrozovanie kvality života obyvateľov ako aj ekonomický a sociálny rozvoj. Vysoká koncentrácia ľudí, infraštruktúry, priemyslu a služieb zvyšuje zraniteľnosť sídiel na zmenu klímy. Mestá sú primárne výrazne ovplyvnené fyzickogeografickými vlastnosťami krajiny (teplotné pásma, nadmorská výška, reliéf a i.), ktoré určujú ich energetickú potrebu a mieru hrozieb vyplývajúcu z možných klimatických javov. Preto je potrebné prostredníctvom stratégie a politik, a najmä plnením zadaných cieľov ovplyvňovať aj sekundárne faktory v prospech pozitívneho regionálneho a územného rozvoja. Podľa charakteristík zložiek životného prostredia a očakávaných dopadov zmeny klímy by väčšina miest na Slovensku mala klásť dôraz na kumulatívnu adaptáciu súvisiacu s vlnami horúčav, záplavami, búrkami, nárastom priemerných teplôt, so suchom či adaptáciu na extrémne prejavy rôznych klimatických javov a ich rýchle zmeny v krátkom čase. Cieľom by malo byť zvýšenie odolnosti sídiel a krajiny voči uvedeným dopadom. Očakávanými benefitmi sú: zlepšenie podmienok na život v sídlach, lepšia ochrana zdravia obyvateľov sídiel, zníženie náchylnosti ekonomických aktivít na prerušenie (napr. dôsledky extrémnych klimatických javov, havarijnú situáciu v dôsledku dopadov zmeny klímy a pod.), zníženie škôd na verejnom majetku a pod. Vyššia odolnosť sídiel a krajiny voči dopadom zmeny klímy sa tak stane nielen výhodou pre obyvateľov, ale zvýši sa tak aj atraktivita jednotlivých území

pre investorov. Prepojenie územného rozvoja a adaptácie na zmenu klímy na úrovni sídiel je viac dimenzionálny synergický proces vyžadujúci si silnú politickú podporu, sústredenú procesnú a špecializovanú expertízu, spoločné úsilie zainteresovaných subjektov, finančné zdroje a v neposlednom rade podporu verejnosti. Prioritný krok je reakciou na akútnu potrebu zlepšenia stavu adaptability sídiel a krajiny na krátkodobé, strednodobé, dlhodobé aj trvalé dopady klimatickej zmeny. Navrhnuté aktivity v tomto prioritnom kroku sú cielené na: znižovanie emisií skleníkových plynov, zníženie znečistenia životného prostredia a zamedzenie degradácie strategických prírodných zdrojov a vytvorenie adekvátnych kapacít na kontrolu plnenia týchto záväzkov; zavedenie záväzných kritérií udržateľnosti pre všetky obnoviteľné zdroje energie; vyradenie uhoľných palív z energetického systému Slovenska; zahrnutie uhlíkovej intenzity životného cyklu do hodnotenia ich vplyvov na životné prostredie; nastavenie systémových opatrení pre rozšírenie využitia najlepších dostupných techník (BAT); zníženie emisií v doprave; modernizáciu lokálnych zdrojov vykurovania za nízko emisné, vytvorenie a implementácie plánu integrovaného riadenia povodí zahŕňajúceho aj výzvy v súvislosti so zmenou klímy (prevencia riešenia následkov povodní a sucha); obnovu pozdĺžnej kontinuity vodných tokov; zohľadnenie nákladov za vodohospodárske služby v cene vody vrátane nákladov na zachovanie jej dostupnosti a ochranu životného prostredia; využitie inovatívnych, prírode blízkych technológií pre efektívne zabezpečenie podstatného zvýšenia podielu odvádzaných a čistených komunálnych odpadových vôd; spracovanie a implementáciu uceleného plánu obmedzenia biocídov a používania chemikálií v súlade s európskou legislatívou; odstránenie všetkých environmentálnych záťaží s najvyššou prioritou riešenia; optimalizáciu rozdelenia kompetencií orgánov štátnej správy zodpovedných za oblasť ochrany a tvorby životného prostredia a v neposlednom rade na dosiahnutie lepšej vymožitelnosti práva v oblasti životného prostredia. Tieto aktivity možno hodnotiť vo vzťahu k ich dopadom na životné prostredie ako prospešné vzhľadom na skutočnosť, že sú priamo, či nepriamo orientované na efektívnejšie využívanie prírodných zdrojov, vrátane neobnoviteľných zdrojov, sú naviazané na inovatívne (znižujúce energetickú a zdrojovú náročnosť) výrobné a distribučné cykly v hospodárstve a podporujú zároveň inovácie v oblasti životného prostredia. Pozitívny trend využívania obnoviteľných zdrojov energie je potrebné cieľiť racionálne a systémovo, vrátane vytvorenia dlhodobej nadväzujúcej podpory motivačných systémov, ktorá bude korelovať so záujmami znalostného environmentálneho manažmentu. Kľúčové je vytvorenie mechanizmov pre dlhodobý a systematický prístup k efektívnemu využívaniu obnoviteľných zdrojov. Podstatná by mala racionálna regulácia využívania rôznych zdrojov (bez priority krátkodobého zisku), ktorých efektívnosť bude kumulatívne vyhodnocovaná najmä z hľadiska posilnenia kvality životného prostredia, z hľadiska racionálneho využívania krajiny a aj z ekonomického aspektu. Zároveň je nutné, aby neoddeliteľnou súčasťou takýchto mechanizmov bola aj kontrola dodržiavania pravidiel a kritérií. Zásadným problémom pri plnení aktivít sú finančné zdroje, preto na plnenie cieľov bude potrebné identifikovať možnosti získania finančných zdrojov na realizáciu systematického odstránenia všetkých environmentálnych záťaží.

Intervencia

Zlepšenie adaptability ľudských sídiel a krajiny na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

Priorita 2.1: Vzdelávanie

Táto oblasť realizuje predpoklady štvrtého cieľa politiky EÚ Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv. V rámci Priority 2.1 bude podporovaný špecifický cieľ Zlepšenie rovnakého prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania rozvíjaním dostupnej infraštruktúry vrátane posilňovania odolnosti pre dištančné a online vzdelávanie a odbornú prípravu. Program cezhraničnej spolupráce Interreg 2021-2027 medzi Slovenskom a Českom je jedným z programov Európskej územnej spolupráce realizovaných v období 2021-

2027. Hlavným cieľom Programu je čeliť najdôležitejším výzvam a prekonať slabé stránky typické pre pohraničie. Prostredníctvom realizácie spoločných cezhraničných projektov bude program implementovať politické ciele stanovené v príslušných nariadeniach EÚ týkajúcich sa Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Pracovná skupina vybrala štyri kľúčové oblasti podpory programu na roky 2021-2027.

Hodnotenie vplyvov priority

Slovenský vzdelávací systém so štandardizovanými typmi vzdelávacích systémov je jednoštruktúrový model s atypickým odlivom žiakov v priebehu celého vzdelávania na iné typy škôl. Uvedená atypickosť vzdelávacieho systému a najmä odliv niektorých žiakov do rôznych typov škôl v priebehu nižšieho sekundárneho vzdelávania prispieva k jeho celkovej segregácii (odčerpaním talentovaných žiakov resp. žiakov s lepším sociálnym zázemím) a tiež k štrukturálnemu nesúladu medzi vzdelávaním a dopytom na trhu práce (odkladaním rozhodnutia o profesionálnej orientácii žiakov a zmenšovaním vstupnej kohorty pre stredné odborné školstvo). Dlhodobo systémovo neriešené je postavenie učiteľa ako centrálného prvku rozvoja systému výchovy a vzdelávania. Úlohou učiteľa je formovanie mladej generácie ako budúceho faktora rozvoja Slovenska. Učitelia musia žiakom a študentom vštepovať vedomosti, ale aj hodnotovú orientáciu, ako postoje, kompetencie a návyky, ktoré im umožnia prosperovať v rýchlo sa meniacich podmienkach súčasného sveta a v prostredí, ktoré vyžaduje komplexné rozhodovanie. Učiteľ by mal byť spoločnosťou cenený ako základný faktor rozvoja spoločnosti. Je nutné zlepšiť celkové podmienky výkonu učiteľského povolania, pozdvihnúť jeho prestíž a zvýšiť celospoločenský kredit učiteľov a úctu voči povolaniu učiteľa. Dosiahnutie uvedených cieľov je dlhodobý proces zahŕňajúci mnoho krokov, akými sú napríklad zvýšenie štandardov prípravy a vzdelávania budúcich pedagógov, zlepšenie systému ich celoživotného vzdelávania, zvýšenie platového ohodnotenia učiteľov, zvýšenie autonómie učiteľov vo vzdelávacom procese, kampane na podporu zmeny zmýšľania slovenskej spoločnosti a zaužívanej praxe vzťahov medzi žiakmi, učiteľmi a rodičmi. Žiaduce je vytvoriť podmienky pre efektívne fungujúce vysoké školstvo poskytujúce vysokoškolské vzdelávanie s kvalitou zodpovedajúcou medzinárodným štandardom, dostupné pre všetkých občanov, ktorí majú o štúdium záujem a preukážu predpoklady na jeho úspešné absolvovanie. Kvalitné vysoké školy predstavujú jadro výskumného potenciálu Slovenska v oblasti základného výskumu a v oblasti aplikovaného výskumu a vývoja, sú hybnou silou rozvoja spoločnosti a regiónov. V rámci aktivít je potrebné preto podporiť ciele sledujúce dostatočne financovanie školstva, kvalitu a spoločenský rešpekt a odmeňovanie učiteľov, kvalitnú výchovu a vzdelávanie, kvalitu odborného vzdelávania reagujúceho na aktuálne a očakávané potreby praxe. Školstvo má byť dostupné pre všetkých, má poskytovať žiakom a študentom základ zdravého životného štýlu. Navrhnuté aktivity v tomto prioritnom kroku sledujú nasledovné ciele: pôsobiť na zmeny systému a formy vzdelávania na školách so zameraním na rozvíjanie vedomostí žiakov, ich zručností, kritického myslenia a postojov uplatniteľných v ďalšom živote; naviazanie profilov vysokoškolských pracovísk v regiónoch na potreby trhu práce a dopyt regionálnej ekonomiky tak, aby plnili svoju úlohu pri budovaní inovatívne založených regionálnych ekonomík; rozšírenie vzdelávania v oblasti kreatívnych činností so zameraním na podnikateľské zručnosti; zosúladenie systému kvality vysokoškolského vzdelávania so štandardmi a usmerneniami na zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania s dôrazom na kľúčové odbory pre sociálne- ekonomický rozvoj; prehĺbenie individuálneho prístupu k jednotlivcovi v zmysle inkluzívneho vzdelávania; úprava systému riadenia regionálneho školstva prostredníctvom zmien v oblasti preneseného výkonu štátnej správy v školstve a jej odbornosti; flexibilnejší prístup k duálnemu vzdelávaniu so zapojením podnikov do praktického vyučovania; reštrukturalizácia predimenzovanej siete vysokých škôl na základe kvality vzdelávania, kvality výskumu a potrieb spoločnosti; zavedenie objektívneho hodnotenia kvality vzdelávania a výskumu na VŠ vo vzťahu k medzinárodným štandardom; nové nastavenie

systému riadenia vysokých škôl, modernizácie vysokoškolského sektora, posilnenia akademickej mobility študentov a zamestnancov vysokých škôl; skvalitnenie vysokoškolskej odbornej prípravy na učiteľské povolanie, posilnenia kontinuálneho profesijného rozvoja učiteľov a zvýšenia atraktivity učiteľského povolania prostredníctvom postupného priblíženia sa úrovni platov k priemeru vyspelých krajín OECD; zavedenie systému na overovanie kvalifikácií, ktorý umožní uznávanie výsledkov neformálneho a celoživotného vzdelávania; vytvorenie podmienok na zvýšenie mediálnej gramotnosti širokého spektra príjemcov informácií šírených rôznymi, najmä digitálnymi platformami prostredníctvom formálneho ako aj celoživotného vzdelávania na zamedzenie pokračujúcej infantilizácie spoločnosti. Otázka zvýšenia kvality vzdelávania má na Slovensku naprieč všetkými stupňami vzdelávania dlhodobé rezervy. Systém vzdelávania sa dlhodobo javí ako nesystémový a nekoncepčný. Sieť vysokých škôl je predimenzovaná, je potrebné vytvoriť jej novú štruktúru, pričom rozhodovacím kritériom pri reštrukturalizácii by mala byť kvalita vzdelávania, výskumu a aj potreby spoločnosti. Žiaci a študenti nemajú po ukončení štúdia požadované vedomosti a zručnosti, nie je samozrejmosťou ich samostatná orientácia v problematike, absentuje kritické myslenie a schopnosť rozhodovať sa. Žiaduce je nové nastavenie systému riadenia vysokých škôl, modernizácia vysokoškolského sektora, posilnenie akademickej mobility študentov a zamestnancov vysokých škôl a výrazné rozšírenie vzdelávacích aktivít v oblasti kreatívnych činností so zameraním na podnikateľské zručnosti. Otázka podpory aktivít v rámci kroku zvýšenia kvality vzdelávania a rozvoja ľudských a materiálnych kapacít smerujúca ku skvalitneniu vysokoškolskej odbornej prípravy na učiteľské povolanie, k posilneniu kontinuálneho profesijného rozvoja učiteľov a zvýšenia atraktivity učiteľského povolania je viac ako potrebná. Aktivity spojené s úpravou systému riadenia regionálneho školstva prostredníctvom zmien v oblasti preneseného výkonu štátnej správy v školstve sú tiež veľmi vhodne nadefinované. Regionálne školstvo má nedostatky vo fungovaní metodického riadenia, ktorým sa rozumie zjednocovanie spôsobu naplňovania koncepcií a dodržiavania, resp. používania predpisov vypracovaných ministerstvom školstva. V oblasti siete škôl a školských zariadení je problém s ich optimalizáciou. Absentuje dohoda pre optimalizáciu siete škôl a školských zariadení. Systém financovania škôl v rámci prenesených kompetencií je nedôsledný, čo predstavuje základnú prekážku na riešenie viacerých problémov regionálneho školstva. Súčasný systém si vôbec nekladie otázku, či finančné prostriedky poskytované školám postačujú na krytie ich aktivít. Z uvedeného priamo vyplýva, že systém financovania prenesených kompetencií v tejto oblasti nie je dôsledný. Súčasný trend vzdelávania prispieva k odchodu vedomostne zdatných študentov a aj absolventov štúdií do zahraničia. Čiastočne to súvisí aj so slabou naviazanosťou profilov vysokoškolských pracovísk v regiónoch na potreby trhu práce a dopyt regionálnej ekonomiky. Dôležitou aktivitou je doplnenie a zosúladene edukačných tematicky environmentálne orientovaných postupov so vzdelávacími aktivitami aplikovanými na všetkých stupňoch vzdelávania, vrátane celoživotného vzdelávania s cieľom rozvíjania vedomostí žiakov, ich zručností, kritického myslenia a rozhodovania sa. Veľmi dôležitá je aj podpora zlepšenia podmienok na zvýšenie mediálnej gramotnosti širokého spektra príjemcov informácií prostredníctvom digitálnych platforiem. Dôraz je potrebné klást' na spôsob selekcie údajových zdrojov, zvýšenie znalostí v oblasti výberu kvalitných zdrojov informácií a znižovať aj týmto prístupom stupeň infantilizácie spoločnosti.

Intervencia

Pre túto aktivitu je potrebné využiť skúsenosti z riadenia a štruktúry českého školstva, predovšetkým v dotknutých krajoch. Je tu potrebné analyzovať, prečo slovenský študenti študujú v Čechách.

Priorita 2.2: Kultúra a cestovný ruch

Táto oblasť realizuje taktiež predpoklady štvrtého cieľa politiky EÚ Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv. V rámci Priority 2.2

bude podporovaný špecifický cieľ Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie.

Hodnotenie vplyvov priority

Hodnota kultúrneho dedičstva je neodmysliteľnou časťou socioekonomického, kultúrneho a prírodného kapitálu každej krajiny. Okrem hmotného kultúrneho dedičstva, ktoré bolo v uplynulých rokoch digitalizované a bude sprístupnené širokej verejnosti reprezentujú objekty kultúrneho dedičstva aj lokality v krajine. Tieto miesta zohrávajú dôležitú úlohu v udržateľnom rozvoji vidieckej a mestskej kultúrnej krajiny. Veľmi zriedkavo sa tieto objekty kultúrneho dedičstva skladajú výlučne z prírodných ekosystémov. Obvykle ide o súhrn poloprírodných a kultúrnych ekosystémov, ktorých rozmanitosť je ovplyvnená manažmentom daného územia v minulosti. Mnohé prírodné a poloprírodné krajiny sú tvorené rôznymi druhmi kultúrneho dedičstva, vrátane archeologických pamiatok, historických krajinných prvkov, architektonických prvkov, ale aj hodnôt nehmotnej povahy ako sú tradície, príbehy a zvyky. Reflexiu problematiky aktívnej ochrany a udržateľného využitia kultúrneho dedičstva vrátane kultúrnej krajiny je možné z pohľadu posudzovania vplyvov na životné prostredie hodnotiť významne pozitívne a oceniť aktivity podporujúce sprístupnenie zdigitalizovaného obsahu kultúrneho dedičstva širokej verejnosti a podnikateľským subjektom, a to vo viacerých technologických formách, modernizáciu prezentácie kultúrneho dedičstva s využitím nových technológií a progresívnych metód marketingu ako aj zapojenie miestnych aktérov do komerčného využívania kultúrneho dedičstva a poskytovania služieb s originalitou genius loci. V podmienkach Slovenska je potrebné podporiť aktivity (z úrovne štátu a aj z úrovne samospráv), ktoré budú zapájať miestnych aktérov do komerčného využívania potenciálu lokalít kultúrneho dedičstva. Ide často o jedinečné miesta, v ktorých aktéri nemôžu byť existenčne závislí len od komerčných aktivít využívajúcich genia loci a od služieb poskytovaných návštevníkom lokalít. Jedným z dôvodov sú obmedzenia vyplývajúce zo samotnej ochrany lokality. Práve týmto skupinám aktérov je potrebné vytvoriť motivačné podmienky (ekonomického charakteru) a identifikovať postupy na podporu rozvoja činností v lokalitách kultúrneho dedičstva tak, aby sa zachovali miestne tradície hospodárskeho aj kultúrneho charakteru a aby zostal zachovaný aj charakteristický vzhľad krajiny tak, aby bol rozvoj územia v súlade s myšlienkami Európskeho dohovoru o krajine, ktorý sa zameriava na zachovávanie jedinečností kultúrnej krajiny, čo spadá pod posudzovaný prioritný krok rozvoja kultúrneho potenciálu a zhodnocovania kultúrneho kapitálu regiónov Slovenska a Čiech. V rámci uvedenej intervencie bude vhodné, ak sa k aktivitám pridajú aj také činnosti, ktorými sa bude sledovať zvýšenie intenzity propagácie a tiež kvalita a spôsob spracovávania osvetu o kultúrnom dedičstve pre rôzne cieľové skupiny.

Intervencia

Ochrana, rozvoj a využitie kultúrneho potenciálu vrátane kreatívneho priemyslu na cezhraničnej, regionálnej a lokálnej úrovni.

Priorita 3.1: Inštitucionálna spolupráca

Táto oblasť realizuje predpoklady cieľa politiky EÚ ISO 1 Lepšia správa spolupráce. V rámci Priority 3.1 bude podporovaný špecifický cieľ Zvyšovanie efektivity verejnej správy podporou právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi, aktérmi občianskej spoločnosti a inštitúciami, najmä s ohľadom na riešenie právnych a iných prekážok v pohraničných regiónoch.

Hodnotenie vplyvov priority

Implementácia Programu spadajúceho do pôsobnosti prioritnej oblasti Interreg sa musí riadiť pre prioritu Inštitucionálna spolupráca základnými zásadami, teda „žiadne nové

štruktúry“ a „žiadne nové kompetencie“. Rozdelenie akcií uvedených v akčnom pláne. Do pôsobnosti jednotlivých pracovných skupín je nasledovné:

- Skupina 1 – Inštitucionálna kapacita. Zahŕňa akcie zamerané na boj proti nedostatkom v inštitucionálnej kapacite a verejnej službe na všetkých úrovniach verejnej správy.
- Skupina 2 – Občianska spoločnosť. Posilniť dôveru občanov a iných účastníkov voči politickej moci. Založiť regionálne fórum občianskej spoločnosti. Zabezpečiť dostatočnú informovanosť na všetkých úrovniach.
- Skupina 3 – Regionálna spolupráca. Uľahčiť administratívnu spoluprácu obcí a miest v pohraničných regiónoch a budovať spoločné programy.
- Skupina 4 – Financovanie. Zahŕňa ako akcie preskúmanie úzkych miest spôsobujúcich nedostatočnú mieru absorbovania fondov EÚ a zabezpečiť lepšiu koordináciu financovania. Podporiť vznik miestnych finančných produktov pre miestny rozvoj a preskúmať možnosti vytvorenia pohraničného investičného rámca.

Intervencie

Výsledky majú byť dosahované nachádzaním a využívaním synergií medzi existujúcimi aktivitami, odovzdávaním si skúseností a vzájomnou podporou nových projektov. Schválenie projektov riadiacou skupinou však môže posilniť jeho šance uchádzať sa o financovanie zo zdrojov spravovaných z programov Interreg. Následne je potrebné prediskutovať okruhy spolupráce, ktoré schválila Európska rada v akčnom pláne pre implementácie SEUDR.

Priorita 3.2: Miestne iniciatívy - Fond malých projektov

V rámci Priority 3.2 bude podporovaný špecifický cieľ. Budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“. Účelom analýzy vplyvu na životné prostredie v rámci oprávneného územia programuje identifikovanie najdôležitejších environmentálnych problémov vrátane ich najcitlivejších prvkov a faktorov spôsobujúcich nepriaznivé zmeny na životné prostredie, ktoré môžu byť dôsledkom realizácie Programu.

Hodnotenie vplyvov priority

Skvalitnenie a zefektívnenie adaptácie ľudského kapitálu prinášanie nielen významné benefity z ohľadom na rozvoj regionálnej ekonomiky a stabilizuje kvalifikovanú silu na lokálnom trhu práce, ale v neposlednom rade zlepšuje kooperačné väzby a podporuje tvorbu platforiem pre zdieľanie informácií, ktoré sú jedným z kľúčových predpokladov na participáciu širokej resp. tzv. kritickej masy v oblastiach ochrany životného prostredia. Kooperácia a zvyšovanie informovanosti vedie ku vyššej senzitivite stakeholderov ku otázkach ochrany životného prostredia a ku možným riešeniam aktuálnych výziev v tejto oblasti, ako je klimatická zmena, udržateľne formy hospodárenia so zdrojmi a ďalšie. Vytvorenie, resp. skvalitnenie kooperačných väzieb a podpora tvorby platforiem pre zdieľanie informácií, ktoré sú jedným z kľúčových predpokladov na participáciu širokej, resp. tzv. kritickej masy v oblastiach ochrany životného prostredia. Kooperácia a zvyšovanie informovanosti vedie ku vyššej senzitivite stakeholderov v otázkach ochrany životného prostredia a ku možným riešeniam aktuálnych výziev v tejto oblasti, ako je klimatická zmena, udržateľne formy hospodárenia so zdrojmi a ďalšie. Podpora regionálnych ekonomík budujúcich svoju špecializáciu na lokálnych prírodných, surovinových, ľudských a geografických špecifikách je z pohľadu životného prostredia jednou z vhodných, ak nie najvhodnejšou formou ekonomického rozvoja. A to najmä vďaka efektívnejšiemu využívaniu zdrojov v hospodárstve, vrátane tých neobnoviteľných, zefektívňovaniu výrobných a distribučných cyklov v hospodárstve, čo znižuje energetickú, zdrojovú, ako i dopravno-logistickú náročnosť výroby v priemysle a v neposlednom rade regionálne ekonomiky, budované na miestnych lokálnych zdrojoch a kapacitách prinášajúca nižšiu potrebu dopravných výkonov, pri výrobe, ako i distribúcií tovarov a služieb, čo má vplyv na ochranu zdravia obyvateľov, zníženie spotreby palív a tým aj produkcie CO₂ a ďalších exhalátov a hluku zaťažujúcich životné prostredie. Je však

vhodné ak sa pri implementácii aktivít prioritizujú tie, ktoré zvyšujú efektívnosť a flexibilitu hospodárstva s dôrazom zvyšovanie schopnosti ekonomiky adaptovať sa na klimatickú zmenu, podporujú smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí a ku zvyšovaniu zdravia obyvateľstva SR. Cenným prínosom z hľadiska posúdenia vplyvov na životné prostredie je podpora rozvoja ekosystémových služieb ako bázy pre rozvoj jednotlivých sektorov regionálnych ekonomík, aj v oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva, vodného hospodárstva, turizmu a energetiky vytvára predpoklad udržateľného environmentálne vhodného módu rozvoja hospodárstva jednotlivých regiónov, posilňovania ich odolnosti a adaptability na klimatickú zmenu a v neposlednom rade tvorby udržateľných pracovných miest saturovaných lokálnou pracovnou silou. V kontexte hodnotenia vplyvov na životné prostredie je potrebné poukázať na potrebu komplexného posúdenia investícií do podpory tvorby pracovných príležitostí z hľadiska ich udržateľnosti, regionálnej skladby rešpektujúcej disponibilné ľudské zdroje, priestorového rozmiestnenia nederivujúceho neefektívnu dennú dochádzku či medziregionálnu migráciu obyvateľstva derivujúcu dopyt po bytovej výstavbe na jednej strane a opustený nevyužitý bytový fond na strane druhej. V zmysle uvedeného je možné pozitívne hodnotiť orientáciu Intervencie vedúcej ku vzniku výkonných a odolných regionálnych ekonomík na báze lokálnych potenciálov jednotlivých regiónov. Pokiaľ ide o ukazovatele pracovného trhu a sociálneho začlenenia, územné rozdiely sú naďalej výrazné. Je tu badateľný neutíchajúci odlev stredne a vysokokvalifikovaných absolventov škôl najmä z východného na západné Slovensko a do iných krajín EÚ môže spôsobiť, že regionálne rozdiely sa ešte znásobia (Európska komisia, 2018a). S výnimkou regiónu hlavného mesta zaznamenali všetky regióny na Slovensku v rokoch 2010 - 2016 populačný rast pod úrovňou priemeru EÚ (Európska Komisia, 2019). Vzhľadom na meniace sa prostredie v priemysle, zmenu štruktúry ako i nedostatok pracovnej sily, resp. jej nesúlad s dopytom na pracovnom trhu (najmä regionálnom) si vyžadujú ďalšie investície do oblastí získavanie zručností a prípravy pracovnej sily. Toto potvrdzuje i Európska komisia (Európska Komisia, 2019), ktorá vyžaduje „investície do rozvoja ľudského kapitálu a prispôbenie pracovnej sily novým pracovným príležitostiam, a to aj podporovaním digitálnych a podnikateľských zručností a aktivovaním nezamestnaných osôb, predovšetkým tých dlhodobo nezamestnaných. Na úplné využitie pracovného potenciálu sú nutné investície do politik sociálneho začlenenia a sociálnej infraštruktúry, najmä do dostupného sociálneho bývania, zdravotnej starostlivosti, dlhodobej starostlivosti a starostlivosti o deti s náležitým zohľadnením regionálnych rozdielov. Investície sú takisto nutné na zabezpečenie univerzálneho prístupu k verejnej technickej infraštruktúre a službám, najmä v prípade segregovaných rómskych komunít“.

V prípade nenaplnenia stratégie obsiahnutej v posudzovanom strategickom dokumente by mohlo reálne dôjsť k:

- ohrozeniu plnenia až nenaplneniu cieľov Agendy 2030,
- nižšej efektívnosti využívania verejných zdrojov v dôsledku ich nekoordinovanosti,
- spomaleniu smerovania slovenskej ekonomiky k inovačne založenej a udržateľnej obehovej ekonomike,
- k naplneniu negatívnych prognóz demografického vývoja v SR,
- ohrozeniu konkurencieschopnosti ekonomiky Slovenska, zvýšeniu jej citlivosti voči vonkajším otrasom až degresu v ich dôsledku,
- nižšej efektívnosti riešenia základných problémov v oblasti environmentálnej, sociálnej a ekonomickej.

V. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU ALEBO EURÓPSKU SÚSTAVU CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000)

Podľa § 28 ods. 1 zákona č. 543/2006 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov európska sústava chránených území Natura 2000 je koherentná európska ekologická sústava pozostávajúca z lokalít s výskytom biotopov európskeho významu, biotopov druhov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov, ktorej cieľom je umožniť zachovať, a ak je to potrebné, obnoviť priaznivý stav týchto biotopov a druhov v ich prirodzenom areáli. Na území Slovenskej republiky európsku sústavu chránených území tvoria chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

Podľa § 3 ods. 1 písm. r) zákona č. 114/1992 Sb. o ochrane prírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, Natura 2000 je celistvá evropská soustava území se stanoveným stupněm ochrany, která umožňuje zachovat typy evropských stanovišť a stanoviště evropsky významných druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany nebo popřípadě umožní tento stav obnovit. Na území České republiky je Natura 2000 tvořena vymezenými ptačími oblastmi a vyhlášenými evropsky významnými lokalitami.

V kapitole „3 (III.) Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia“ správy o hodnotení strategického dokumentu je súčasný stav území Natura 2000 opísaný podľa jednotlivých krajov.

Najvýznamnejší negatívny vplyv Programu na životné prostredie sa môže vyskytnúť v oblasti realizácie projektov spojených so stavbou a modernizáciou ciest, multimodálnych centier a parkovísk (realizovaných v rámci II. osi udržateľná cezhraničná doprava). Môžu sa týkať predovšetkým pôsobenia na biodiverzitu, živočíchy, rastliny a ovplyvniť môžu i integritu chránených oblastí. Výstavba a prevádzka týchto objektov môže vyvolať početné komplikácie vo fungovaní ekosystémov, čo sa spája predovšetkým so vznikom komunikačných bariér a so zásahmi do vodných vzťahov. To môže byť zvlášť dôležité v prípade ciest a parkovísk lokalizovaných v oblastiach Natura 2000, kde môžu predstavovať nebezpečenstvo pre chránené druhy v týchto územiach.

Juraj Lipka vo svojom stanovisku k správe o hodnotení strategického dokumentu navrhol v stanovisku z posúdenia strategického dokumentu uviesť aj možné negatívne vplyvy budovania cyklotrás a infraštruktúry na lokality Natura 2000, pričom zdôraznil, že v lokalitách s 5. stupňom ochrany a so 4. stupňom ochrany nemajú takéto líniové stavby alebo iné infraštruktúrne projekty miesto.

Cyklotrasy a ďalšiu infraštruktúru možno považovať za objekty (činnosti), ktoré môžu negatívne ovplyvniť lokality Natura 2000. Spôsob a mieru tohto vplyvu je možné konkretizovať až na základe analýzy jednotlivých projektov.

VI. ZÁVERY

1. Výsledok procesu posudzovania

Na základe celkového výsledku procesu posudzovania vplyvov návrhu strategického dokumentu Interreg SR-ČR, vykonaného podľa zákona o posudzovaní vplyvov, pri ktorom sa zväžil stav využitia územia a únosnosť prírodného prostredia, význam očakávaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie, chránené územia a zdravie obyvateľstva z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, so zameraním najmä na súlad s ostatnými strategickými dokumentmi na cezhraničnej, národnej, regionálnej a lokálnej úrovni, úroveň spracovania oznámenia o SD, spracovania správy o hodnotení strategického dokumentu

a samotného návrhu strategického dokumentu, po zohľadnení predložených stanovísk, výsledku verejného prerokovania, záverov odborného posudku a za súčasného stavu poznania

sa odporúča

schválenie strategického dokumentu za podmienky zohľadnenia odporúčaní na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu, uvedených v kapitole VI.3. tohto stanoviska s tým, že jednotlivé projekty pre ktoré Interreg SR-ČR zakladá rámec a ktoré dosiahnu prahové hodnoty podľa prílohy č. 8 zákona o posudzovaní vplyvov budú dôsledne posúdené z hľadiska vplyvov na životné prostredie podľa tretej časti zákona o posudzovaní vplyvov pred rozhodnutím o ich umiestnení alebo pred ich povolením podľa osobitných predpisov.

2. Odporúčaná variant

Na schválenie sa odporúča návrh strategického dokumentu vo variante, ktorý bol posudzovaný z hľadiska vplyvov na životné prostredie, korigovaný podľa relevantných pripomienok, predložených počas procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu.

3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu

Na základe celkového výsledku procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu Interreg SR-ČR, s ohľadom na úroveň spracovania oznámenia o SD, určený rozsah hodnotenia, úroveň spracovania správy o hodnotení strategického dokumentu, samotného návrhu strategického dokumentu, po zohľadnení predložených stanovísk, výsledku verejného prerokovania a záverov odborného posudku, sa navrhujú nasledovné odporúčania na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu:

- Do kapitoly 4. Akcie uskutočnené na zapojenie príslušných programových partnerov do prípravy programu Interreg a úloha týchto partnerov pri vykonávaní, monitorovaní a hodnotení doplniť informáciu o tom, že opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie uvedené v kapitole 5 (V.) správy o hodnotení strategického dokumentu budú vhodným spôsobom zakomponované do pokynov pre žiadateľov a do výziev.
- Do kapitoly 4. Akcie uskutočnené na zapojenie príslušných programových partnerov do prípravy programu Interreg a úloha týchto partnerov pri vykonávaní, monitorovaní a hodnotení doplniť informáciu o tom, že schválený Program bude zaslaný Ministerstvu životného prostredia Českej republiky.
- Do kapitoly 4. Akcie uskutočnené na zapojenie príslušných programových partnerov do prípravy programu Interreg a úloha týchto partnerov pri vykonávaní, monitorovaní a hodnotení doplniť informáciu o tom, že Ministerstvo životného prostredia Českej republiky bude informované o prípadných zámeroch povoľovaných na základe schváleného Programu, ktoré by mohli mať významný vplyv na územie Českej republiky.
- V rámci typu akcií „Zachovanie a obnova kultúrneho a prírodného dedičstva“ vypustiť ako príklad podporovaných aktivít „rozhladne“.
- V rámci typu akcií „Realizácia spoločných stratégií a akčných plánov“, ktorými sa má dosiahnuť špecifický cieľ „Posilnenie ochrany a zachovanie prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem

znečistenia“ doplniť ako príklad aktivít „budovanie a podpora mestských a obecných lesoparkov, mestských a obecných chránených území a oddychových zón“.

- V Programe vhodným spôsobom zohľadniť opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie navrhnuté v kapitole 5 (V.) správy o hodnotení strategického dokumentu.

4. Odôvodnenie stanoviska z posúdenia strategického dokumentu

Strategický dokument Interreg SR-ČR bol predložený na posúdenie v jednom variante riešenia, ktorý bol porovnávaný s nulovým variantom – tzn. variantom stavu, ktorý by nastal, ak by sa strategický dokument neprijal.

Stanovisko z posúdenia strategického dokumentu bolo vypracované podľa § 14 zákona o posudzovaní vplyvov, v obsahu a štruktúre podľa prílohy č. 6 zákona o posudzovaní vplyvov, na základe oznámenia o SD, správy o hodnotení strategického dokumentu, návrhu strategického dokumentu, doručených stanovísk, výsledkov verejného prerokovania a odborného posudku.

Pri hodnotení vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a vypracovaní stanoviska z posúdenia strategického dokumentu postupovalo MŽP SR podľa jednotlivých ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov.

Z výsledkov posudzovania vplyvov strategického dokumentu podľa druhej časti zákona o posudzovaní vplyvov vyplynulo, že návrh strategického dokumentu v posudzovanom variante je prijateľný z hľadiska predpokladaných negatívnych i pozitívnych vplyvov na životné prostredie.

V rámci procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu sa preukázal potenciál pozitívnych vplyvov Interregu SR-ČR na životné prostredie a zdravie obyvateľstva za predpokladu realizácie preventívnych opatrení a zabezpečenia monitoringu environmentálnej optimálnosti s účelom eliminovať, resp. minimalizovať potenciálne negatívne vplyvy implementácie Interregu SR-ČR na životné prostredie.

Opodstatnené pripomienky vznesené v rámci procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu boli premietnuté do kapitoly VI.3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu.

Námietky proti prijatiu Programu a odporúčania nulového variantu neboli zaznamenané.

Podľa § 17 ods. 13 zákona o posudzovaní vplyvov je rezortný orgán povinný zohľadniť stanovisko MŽP SR, predložené stanoviská a obsah verejného prerokovania v návrhu strategického dokumentu.

Podľa § 17 ods. 14 zákona o posudzovaní vplyvov majú byť výsledky posudzovania vplyvov strategického dokumentu a zohľadnenie vyhodnotenia predložených stanovísk spolu s ich vyhodnotením uvedené rezortným orgánom v doložke vplyvov na životné prostredie (obsah doložky vplyvov na životné prostredie je uvedený v prílohe č. 7 zákona o posudzovaní vplyvov).

Ak však obstarávateľ nezohľadní pripomienky vyplývajúce z tohto stanoviska z posúdenia strategického dokumentu, je podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov povinný svoj postup zdôvodniť a také odôvodnenie zverejniť a doložiť ho spolu s týmto stanoviskom z posúdenia strategického dokumentu schvaľujúcemu orgánu k návrhu

strategického dokumentu. Obstarávateľ zverejní stanoviská a pripomienky uplatnené k návrhu strategického dokumentu, pričom uvedie, ako ich zohľadnil a zapracoval do návrhu strategického dokumentu, ako zohľadnil obsah a závery správy o hodnotení strategického dokumentu, ako zohľadnil dôsledky schválenia strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie, a uvedie dôvody na zvolenie konkrétnych alternatív strategického dokumentu v porovnaní s inými alternatívami.

V prípade, že schvaľujúci orgán schváli strategický dokument v inom znení, aké bolo predložené, vypracuje v spolupráci s obstarávateľom informácie podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov. Obstarávateľ následne, v zmysle § 15 ods. 7 zákona o posudzovaní vplyvov, doručí schválený strategický dokument, ktorému predchádzalo posudzovanie podľa zákona o posudzovaní vplyvov, spolu s informáciami podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov v listinnom vyhotovení a na elektronickom nosiči dát MŽP SR a zároveň ho zverejní na svojom webovom sídle alebo iným vhodným spôsobom. MŽP SR súčasne zverejní schválený strategický dokument spolu s informáciami podľa § 15 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

5. Návrh monitoringu

Obstarávateľ a rezortný orgán sú v zmysle § 16 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov povinný zabezpečiť sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov schváleného strategického dokumentu na životné prostredie, prípadne použiť na tento účel existujúci monitoring, aby sa predišlo zdvojojovaniu monitorovania.

Sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie spočíva, podľa § 16 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov, v:

- systematickom sledovaní a vyhodnocovaní jeho vplyvov,
- vyhodnocovaní jeho účinnosti,
- zabezpečení odborného porovnania predpokladaných vplyvov uvedených v správe o hodnotení strategického dokumentu so skutočným stavom.

Vplyvy Programu na životné prostredie sa prejavujú prostredníctvom vplyvov jednotlivých projektov Programom podporovaných. Pri určovaní rozsahu poprojektovej analýzy, ale aj pri hodnotení a výbere jednotlivých projektov MŽP SR odporúča zohľadniť nasledujúce kritéria:

- vplyv na navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu alebo Európsku sústavu chránených území (NATURA 2000),
- dodržanie štandardov kvality životného prostredia, vrátane emisných štandardov,
- súlad s existujúcimi stratégiami a národnými projektmi týkajúcimi sa ochrany životného prostredia,
- súlad s existujúcimi územnými plánmi dotknutých obcí a územnými plánmi veľkých územných celkov dotknutých slovenských samosprávnych krajov/zásadami územného rozvoja dotknutých českých samosprávnych krajov,
- v prípade projektov spojených s využívaním vôd a tých, ktoré môžu ovplyvniť stav vôd, súlad s plánmi manažmentu povodia a Koncepciou vodnej politiky SR a súlad s podmienkami využívania vôd,
- v prípade projektov navrhovaných na územiach obzvlášť ohrozených povodňami je vplyv na zvýšenie rizika povodní a ich zraniteľnosť voči povodňami,
- použitie najlepších dostupných techník,
- uplatnenie ekoinovácií,
- použitie riešení zaručujúcich energetické a surovinové úspory, vrátane úspory vody,

- uplatnenie máloodpadových a bezodpadových technológií,
- dodržiavanie hierarchie spôsobov nakladania s odpadmi a zásad obmedzovania vzniku odpadov,
- dlhý životný cyklus (životnosť) objektov a inštalácií vzniknutých (modernizovaných) v rámci realizácie projektu,
- použitie zodpovedajúcich spôsobov odvádzania splaškových vôd, predovšetkým zaistenie ich správneho stavu a zloženia pred odvedením do životného prostredia,
- v prípade projektov, ktorých realizácia vedie k zníženiu retenčných schopností povodia, použitie vhodných kompenzačných riešení,
- v prípade projektov spojených so stavebnými prácami - použitie technológií prác zaisťujúcich ochranu vôd pred znečistením,
- preferovanie projektov z oblasti vzdelávania obsahujúcich prvky občianskej náuky,
- poskytovanie úplných informácií verejnosti o vplyve projektu na životné prostredie – počas etapy realizácie a po ukončení projektu,
- žiadne (minimálne) cezhraničné ekologicko-spoločenské konflikty spojené s realizáciou projektu,
- obmedzenie veľkosti populácie vystavenej pôsobeniu zdraviu škodlivých faktorov (znečistenému ovzdušiu, hluku) generovaných projektom,
- obmedzenie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia (PM10, PM2,5, B(a)P),
- používanie netoxických stavebných materiálov a izolácií, získaných a vyrobených udržateľným spôsobom,
- zohľadnenie adaptácií návrhov na zmeny klímy,
- vplyv na chránené územia,
- minimalizovanie problémov v ekosystémoch (napr. križovanie biokoridorov),
- zachovanie krajinných hodnôt,
- uplatňovanie systémového prístupu v environmentálnom manažmente počas výstavby a prevádzky,
- preferencia projektov zohľadňujúcich viacero cieľov Programu,
- využitie obnoviteľných zdrojov energie,
- zaistenie vysokých noriem energetickej efektivity vo vzťahu k inštalácii vykurovania, chladenia, ventilácie, zaisteniu teplej vody a elektronickým zariadeniam,
- zohľadnenie následkov možných zmien klímy, ako sú povodne, záplavy, zosuvy pôdy, silné vetry a pod.,
- využitie miestnych plánov a máp povodňového nebezpečenstva pri navrhovaní stanovenia rizika spojeného so zmenami klímy,
- zohľadnenie klimatických trendov,
- aplikácia vhodných zmiernujúcich opatrení, napr. protihlukových stien alebo špeciálnych povrchov vozoviek v oblastiach citlivých na hluk,
- používanie prostriedkov chrániacich pred odtokom znečistených vôd do tokov a pôdy,
- zohľadnenie dôsledkov možných zmien klímy, ako sú povodne, záplavy, zosuvy pôdy a pod. v projektoch,
- zohľadnenie problematiky ochrany životného prostredia vo všetkých vzdelávacích programoch, s zvláštnym zameraním sa na nutnosť šetrenia zdrojov, vrátane ekosystémov, vody, energií a pod.,
- zohľadnenie zvýšenia povedomia o oblasti zmien klímy a minimalizovanie ich dôsledkov vo vzdelávacích projektoch.

Ak obstarávateľ zistí, že skutočné vplyvy spôsobené implementáciou strategického dokumentu na životné prostredie sú horšie, ako sa uvádza v správe o hodnotení strategického dokumentu, je v zmysle § 16 ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov povinný zabezpečiť

opatrenia na ich zmiernenie a zároveň zabezpečiť zmenu, doplnenie, prípadne prepracovanie strategického dokumentu.

V zmysle § 16 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov je povinnosťou obstarávateľa a rezortného orgánu bezodkladne oznámiť MŽP SR informácie o výsledkoch sledovania a vyhodnocovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie podľa § 16 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov, ako aj o zabezpečení povinností podľa § 16 ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov v elektronickej podobe alebo v listinnej podobe.

V zmysle § 16 ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov MŽP SR bezodkladne zverejní informácie doručené podľa § 16 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

6. Vyhlásenie sumarizujúce, ako boli začlenené úvahy o environmentálnych aspektoch do strategického dokumentu, ako bola zohľadnená správa o hodnotení strategického dokumentu, ako boli zohľadnené stanoviská verejnosti k správe o hodnotení strategického dokumentu, výsledky uskutočnených konzultácií, dôvody výberu schváleného strategického dokumentu v porovnaní s inými prijateľnými variantmi a informácia o opatreniach, o ktorých sa rozhodlo v súvislosti s monitoringom

Environmentálnym aspektom, ako vyplýva už z jej názvu „Životné prostredie“ sa venuje celá prvá priorita Programu. Do tejto priority je začlenená najmä podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, ako aj odolnosti, a to s prihliadnutím na ekosystémové prístupy, a tiež posilnenie ochrany a zachovanie prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia. Významnou súčasťou životného prostredia sú spravidla prírodne a kultúrne objekty atraktívne z hľadiska cestovného ruchu a hmotné aj nehmotné prvky kultúry. To je predmetom priority „Kultúra a cestovný ruch“. Popri aktivitách, kde sa očakávajú skôr pozitívne vplyvy na životné prostredie (obnova kultúrneho a prírodného dedičstva) boli v stanoviskách namietané aj kontroverzné aktivity, ako rozhladne alebo cyklotrasy navrhované v chránených územiach. Ostatné tri priority „Vzdelávanie“, „Inštitucionálna spolupráca“ a „Miestne iniciatívy“ ovplyvnia životné prostredie nepriamo.

Cieľom strategického environmentálneho posudzovania bolo posúdiť predpokladané vplyvy Programu na životné prostredie a zdravie obyvateľstva a navrhnúť také opatrenia, ktoré budú eliminovať a minimalizovať pravdepodobné negatívne vplyvy.

Výsledok posudzovania vplyvov strategického dokumentu bude zohľadnený pri úprave strategického dokumentu pred jeho schválením. Návrh vhodných environmentálnych indikátorov na monitorovanie implementácie strategického dokumentu a navrhnuté opatrenia na realizáciu Programu sú zárukou, že vplyvy na životné prostredie budú kontrolované a minimalizované priebežne spolu s implementáciou strategického dokumentu.

K správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu bolo podľa § 12 zákona o posudzovaní vplyvov predložených celkom 25 písomných stanovísk. Vyhodnotenie zohľadnenia stanovísk dotknutých subjektov je uvedené v kapitole III.6. tohto stanoviska. Opodstatnené pripomienky boli reflektované v návrhu opatrení tohto stanoviska, v kapitole VI.3.

O konzultácie podľa zákona o posudzovaní vplyvov neprejavil, v rámci procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu, záujem žiaden subjekt.

Opodstatnené pripomienky z procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu na čiastočnú úpravu strategického dokumentu sa zohľadnia pri vypracovaní finálnej verzie návrhu strategického dokumentu. V aktualizovanom strategickom dokumente nebude možné zohľadniť pripomienky, ktoré obsahujú také podrobné návrhy, že presahujú účel a rozsah strategického dokumentu.

Na verejnom prerokovaní bola diskutovaná najmä miera všeobecnosti/konkrétosti Programu. Bolo vysvetlené, že účelom Programu nie je konkretizovať jednotlivé projekty. Projekty budú predkladané, hodnotené a vyberané až na základe Programu. Zároveň nie je žiaduce, aby sa prílišnou konkretizáciou Programu zbytočne zužovali možnosti na predkladanie projektov, ktoré by mohli prispieť k rozvoju programového územia na oboch stranách hranice. Ďalej bol v stručnosti vysvetlený proces výberu, hodnotenia a schvaľovania projektov.

Na posudzovanie bol predložený nulový variant a realizačný variant Programu. Realizačný variant má v samotnej prioritě „Životné prostredie“ aktivity, ktorých účelom je zlepšiť stav životného prostredia. Pri ostatných prioritách sa nepredpokladá významný negatívny vplyv na životné prostredie ak budú akceptované odporúčania uvedené v tomto stanovisku.

Rezortný orgán vo finálnom návrhu strategického dokumentu zohľadní, podľa § 17 ods. 13 zákona o posudzovaní vplyvov, stanovisko MŽP SR, predložené stanoviská a obsah verejného prerokovania.

Finálna verzia strategického dokumentu bude predložená na schválenie vláde Slovenskej republiky. Súčasťou materiálu na rokovanie vlády bude i „Doložka vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na životné prostredie“, vypracovaná podľa prílohy č. 7 k zákonu o posudzovaní vplyvov, súčasťou ktorej bude i „Vyhlásenie sumarizujúce, ako boli začlenené úvahy o environmentálnych aspektoch do strategického dokumentu a ako bola zohľadnená správa o hodnotení strategického dokumentu, ako boli zohľadnené stanoviská verejnosti k správe o hodnotení strategického dokumentu, výsledky uskutočnených konzultácií, dôvody výberu schváleného strategického dokumentu v porovnaní s inými prijateľnými variantmi vrátane návrhu monitoringu a o opatreniach, o ktorých sa rozhodlo v súvislosti s monitoringom“.

7. Informácia pre schvaľujúci orgán o zainteresovanej verejnosti pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov

Podľa § 6a ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov je dotknutou verejnosťou pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov verejnosť, ktorá má záujem alebo môže mať záujem o prípravu strategických dokumentov pred ich schválením.

Medzi dotknutú verejnosť pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov, v zmysle § 6a ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov, patrí:

- fyzická osoba staršia ako 18 rokov;
- právnická osoba;
- občianska iniciatíva podľa § 6a ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov.

Podľa § 6a ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov má dotknutá verejnosť pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov právo zúčastniť sa prípravy a posudzovania vplyvov strategických dokumentov, a to až do schválenia strategického dokumentu, vrátane práva podať písomné stanovisko podľa § 6 ods. 6, § 8 ods. 8, § 12 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov, účasti na konzultáciách a verejnom prerokovaní strategického dokumentu.

Čo sa týka práva podať písomné stanovisko podľa § 6 ods. 6, § 8 ods. 8, § 12 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov, ktoré je uvedené v § 6a ods. 5 zákona o posudzovaní vplyvov možno konštatovať, že podľa zákona o posudzovaní vplyvov má takéto právo v Slovenskej republike celá verejnosť v najširšom slova zmysle.

V rámci procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu bola podľa § 6a zákona o posudzovaní vplyvov identifikovaná nasledovná dotknutá verejnosť:

- Juraj Lipka, Smetanova 16, 036 08 Martin – Priekopa.

VII. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Spracovatelia stanoviska

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie
odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie
Mgr. Lenka Barcajová

2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom oprávneného zástupcu príslušného orgánu, pečiatka

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
sekcia posudzovania vplyvov na životné prostredie
odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie
Mgr. Barbora Donevová
riaditeľka odboru

3. Miesto a dátum vydania stanoviska

Bratislava, 04. 04. 2022

Poučenie

Posudzovanie vplyvov strategického dokumentu sa, v zmysle § 64 písm. a) zákona o posudzovaní vplyvov, nevykonáva podľa zákona č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, a preto sa voči nemu nemožno odvolať. Toto stanovisko možno preskúmať súdom podľa zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov.